

LANDGOED HET HOF TE BERGEN

Historie cultureel erfgoed, Stand van zaken en Planvisie
Rijksmonument en Natura 2000-gebied

INLEIDING

Buitenplaats Het Hof te Bergen (in de volksmond 't Oude Hof genoemd) behoort tot de paradepaardjes van de gemeente Bergen. Het is al ruim een eeuw inspiratiebron voor kunstenaars en een geliefde locatie voor het maken van trouwfoto's. Het landgoed is een en al monument. Inclusief het in de 19^e eeuw sterk vergrootte bouwhuis en enkele andere bouwwerken is het een Rijksmonument. Als bijzonder waardevol landschap is het recentelijk deel geworden van het Noord-Hollands Duinreservaat (Natura 2000-gebied). En of dit niet genoeg is staan er veel, officieel gewaardeerde monumentale bomen.

Gezien deze bijzonder hoge waarderingen is het, met het oog op een tweetal door B&W verleende omgevingsvergunningen, de hoogste tijd om ons te verdiepen in de historische ontwikkeling, de impact van deze initiatieven op zowel het rijksmonument als het natuurmonument en de (onderhoud)staat van het landgoed. Het afwijzen van ons bezwaarschrift door het vorige college van B&W heeft geresulteerd in ons beroep bij de bestuursrechter.

Onderzoek naar de actuele stand van zaken van het cultuurhistorisch landgoed (incl. Maesdammer- en Meerwegbos) heeft geleid tot ons voorstel voor een visie op de ruimtelijke doorontwikkeling van het landgoed. Daarbij is gebleken, dat de oplossing voor het parkeerprobleem essentieel is.

Voor het in deze publicatie opgenomen onderzoek is gebruik gemaakt van bestaand materiaal uit het eigen archief, publicaties van de gemeente Bergen NH, de Historische Vereniging Bergen NH en van diverse openbaar toegankelijke bronnen.

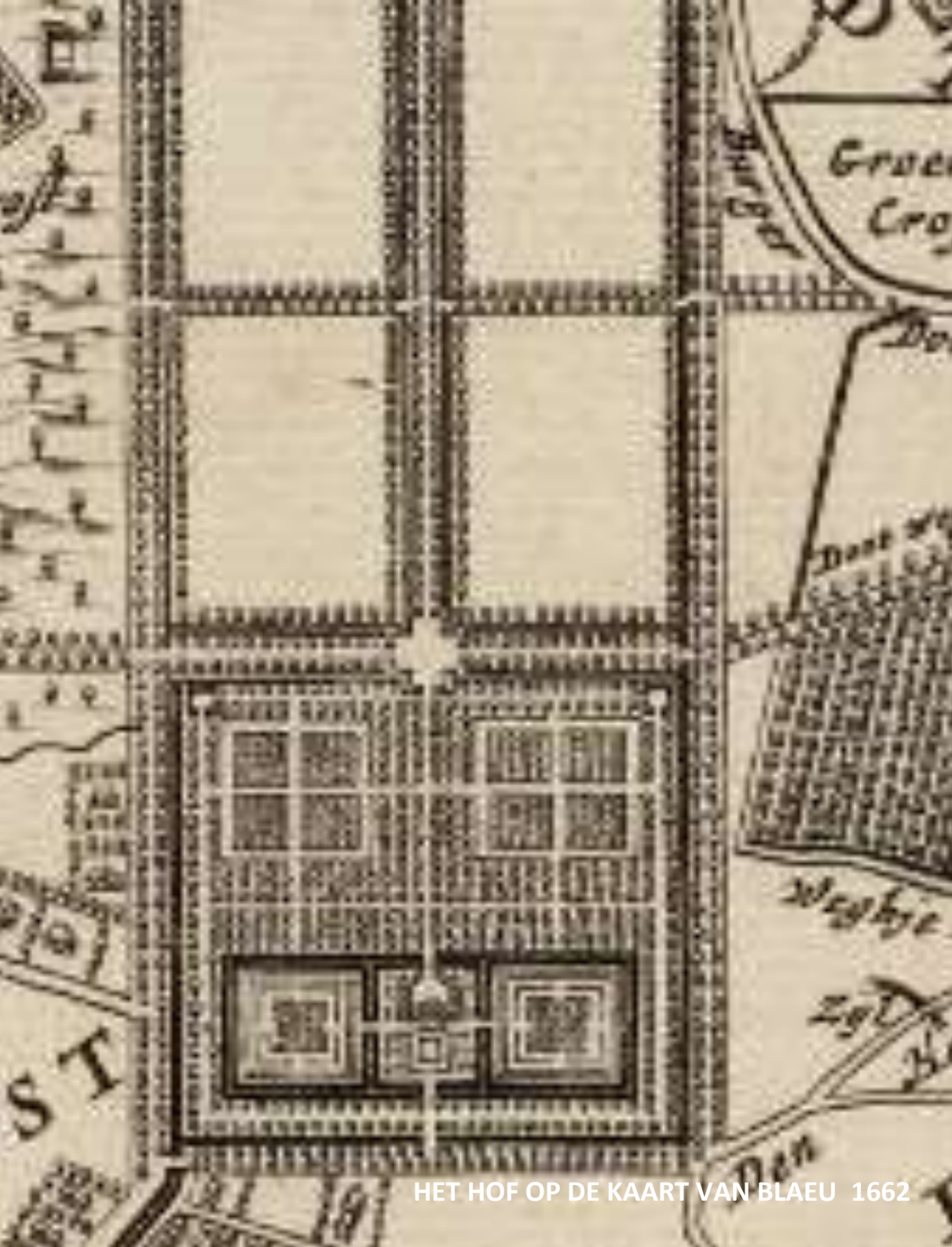
Bestuur Stichting Behoud Bouwkunst Bergen

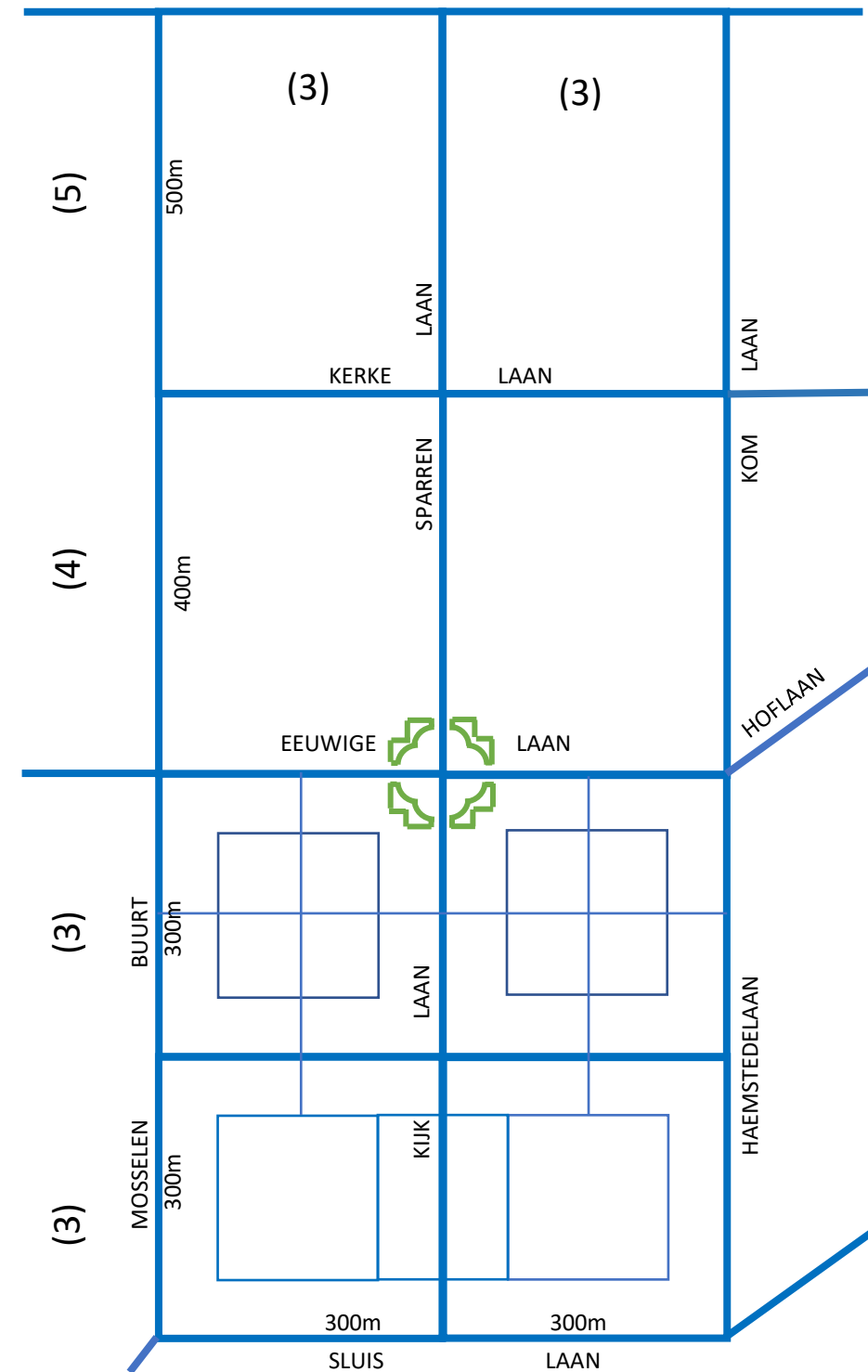
INHOUD

PAG.

1. Historie	5
2. Uitvoering tuinontwerp	7
3. Hoofdhuis	9
4. Cultureel erfgoed	11
5. Overige historische relictten	13
6. Uitgangssituatie	15
7. Eigendomsontwikkeling	17
8. Natura 2000	19
9. Bomen en planten	21
10. Monumentale bomen	23
11. Natuurwaarden	25
12. Parkeren	27
13. Parkeerbehoefte	29
14. Vigerend Bestemmingsplan	31
15. Voorontwerp bestemmingsplan 2018 (stopgezet)	33
16. Omgevingsvergunning Hoofdhuis 2021	34
17. Omgevingsvergunning 2 ^e Zaal Cinebergen 2022	37
18. Voorlopige conclusies	39
19. Globaal Inrichtingsplan 2006	41
20. Beheer buitenplaats	43
21. De opgave	53
22. Planvisie	55
23. Samenvatting, conclusies en advies	64
 Bijlagen: 5 stuks	 66
Geraadpleegde bronnen	77
Eerdere uitgaven SBBB	77
Het Hof als inspiratiebron	78

HET HOF OP DE KAART VAN BLAEU 1662

CONCEPT (MOGELIJK) GEBASEERD OP HARMONIEUZE VERHOUDINGEN

1. HISTORIE

Het landgoed met bebouwing dat wij nu Buitenplaats* Het Hof van Bergen noemen heet oorspronkelijk 'Hof te Bergen'. Het is aangelegd in Hollands-classicistische stijl tussen 1643 en 1660 door beurshandelaar Anthonis Studler van Zurck. Hij beschikte over een erfenis, die grotendeels bestond uit aandelen VOC. In 1641 koopt hij de Heerlijkheid Bergen en wordt daarmee de nieuwe Heer van Bergen**. In buurtschap Westdorp laat hij buitenplaats Het Hof bouwen. Van Zurck wilde als Hoge Heer van Bergen, anders dan zijn voorgangers, op zijn domein gaan wonen. Waarschijnlijk ontwierp hij het zelf. Het geometrisch ontwerp volgde naar alle waarschijnlijkheid de regels van de verhouding tussen maat en getal, zoals gepropageerd in het boek *Elementen* van de Griekse wiskundige Euclides (300 v. Chr.) dat al in 1606 in het Nederlands was vertaald. Hierin staat dat de verhouding 1:2, 2:3 of 3:4 zorgt voor harmonie in de architectuur maar ook in de muziek en de wiskunde. In de 17e eeuw werd die geometrische harmonie als goddelijk gezien. Met de juiste verhoudingen kon de mens een aards paradijs scheppen en zo dichterbij God komen. Via zijn vriend René Descartes en diens Parijse contacten had Van Zurck toegang tot actuele publicaties van tuinontwerpen in Frankrijk. Aanvankelijk diende *Jardin du Luxembourg**** van koningin Maria de' Medici als inspiratiebron. Dit park was aangelegd tussen 1612 en 1630. Later heeft landgoed *Hofwijck* te Voorburg (voltooid in 1640) deze rol overgenomen.

Het Hof te Bergen is een van de eerste voorbeelden van de renaissancetuin in Hollands Noorderkwartier**. Kenmerken van deze tuinstijl volgens het Hollands-classicisme (1620-1680) zijn: een centrale as van symmetrie verdeelt de tuin in twee gelijke delen en is midden op het Hoofdhuis gericht. De tuin kent harmonische verhoudingen en heeft een besloten karakter door omheining met hoge hagen en loofhangen. De invulling bestaat uit loofwerken met buxus, geschoren hagen in strakke lijnen, grote grasvelden, vijvers, fontein, paviljoens, lusthoven en beelden in een harmonieus landschap.

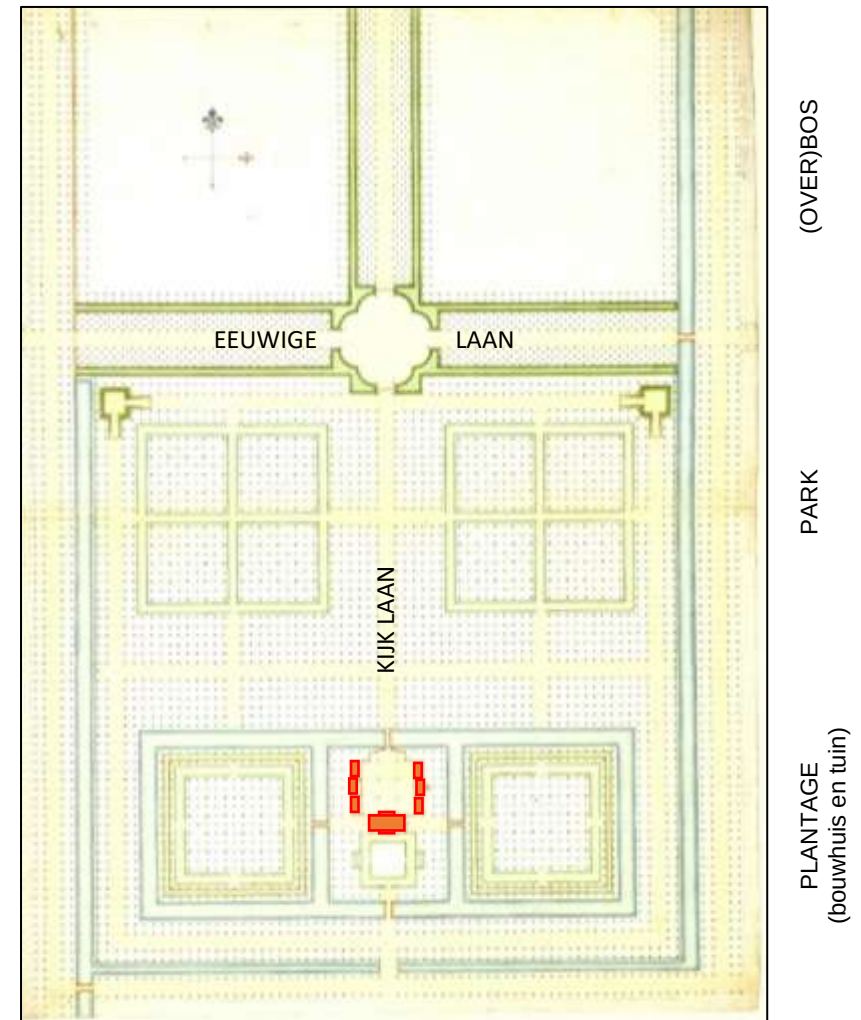
Centraal in de aanleg is de zichtas (Kijklaan) in de vorm van een laan van 1,5km, de Linden- en Sparrenlaan, vanaf de brug voor het Hoofdhuis naar de duinvoet. Deze as wordt doorkruist door een aantal dwarslanen, waarvan de Eeuwigelaan en de Kerkelaan de belangrijkste zijn. De drie noord-zuidlanen en de vier dwarslanen dragen de verdere invulling van Het Hof. De Eeuwigelaan fungeerde als verbinding tussen het Hof en de kern Bergen en als verbinding tussen het Hof, de Egmonden en de duinen. Ook andere lanen, zoals de Mosselenbuurt, Sluislaan en Haemstedelaan, vormen onderdeel van het ontwerp. De Hoflaan fungeert als oprijlaan vanaf de Ruïnekerk. De hofvijvers werden oorspronkelijk door het drangwater uit de duinen gevoed via twee beken. Het overtollige water werd afgevoerd naar de Ringvaart van de Bergermeerpolder. De twee kattenbergen dien(d)en als uitzichtpunt. Drie eilanden vormen de kern van Het Hof. Ze bevatten boomgaarden en moestuinen, terwijl de woonbebouwing op het middelste eiland is geplaatst. Het oostelijke bouwhuis****, dat in de nieuwbouwplannen van Studler van Zurck was opgenomen bestaat nog en kreeg kort na 1851 zijn huidige vorm van wit gepleisterd gebouw in neoclassicistische bouwstijl. De boogbrug is 18^e-eeuws; evenals het linker deel van het witte koetshuis (de boerderij), de Zwarte Schuur en de monumentale stolpboerderij 't Sluisje' aan de Sluislaan.

* Zie voor het begrip 'Buitenplaats' bijlage 1.

** Heerlijkheden waren zelfstandige gebieden met eigen lokale wetten, bestuurders en rechtspraak en waren voorlopers van huidige gemeenten. Deze manier van besturen ontstond in de Middeleeuwen. In de 19^e eeuw werden de heerlijke rechten opgeheven.

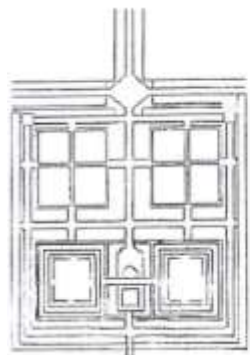
*** Zie voor verwijzingen naar *Jardin du Luxembourg* en landgoed *Hofwijck* te Voorburg bijlage 4.

**** Een 'bouwhuis' is feitelijk een dienstgebouw, dat een voorraadzolder bevatte. Verder huisvestte het linker huis vermoedelijk het dienstpersoneel en waren er een voorraadkelder en een keuken in ondergebracht.

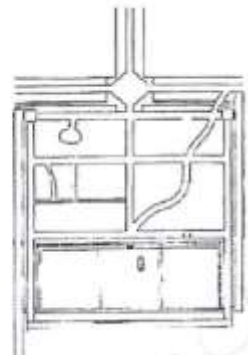

TUINONTWERP 1652

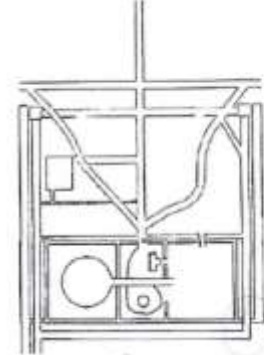
MET BOMENPLAN, VIJVERS, WALLEN, RONDEEL EN KATTENBERGEN

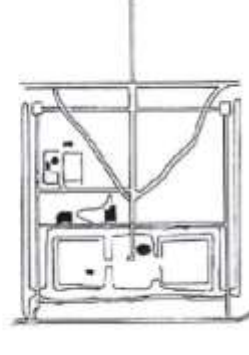
17^e-18^e eeuw
oorspronkelijk concept

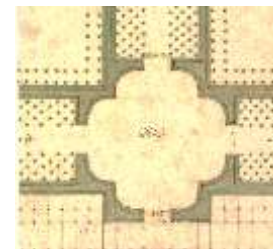
±1860

±1920

2000-2022

1652

RONDEEL 2022

EEN VAN DE TWEE AANWEZIGE KATTENBERGEN

HUIS MET SCHUUR 19^e EEUW

RECENT AANGELEGDE BOOMGAARD

WEINIG UITZICHT VANAF KATTENBERG

WEIDE MET DRUIVENKAS

SCHUUR

2. UITVOERING TUINONTWERP

SOBER EN DOELMATIG

Het Hof was met 54 ha het eerste grote en meest ambitieuze Hollands-classicistische landgoed van het Hollands Noorderkwartier. Het Landschap werd in 1643 sober en doelmatig ingericht, zonder terrassen, fontein, paviljoens en beelden. De tuin moest primair de functie krijgen van pronktuin als teken van welvaart. De parkaanleg is een typisch voorbeeld van de strakke geometrische stijl van die tijd. Naar alle waarschijnlijkheid werd begonnen met de aanleg van het lanenstelsel, de drager van de parkstructuur.

Vervolgens werd de aanleg verder ingevuld en gedetailleerd. De aanleg kent drie delen:

- Huis en tuin bestaande uit de drie eilanden, samen '*plantage*' genoemd;
- Park tussen Eeuwigelaan en Vijverlaan met lanen, wallen en 'Pleijn' of Rondeel;
- (Over)bos, bestaande uit een lanenstelsel met wildbanen.

Hoe verder van het Huis, hoe eenvoudiger de opzet.

De drie verschillende onderdelen hebben elk een eigen geschiedenis maar vormen nog steeds een samenhangend geheel, ook ecologisch. Het landgoed wordt intensief gebruikt door recreanten, ook van buiten Bergen.

BOMENPLAN

Het bomenplan zag er waarschijnlijk als volgt uit:

Als laanbeplanting zijn linden gebruikt, die in het eerste deel van de Kijklaan in dubbele rijen werden geplant; een aantal daarvan is nog aanwezig. Ook langs de Vijverlaan en hier en daar langs de Hoflaan bevinden zich nog oude linden. De huidige laanbeplanting met spar, grove den en beuk is waarschijnlijk laat 18^e en vooral 19^e-eeuws.

AARDEN WALLEN EN RONDEEL

Kenmerkend voor de tuinaanleg zijn de aarden wallen, die de Eeuwige- en de Sparrenlaan omzomen en die langs alle hoofdlanen, behalve de Sluislaan voorkomen. Deze wallen, die zijn opgeworpen tegen stuifzand van de aangrenzende duinen, zijn nog duidelijk aanwezig.

Op de kruising van de hoofdlanen (Kijklaan en Eeuwigelaan) ligt het Rondeel. Deze bijzondere vormgeving is nu vervaagd en door begroeiing overwoekerd.

HUIS EN TUIN

Tussen de Sluislaan en de Eeuwigelaan is het vierkante deel met het Hoofdhuis gelegen. Aan de buitenzijde (oost en west) lopen twee doorlopende vijvers, die door duinwater werden gevoed. Het zuidelijke deel van het vierkant bestaat uit drie omgrachte eilanden met centraal het Hoofdhuis, op het Westelijk eiland de boomgaard en op het Oostelijk eiland de moestuin.

Op het voorplein voor het Huis staan twee monumentale lindebomen, daterend uit de beginfase van de aanleg.

De boomgaard op het Westelijk eiland is nu beperkt tot een smalle strook langs de westelijke vijver. De overige ruimte bestaat uit een recent gebouwde woning met een open weiland. Op het Oostelijk eiland staan een 18e-eeuwse tuinmanswoning en een 19e-eeuwse kas en enkele moderne bouwwerken.

TRENDS

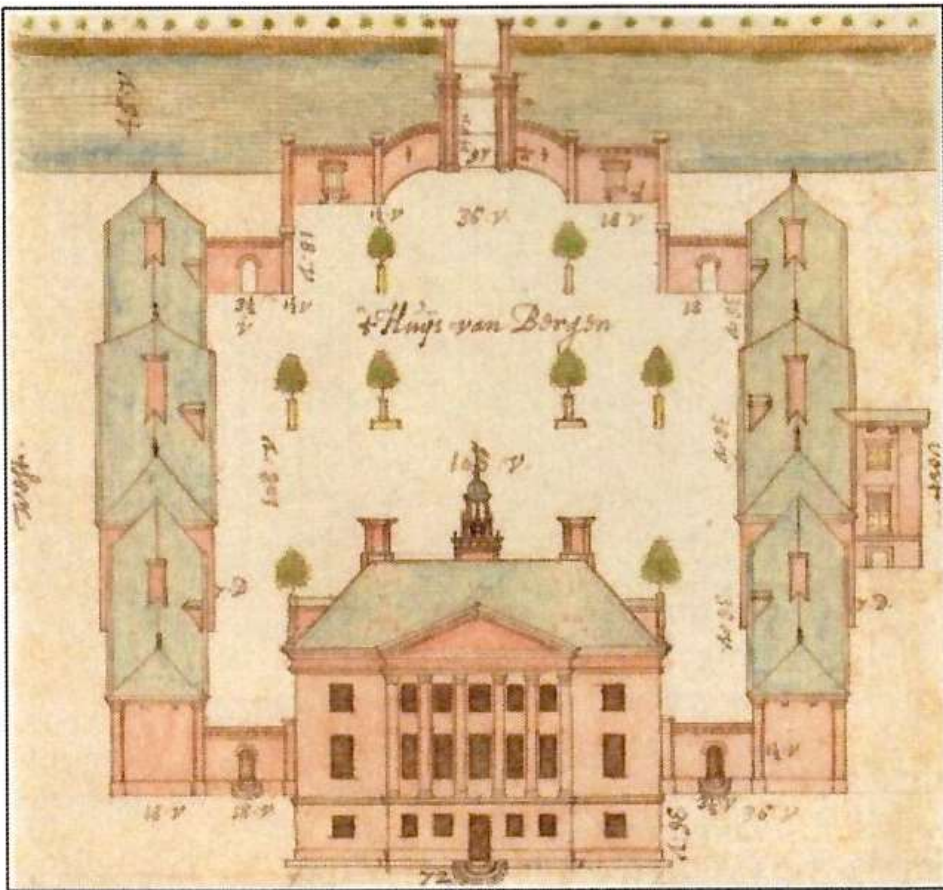
Het ontwerp was onderhevig aan modegrillen van de tijd en de landheer. Vanaf 1760 werden den en beuk populair als parkboom. De regelmatige padenpatronen uit de 17e eeuw zijn vervangen door slingerende diagonale paden in de 19e eeuw. Ook de oprijlaan met toegangspoort stamt uit deze periode.

KATTENBERGEN

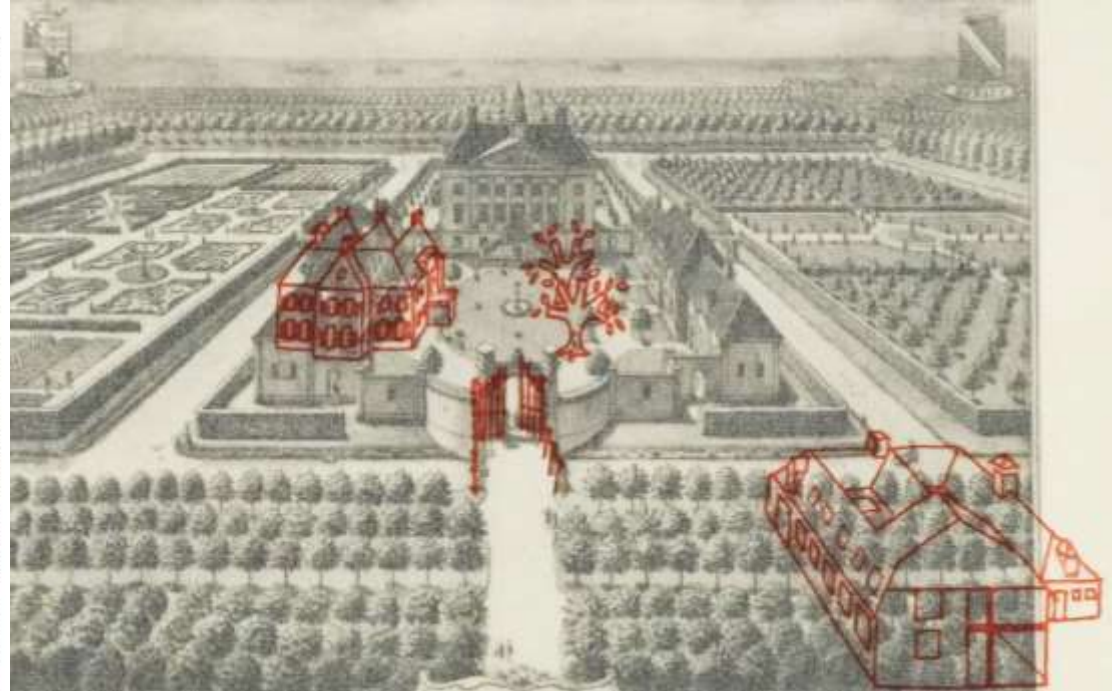
Op de noordwest- en noordoosthoek van het vierkant dienden de kunstmatige heuvels als panoramapunt. Vanuit deze 'kattenbergen' had men uitzicht over de buitenplaats. Dit uitzicht is vanwege de vele bomen dichtgegroeid.

De naam 'kattenberg' is ontleend aan de vestingbouwkunde. Een 'kat' is hier een belegeringswerktuig. De enige andere kattenbergen, die in Nederland bekend zijn, komen voor op Nijenburg (genoemd in 1789) en onder Wimmenum (genoemd in 1680). Bij de laatste is geen verband met een landgoed*.

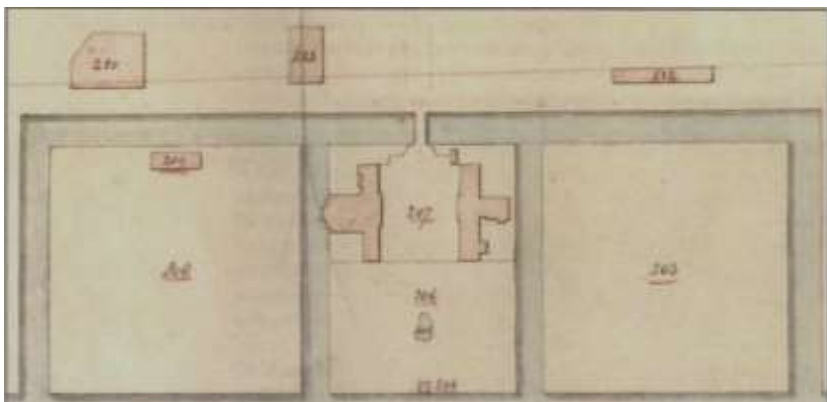
BRON: Bergen, Lusthof, Een cultuurhistorische atlas, Steunpunt Cultureel Erfgoed NH, juni 2005.

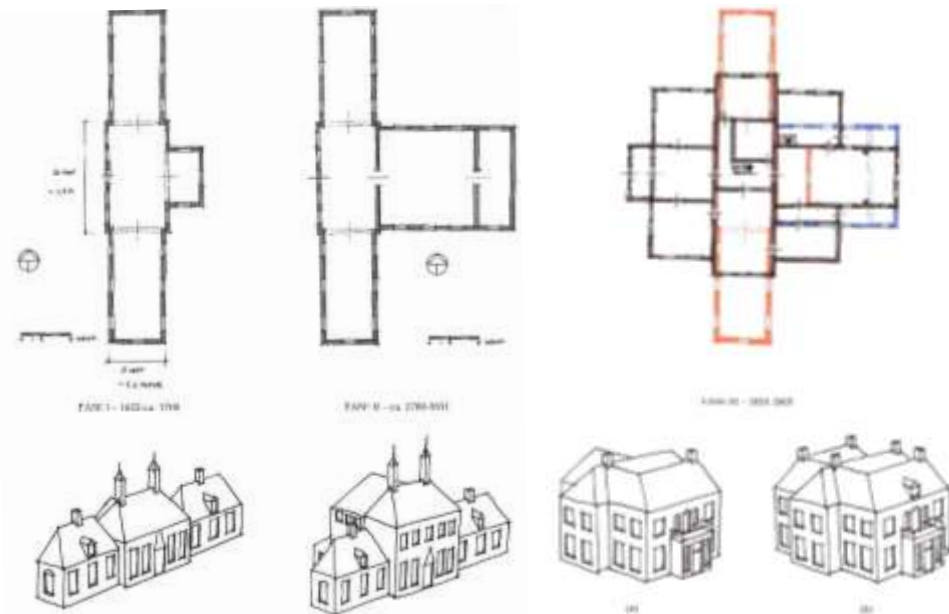
SYMMETRISCH ONTWERP HOOFDHUIS, DANIEL VAN BREEN 1652
BRON: Rijksarchief Noord-Holland, Alkmaar

GERECONSTRUEERD PLANCONCEPT UIT 1650 MET IN ROOD INGETEKEND HET HOOFDGEBOUW, POORT EN BOERDERIJ IN 1966
Links: moestuin; Rechts: boomgaard, kruiden- en bloementuin; Onder: de Kijklaan. (Tekening Anco Wigboldus)

DETAIL KADASTRALE MINUUT 1821 met 2 bouwhuizen, vijver.
Boven de eilanden vlnr: houtzagerij, boerderij en (waarschijnlijk) orangerie
BRON: Rijksarchief Noord-Holland, Alkmaar

8

ONTWIKKELING BOUWHUIS VAN 1652-2005

BRON: Bouwhistorisch onderzoek en waardestelling, Hylkema Consultants i.o.v. Blooming, 2005

3. HOOFDHUIS

Toen in 1666 Jonkheer Studler van Zurck overleed was Het Hof (met de beide zijvleugels van het Hoofdhuis) voltooid, maar moest de aanleg van het Hoofdhuis nog beginnen. De topografische tekenaar van de firma Blaeu was al wel ingehuurd om een kaart van de Heerlijkheid inclusief het voltooid 'paleis' te maken. Het paleisachtige gebouwencomplex is echter nooit in zijn geheel gebouwd. Alleen het linker en rechter bouwhuis waren in 1658 gereed. In de 19^e eeuw trad verval in het rechter bouwhuis op en werd kort na 1820 gesloopt. Het linker bouwhuis, dat in de nieuwbouwplannen van Studler van Zurck was opgenomen, bestaat nog. Tussen 1804 en ca 1830 is het bouwhuis verhoogd. Het Hof dankt zijn tegenwoordige aanzien aan J.J.H. van Reenen, die het vervallen Hoofdhuis in 1851 kocht. In 1852 is het oorspronkelijke langgerekte huis in de lengte gekort. De middenpartij omsluit de kern van het oostelijke bouwhuis uit de 17^e eeuw. De linkervleugel bevat het oude magazijn, het rechterdeel met de ingangspartij werd geheel nieuw gebouwd. Het geheel werd verbouwd tot het huidige witgepleisterde neoclassicistische Hoofdhuis. Daarmee is de asymmetrische ligging van het Huis op het rechthoekige omgracht terrein in feite atypisch in het overigens symmetrisch concept. Het gebouw bestaat uit twee bouwlagen onder een met Oudhollandse pannen gedekt omlopend schilddak. De drie traveeën brede voorgevel (west) heeft centraal een door pilasters gelede naar voren springende middenpartij met een verdiepingloze uitbouw. Hierin is de toegangsdeur opgenomen met bovenlicht van siersmeedwerk. De deur wordt geflankeerd door langwerpige vensters die eveneens zijn voorzien van siersmeedwerk. De uitbouw wordt bekroond door een balkon met eenvoudige spijlenbalustrade. Op het balkon openen dubbele deuren onder een driehoekig fronton geflankeerd door smalle boogvensters. De uitbouw aan de oostelijke gevel is in 1968 grondig verbouwd, waarbij een fundering van gewapend beton is gerealiseerd met betonnen vloer.

In het dakschild is een dakkapel opgenomen. Aan weerskanten van de middenpartij bevindt zich één vensteras bestaande uit een zesruitsvenster met luiken op de begane grond en een vierruitsvenster met luiken op de verdieping. De zuid- en de noordgevel bestaan uit zes traveeën met een middenrisaliet van twee traveeën. De vensterassen kennen eenzelfde invulling als de voorgevel, alleen de zuidgevel heeft op de begane grond openslaande tuindeuren met bovenlicht en luiken en centraal in de middenrisaliet een gekoppeld venster met openslaande deuren en een ruitvormige roedenverdeling in het midden. Tegen de oostgevel zijn enkele rechthoekige aanbouwen gebouwd.

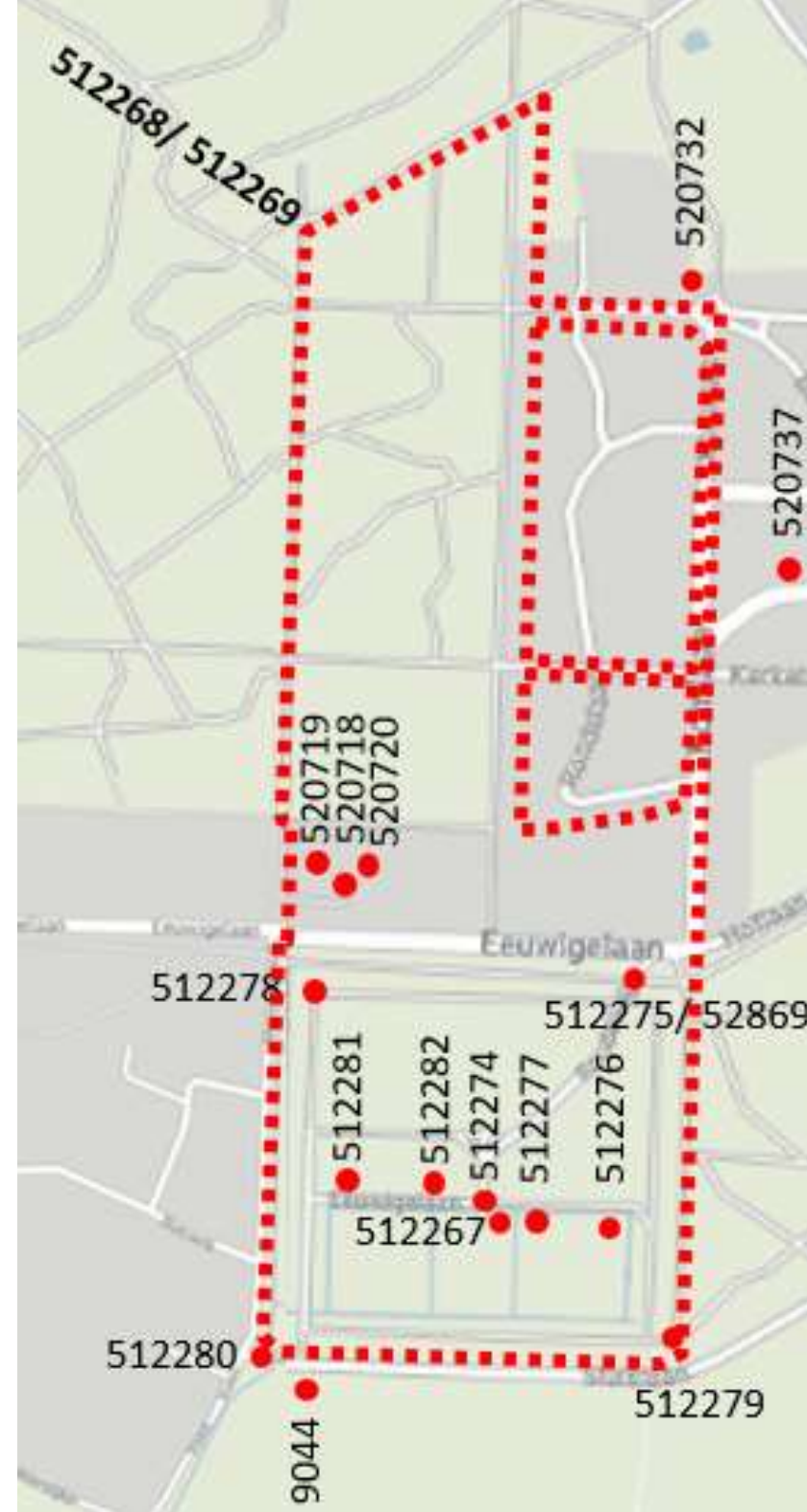
Het interieur is in 1852 in neoclassicistische stijl verbouwd en in de 20ste eeuw diverse keren gewijzigd. Van belang is de indeling met symmetrische entreehal, waarin een staande keramiekkachel van rond 1900. In de vertrekken op de begane grond bevinden zich paneeldeuren, enkele schouwen en twee stucplafonds, tevens een trap met leuning.

In de kelder bevinden zich blauwe wandtegels uit de bouwtijd met voorstellingen van dieren, landschappen en kinderspelen.

1 Oude Hof: historische tuin- en parkaanleg	 Tuin, park en plantsoen	1650-1700		Eeuwigelaan bij 1	52° 39' 54" NB, 4° 41' 14" OL	512269	 Meer afbeeldingen
1 Oude Hof: toegangsbrug met hek	 Tuin, park en plantsoen	1900-1950		Eeuwigelaan bij 1	52° 39' 53" NB, 4° 41' 24" OL	512274	 Meer afbeeldingen
1 Oude Hof: hoofdgebouw	 Kasteel, buitenplaats	1600-1700		Eeuwigelaan 1	52° 39' 52" NB, 4° 41' 25" OL	512267	 Meer afbeeldingen
1 Oude Hof: inrijpoort	 Tuin, park en plantsoen	1850-1900		Eeuwigelaan bij 1	52° 40' 1" NB, 4° 41' 32" OL	512275	 Meer afbeeldingen
1 Oude Hof: moestuin met tuinmuur en kas	 Tuin, park en plantsoen	1750-1800		Eeuwigelaan bij 1	52° 39' 52" NB, 4° 41' 24" OL	512276	
1 Oude Hof: tuinmanshuisje	 Bijgebouwen kastelen enz.	1750-1800		Eeuwigelaan bij 1	52° 39' 52" NB, 4° 41' 25" OL	512277	
1 Oude Hof: boogbruggetje	 Tuin, park en plantsoen	1900-1950		Eeuwigelaan bij 1	52° 39' 52" NB, 4° 41' 24" OL	512278	Upload foto
1 Oude Hof: het melkbruggetje	 Tuin, park en plantsoen	1900-1950		Eeuwigelaan bij 1	52° 39' 52" NB, 4° 41' 24" OL	512279	 Meer afbeeldingen
1 Oude Hof: brug met sluisje	 Tuin, park en plantsoen	1850-1900		Eeuwigelaan bij 1	52° 39' 54" NB, 4° 41' 14" OL	512280	 Meer afbeeldingen

RIJKSMONUMENTEN HET OUDE HOF

BRON: Rijksmonumenten.nl

4. CULTUREEL ERFGOED

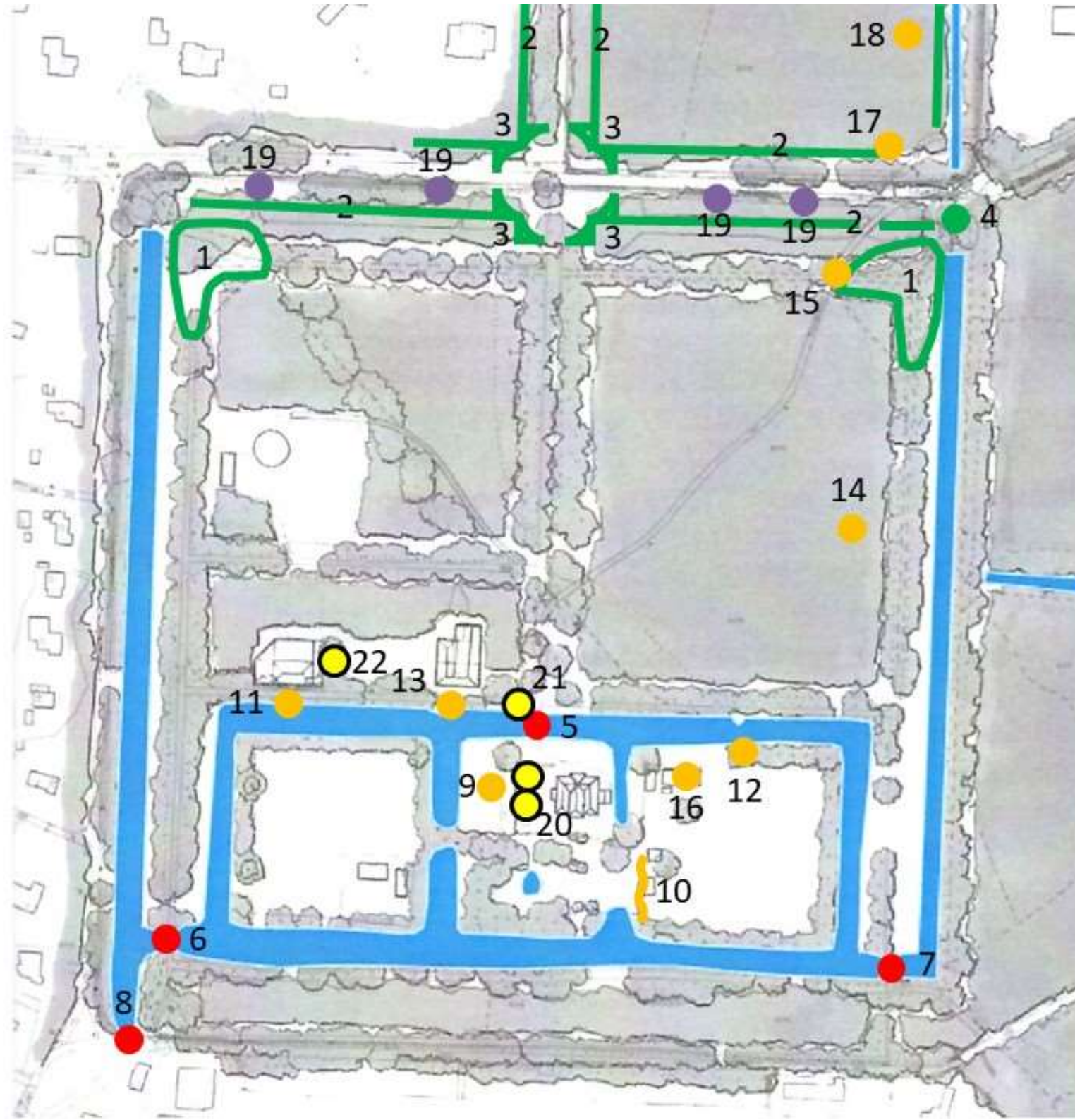
Het landgoed is op 6 december 2004 opgenomen in het rijksmonumentenregister. In het bijbehorende rapport is Het (Oude) Hof als volgt gewaardeerd:

De historische buitenplaats is van algemeen cultuur-, architectuur- en tuin-historisch van belang:

- vanwege de vrij gaaf bewaard gebleven classicistische structuur (wallen, lanen, waterlopen) in het midden van de 17^e eeuw; (de landschappelijke structuur is hoogstwaarschijnlijk gebaseerd op de toonverhoudingen in de muziek en correspondeert met de intervallen van een groot septiemakkoord (c-e-g-b, dat is 15:6:5:4);
- als representatief en belangrijk voorbeeld van de 17^e-eeuwse Hollands-classicistische tuinstijl;
- vanwege het in oorsprong 17^e-eeuwse bouwhuis dat in 1852 in neoclassicistische stijl is verbouwd;
- vanwege de visuele samenhang tussen de verschillende complexonderdelen.

In bijlage 1 zijn verschillende 'redengevende omschrijvingen' van de rijksmonumenten van Het Hof overgenomen uit het rijksregister:

- 1a. Historische tuin- en parkaanleg;
- 1b. Inrijpoort;
- 1c. Toegangsbrug met hek;
- 1d. Hoofdgebouw
- 1e. Tuinmanshuisje;
- 1f. Moestuin met tuinmuur annex slangenmuur en kas;
- 1g. Zwarte Schuur;
- 1h. Melkbruggetje;
- 1i. Bruggetje;
- 1j. Brug met sluisje;
- 1k. Boerderij.

- GRONDWERKEN**
1. Kattenbergen*
 2. Wal langs Eeuwigelaan*
 3. Rondeel*
 4. Ronde kom (+ hekwerk)*
- BRUGGEN**
5. Bakstenen boogbrug + hekwerk*
 6. Melkbruggetje*
 7. Karnemelkbruggetje*
 8. Sluisbrug*
- OVERIGE BOUWWERKEN**
9. Locatie v.m. westelijk bouwhuis
 - 10 slangenmuur*
 - 11 houthelling
 - 12 landhoofd v.m. brug
 - 13 boenstoepje
 - 14 ijskelder
 - 15 poort + hek entree Roodeweg*
 - 16 kas*
 - 17 hekwerk Muziektuin
 - 18 muziektent in Muziektuin
- STRAATMEUBILAIR**
- 19 Roggeveenbanken
- OVERIGE ELEMENTEN**
- 20 monumentale knotlindes erelijst
 - 21 kanonsloop
 - 22 teerpaal
 - 23 koperen buis?
 - 24 wassteiger Mosselvijver?
- * Rijksmonument

OVERIGE HIST. RELICTEN

5. OVERIGE HISTORISCHE RELICTEN*

GRONDWERKEN

- 1 kattenbergen
- 2 wal langs Eeuwigelaan
- 3 Rondeel
- 4 ronde kom (met hekwerk)

BRUGGEN

- 5 bakstenen boogbrug + hekwerk*
- 6 Melkbruggetje*
- 6 Karnemelkbruggetje*
- 8 sluisbrug*

OVERIGE BOUWWERKEN (geen gebouwen)

- 9 locatie v.m. oostelijk bouwhuis
- 10 slangenmuur*
- 11 houthelling
- 12 landhoofd, noordzijde Oostelijk eiland
- 13 boenstoepje
- 14 ijskelder
- 15 poort + hek entree Roodeweg*
- 16 kas*
- 17 hekwerk Muziektuin
- 18 muziektent in Muziektuin

STRAATMEUBILAIR

- 19 Roggeveenbanken

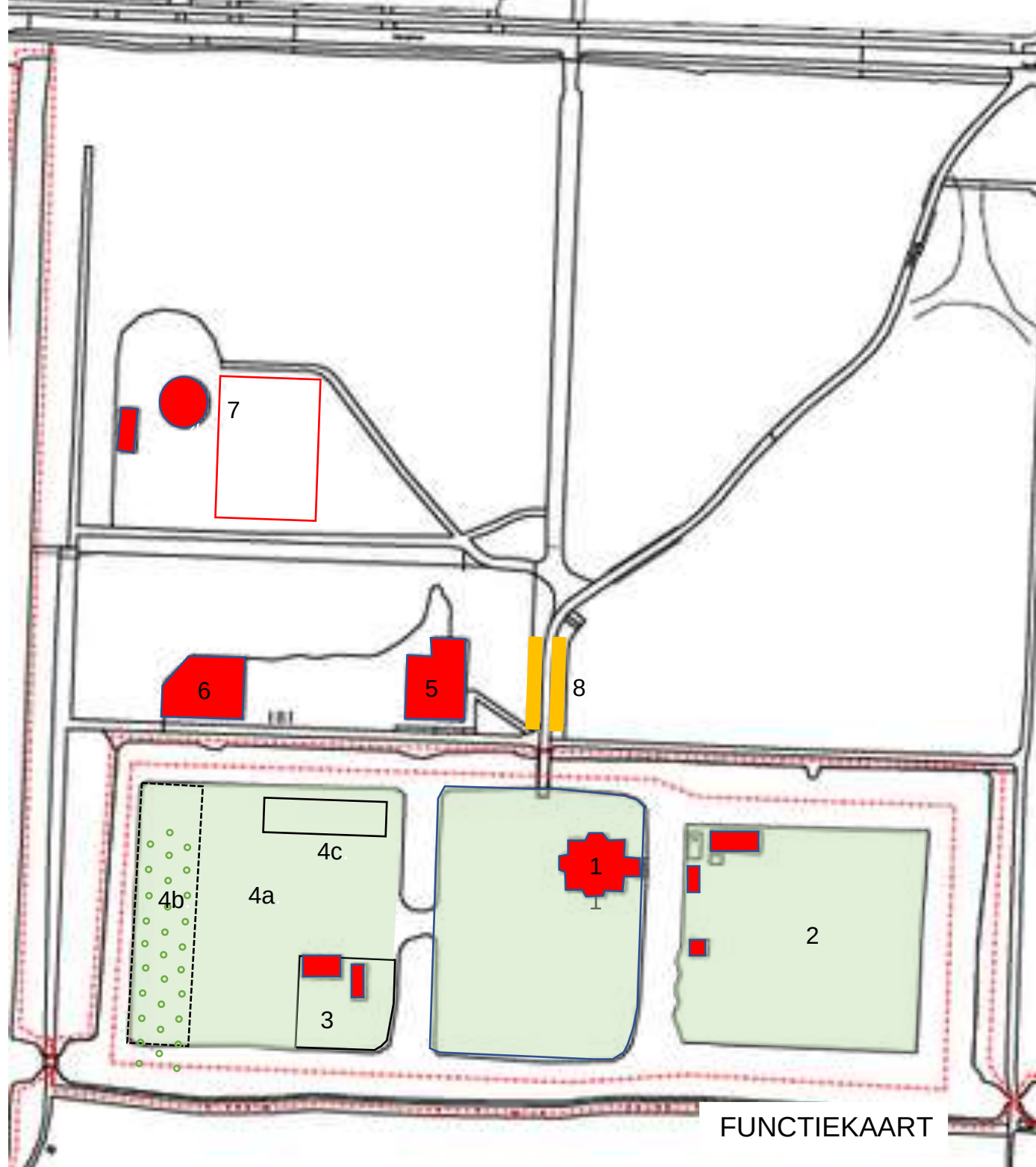
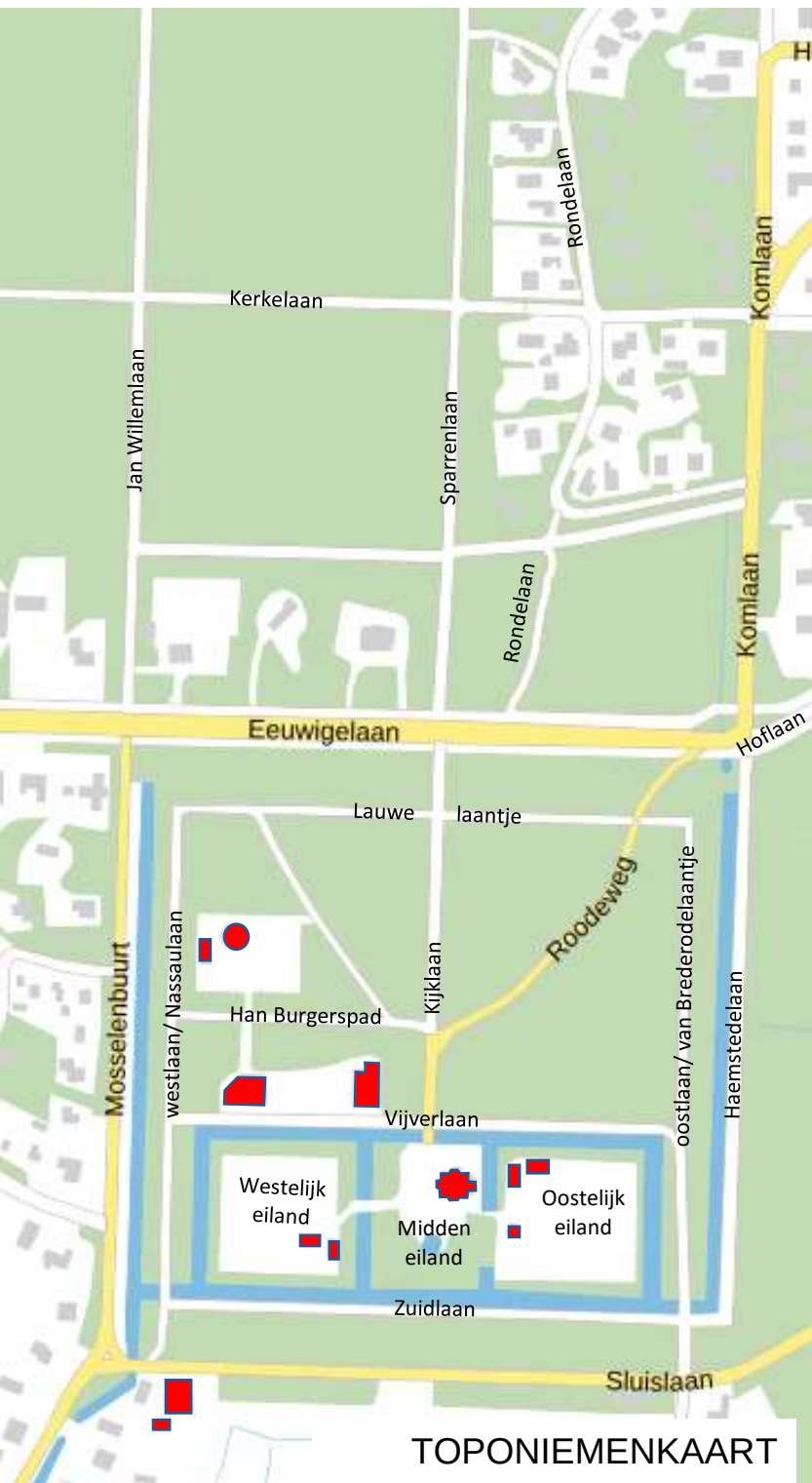
OVERIGE ELEMENTEN

- 20 knotlindes monumentaal erelijst
- 21 kanonslopen*
- 22 teerpaal*
- 23 koperen buis Mosselenvijver
- 24 wassteiger Mosselenvijver

NB de Oranjerie is begin 19^e eeuw verdwenen; er zijn hiervan zelfs geen afbeeldingen bewaard gebleven.

* BRON: Globaal inrichtingsplan, Copijn Utrecht Tuin- en landschapsarchitecten, april 2006

6. UITGANGSSITUATIE

Het studiegebied is onderdeel van landgoed Het Hof. Op de middelste van de drie door vijvers omgeven eilanden staat het hoofdgebouw. Dit heeft naast een hoge cultuurhistorische en natuurhistorische waarde ook een (deels openbaar toegankelijke) recreatieve functie.

In de uitgangssituatie ten tijde van de omgevingsvergunningsaanvraag op 18 december 2020 zijn op de buitenplaats de volgende functies aanwezig:

1. Conferentiecentrum in Hoofdhuis van de Blooming Bedrijvengroep BV;
2. Hoftuin met tuinderijen, kassen en beheerdergebouw, waar biologische groente, fruit en bloemen worden geteeld t.b.v. de horecavestigingen van de Blooming Groep i.s.m. Scorlewald, één van de instellingen die deel uitmaakt van de Raphaëlstichting, die zorg biedt aan mensen met een beperking;
3. Woning met schuur en tuin;
4. Weide (a) met fruitbomen (b) en druivenkas (c);
5. Kleinschalige kantoren in voormalige boerderij (The Dutch Houses, Loof training & advies, & Olives Travel, 5D Architectuur & fotografie, Officestudio, Dutch National Portret Gallery, Hedy van Erp)
6. Filmhuis in de Zwarte Schuur: Cinebergen filmhuis, Archimaat architecten, CS Finance, Bogaard Trainings Design, Doorstart.nl. Zilt);
7. Clubgebouw De Burcht van de Scouting Nederland en paardenbak
8. Wild gegroeid parkeerterrein aan kop Kijklaan (max. 30 p.p.).

- a. WESTGEVEL MET INGANG
- b. INGANG SMEEDIJZER
- c. ZUIDGEVEL
- d. NOORDGEVEL
- e. OOSTGEVEL

1. BLOOMING BEDRIJVENGROEP BV
2. STICHTING CINEBERGEN
3. BEDRIJFSVERZAMELGEBOUW
4. SCOUTING DE BURCHT

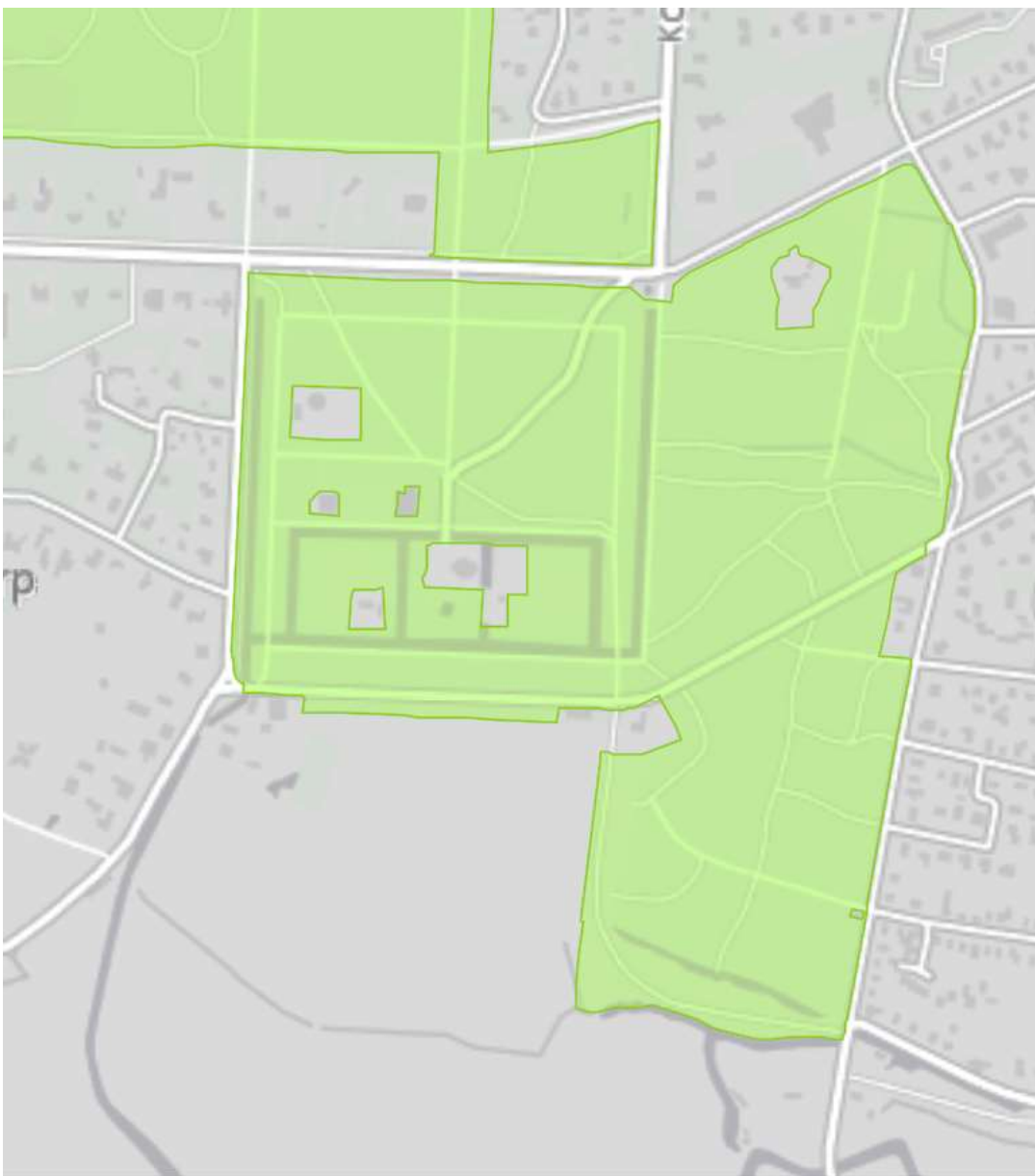
EIGENDOMSKAART

BRON: Kadaster.nl

7. EIGENDOMSONTWIKKELING*

- De familie van Reenen kocht de Heerlijkheid in 1851 en was de laatste particuliere eigenaar van Het Hof.
- Na de bevrijding keerden de van Reenens niet terug naar het oude Huis.
- Dat was al gebleken in 1930 toen de gemeente na acties vanuit de bevolking tegen voortgaande bebouwing van het bos eerst het omringende bosgebied in eigendom overnam en tot natuurreservaat bestemde en in 1937 via het eerste Algemeen Uitbreidingsplan ook de overige bospercelen tot beschermd natuurgebied verklaarde. Daaronder viel Het Hof zelf, maar ook het Maesdammerbos, het Meerwegbos en de Muziektuin.
- Kort na de Tweede Wereldoorlog zag het er naar uit dat ook de voormalige plantage rond het Huis door eigenaar Jacobus van Reenen aan villabouw zou worden opgeofferd. Op 3 december 1952 vond echter de verkoop plaats van het ongeschonden terrein van Het Hof aan de gemeente Bergen.
- De gebouwen werden al in 1946 verhuurd aan de nieuw opgerichte Volkshogeschool Bergen voor cursisten uit binnen- en buitenland. De drie eilanden en alle gebouwen werden in 1952 in een 99-jarig erfpachtcontract overgezet. Dit contract is overgegaan op Blooming Bedrijvengroep BV.
- Gaandeweg werd dus de rol van de gemeentelijke overheid belangrijker. Andersom kreeg de overheid belang in de vastgoedontwikkeling van Het Hof.
- In 1992 is het gedeelte van Het Hof dat is gelegen in het Bergerbos in erfpacht overgedragen aan de Provincie en kwam het beheer in handen van PWN. Het gebied werd voor publiek opengesteld. Ten noorden van de eilanden werd een locatie gevonden voor de scouting en voor een paardenbak.
- In 1996 werd de Zwarte Schuur heringericht tot filmhuis Cinebergen (de houtzagerij was al in de jaren '30 gestopt).
- De beide boerenwoningen van Het Hof behielden langer hun oorspronkelijke functie. De laatste bewoners van de witte boerderij verlieten in 1964 hun huis. De boerderij werd kort daarna verkocht aan een particulier. Boerderij 't Sluisje bleef nog enkele decennia langer in gebruik tot ook deze monumentale stolp werd omgevormd tot woonboerderij.

*BRON: - Tuinkunst, Nederlands jaarboek voor de geschiedenis van tuin- en landschapsarchitectuur, Architectura & Natura, 1995;
- Bergens Kroniek, 6/2014, een Hof voor een Heer, Historische Vereniging Bergen.

NATURA 2000-GEBIED

HABITATTYPEN HET HOF

BRON: Bureau Natuurlijke Zaken 2016

8. NATURA-2000

Het Hof behoort tot de speciale begrenzingzone van het NATURA 2000-gebied Noord Hollands Duinreservaat (zie bijgaande kaartuitsnede 22 juni 2015). Natura 2000 is het samenhangend Europees ecologisch netwerk bestaande uit gebieden, die zijn aangewezen onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn.

Dit netwerk vormt de hoeksteen van het beleid van de EU voor behoud en herstel van biodiversiteit. Natura 2000 is niet enkel ter bescherming van gebieden (biotopen), maar draagt ook bij aan bescherming van soorten en hun habitat. Natura 2000-gebieden worden juridisch beschermd door de zogenaamde habitatstoets.

Bij ingrepen moet worden aangetoond dat geen negatieve effecten zijn te verwachten. Enkele delen van Hof te Bergen zijn buitengesloten. Dit betreft delen van bebouwde percelen, alsmede het terrein van Scouting de Burcht en de paardenbak.

Nederland kent tevens het Natuur Netwerk Nederland (NNN), een netwerk van natuurgebieden, die de ecologische hoofdstructuur (EHS) van Nederland vormen.

Flora- en faunawet

Bij beheer en ruimtelijke ontwikkelingen in het Hof moet rekening gehouden worden met beschermde diersoorten. Als wordt gewerkt met een erkende gedragscode, bijv. bosbeheer, is het uitvoeren van beheersmaatregelen terwijl er beschermde diersoorten in voorkomen niet vergunningsplichtig.

Natura 2000

Op het landgoed komt het habitattype H2180 voor. Zowel H2180A (droog duinbos), als type H2180C (duinbossen van de binnenduinrand) komen voor. Dit zijn Europees beschermde vegetatietypen waar het Natura 2000-gebied Noorduinen voor is aangewezen. Zie bijgaande figuur.

- linde
- eik
- beuk
- beuken hakhout
- naaldbomen
- bos
- solitair

INVENTARISATIE
BOMEN EN
BEPLANTINGEN

9. BOMEN EN PLANTEN*

Het totaalbeeld van de oorspronkelijke buitenplaats 'Hof te Bergen' is van een bos doorsneden en begrensd door lanen. De leeftijdsopbouw, sortiment en structuur van de verschillende bospercelen en bomen is zeer gevarieerd. Hoogstwaarschijnlijk zijn er geen beplantingen meer uit de oorspronkelijke aanleg. Voor Het Hof te Bergen geldt dat de cultuurhistorische structuur wordt bepaald door de lanen. Deze zijn hier sterk wisselend in kwaliteit en samenstelling. Mede door het beperkt onderhoud is onvoldoende gestreefd naar samenhang en duurzame opbouw. Zaailingen verdringen op enkele plaatsen de oorspronkelijke aanplant en de aangrenzende bospercelen belemmeren het ontstaan van een evenwichtige laan. De kroonstructuur van de laanbomen laat op een aantal plaatsen te wensen over. Op een enkele plek, zoals het verlengde van het Droomlaantje, is geen pad meer aanwezig maar zijn wel relictten te vinden van een laan.

In tegenstelling tot de orthogonale structuur van Het Hof zijn de lanen in de andere delen veelal gebogen en volgen ze de ontsluitingsstructuur. De wandelpaden worden hier veelal niet begeleid met bomen.

De bosbeplanting van Het Hof sluit goed aan op het karakter van het landgoed. Het bestaat uit een rijke en gevarieerde bosbeplanting waarin de loofbomen de boventoon voeren. Hulst is een belangrijke heester in de onderbeplanting. Kruiden- en zeker ruigtevegetaties ontbreken in Het Hof.

Op bijgaande kaart van bureau Copijn uit 2006 zijn de loof- en naaldbomen naar soort en locatie weergegeven. Dominante boomsoorten zijn *Beuk*, *Zomereik* en *Zomerlinde*. Ook is (buiten de lanen) opslag van *Gewone esdoorn* aanwezig.

* BRON: Globaal Inrichtingsplan Hof te Bergen, Maesdammerbos en Meerwegbos, Copijn Utrecht Tuin- en landschapsarchitecten, 11.04.2006

BEUK

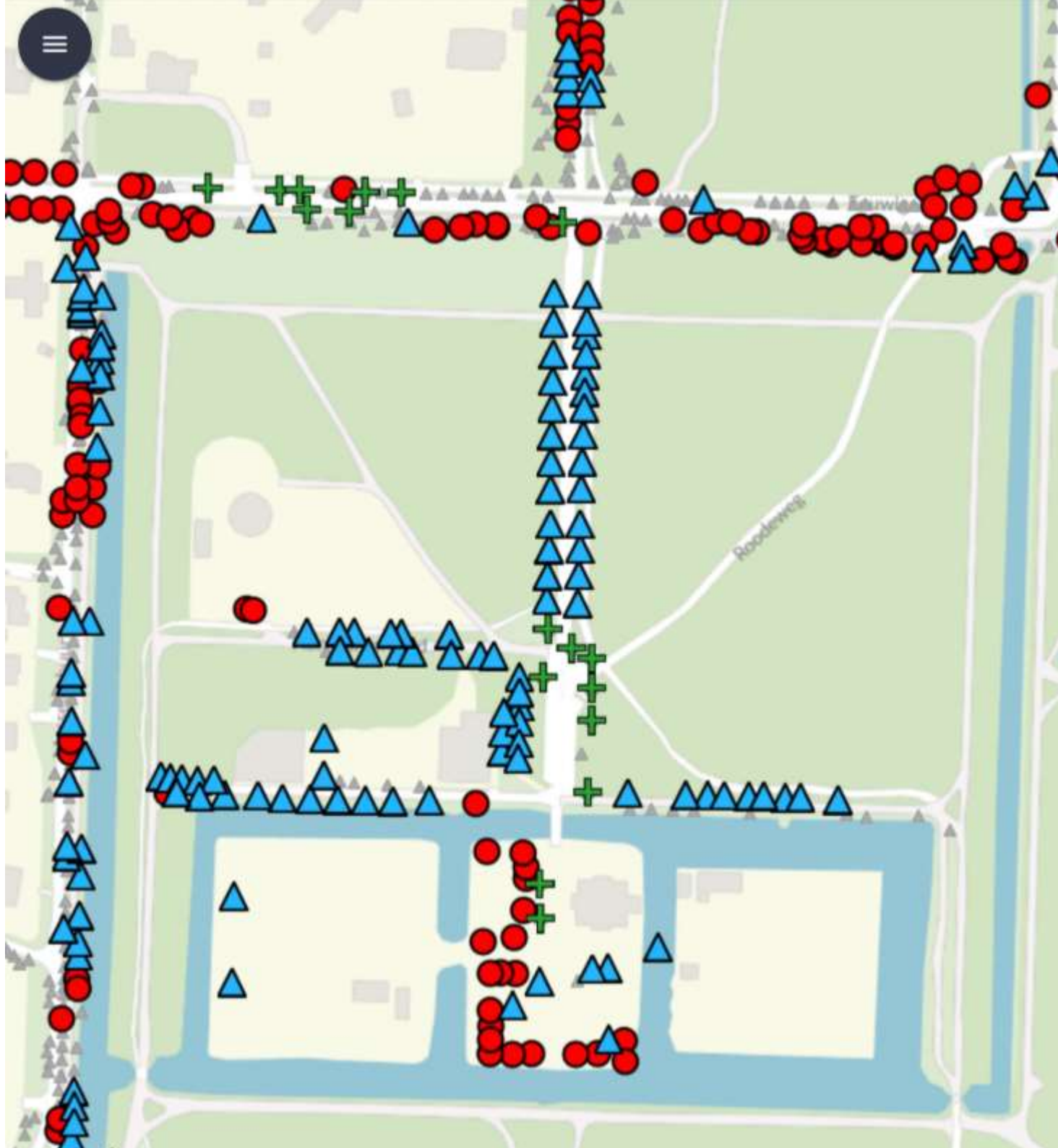
ZOMEREIK

ZOMERLINDE

GROVE DEN

WAARDEVOLLE BOMEN

Bron: BWNL viewer BOMENWACHT NEDERLAND

10. MONUMENTALE BOMEN

In opdracht van de gemeente Bergen heeft de Bomenstichting op de website "BWNL viewer" bomen van verschillende klassen op kaart gezet. Onderscheid wordt gemaakt naar: bijzondere bomen, monumentale bomen en landelijk monumentale bomen. In Het Hof komen deze drie klassen meervoudig voor.

Volgens de website van de Bomenstichting.nl zijn in Het Hof bovendien twee landelijk monumentale bomen aangewezen als bomen van **EREKLASSE**. Deze behoren tot de top 10 van Noord-Holland. Het betreft de bomen 1684981 en 1684982: *"Op het Middeneiland staan twee oude knotlinden (Hollandse Linden, Tilia v europaea). Beide bomen zijn zeer hol; de resterende sapbanen en adventiefwortels (soort noodwortels) maken van de stam een waar kunstwerk. Wie weet staan deze bomen er over 100 jaar nog. Om dit te bereiken is het zeker goed om de directe omgeving niet meer te gebruiken als parkeerplaats."*

OUDE KNOTLINDEN VOOR HET HOOFDHUIS
MONUMENTALE BOMEN VAN EREKLASSE

BOSUIL

GRAUWE Vliegenvanger

HAVIK

IJSVOGEL

MANDARIJNEEND

BOOMKLEVER

BOOMKRUIPER

GROTE BONTE SPECHT

GLANSKOP

BOOMMARTER

FRANJESTAARTVLEERMUIS

STOFZAAD

BLEEKGELE HENNEPNETEL

BOOMKLEVER

DUBBELLOOF

RUIG SCHAPENGRAS

11. NATUURWAARDEN

In het groenstructuurplan uit 1994 wordt Hof te Bergen, samen met het Bergerbos, Meerwegbos en het Maesdammerbos, omschreven als een te behouden boskerngebied in het ecologisch raamwerk van Bergen. De verbinding met het Bergerbos wordt daarbij als belangrijk gezien. Het Hof te Bergen dient volgens dit plan als brongebied voor andere, kleinere, groene plekken in de gemeente Bergen. Niet alleen de bossen herbergen ecologische waarden, ook de bloemrijke hooilanden (zoals de weides aan het Paddenpad) zijn waardevol.

Door T. Matt is vanaf 2005-2015 een inventarisatie uitgevoerd van de aanwezige flora en fauna. In 2017 heeft Bureau Van der Goes een rapport opgesteld in het kader van de toetsing van het 'Voorontwerp B.P. Landgoed Het Oude Hof' aan de Wet Natuurbeheer. De resultaten van genoemde rapporten zijn hieronder samengevat.

Grote delen van het plangebied zijn structuurrijk met een struiklaag en een onder-etage. Opvallend en bijzonder wordt de plaatselijke dominantie van *Hulst* genoemd. In Het Hof zijn storingsvegetaties vrijwel afwezig. Er zijn drie planten aangetroffen die volgens de Flora en Faunawet zijn beschermd: *gewone vogelmelk*, *kleine maagdenpalm* en *daslook*. Verder komen vier soorten voor, die op de Rode Lijst (IUCN)** staan: *dubbeloof*, *genaald schapengras*, *bleekgele hennepnetel* en *stofzaad*.

De ondergroei bestaat uit typische bosplanten zoals *Bosandoorn*, *Brede stekelvaren*, *Fluitenkruid*, *Geel nagelkruid*, *Grote brandnetel*, *Hondsdrif*, *Klein springzaad*, *Klimop*, *Robertskruid* en *Zevenblad*. Hier en daar is wat oevervegetatie aanwezig met lokaal *Grote lisdodde*, *Pluimzegge* en *Riet*. *Stofzaad* is in 2015 gevonden langs de Roodeweg en was daar al langer bekend. Tijdens een veldbezoek op 6 juli 2018 kon de groeiplaats van *Stofzaad* niet worden teruggevonden, mogelijk vanwege de extreem droge periode waar toen al een tijd sprake van was'.

Uit de inventarisatie blijkt dat er, op een locatie met *kussentjesmos* na, geen bijzondere bladmossen voorkomen, terwijl het aangrenzende Bergerbos bekend staat om zijn rijke mosflora. De watervegetatie bestaat voornamelijk uit *Kroos* met hier en daar een *Witte waterlelie*. Uit een globale inventarisatie blijkt dat Het Hof rijk is aan paddenstoelen. Zes van de aanwezige paddenstoelen staan op de Rode Lijst (IUCN). Het merendeel leeft in symbiose met bomen.

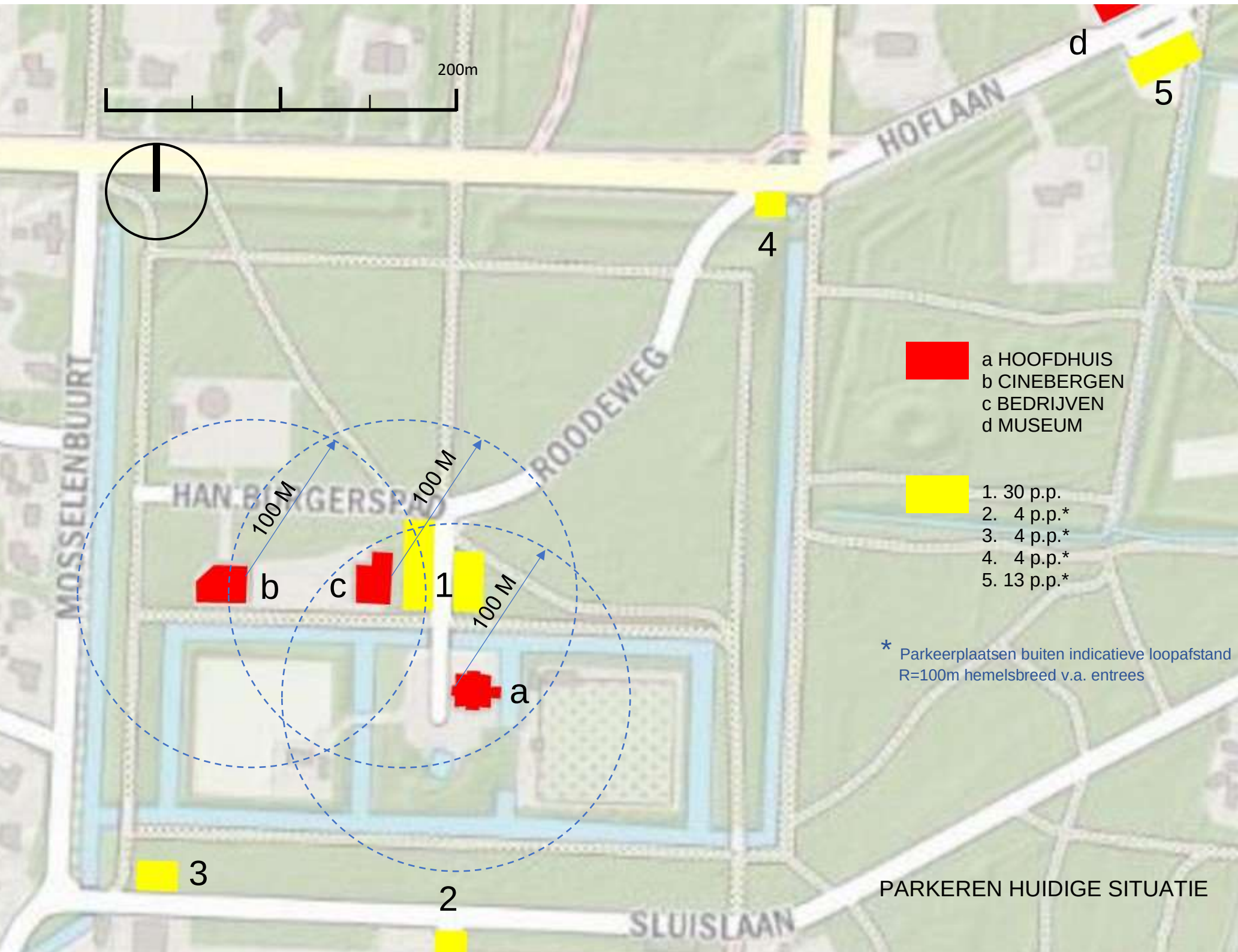
In en rond Het Hof zijn waarnemingen bekend van *Boommarter*, *Bunzing*, *Eekhoorn*, *Hermelijn* en *Wezel*. Het Hof is rijk aan vleermuizen, zowel in soort (8), als in aantallen. In 2015 werden verblijfplaatsen van *Gewone dwergvleermuis*, *Ruige dwergvleermuis*, *Gewone grootoorvleermuis* en *Watervleermuis* vastgesteld. Van *Laatvlieger* en *Rosse vleermuis* werden foeragerende exemplaren waargenomen. Volgens het rapport van bureau Copijn in 2006 kent Het Hof een zeldzame populatie van de *Franjestaartvleermuis*. Bijzonder is het voorkomen van de *hulstmineervlieg* en de gewone *drentelmier*. Beide soorten zijn kenmerkend voor goed ontwikkelde loofbossen. De *wijngaardslak*, in de Rode Lijst (IUCN) aangemerkt als kwetsbaar, is ook waargenomen.

In Het Hof komen 29 soorten broedvogels voor. Holenbroeders zijn met 11 soorten redelijk vertegenwoordigd, waaronder de *boomklever*, die tot voor kort niet boven het Noordzeekanaal broedde. De aangetroffen *bosuil* en *glanskop* zijn kenmerkend voor oude loofbossen. Hier en daar zijn geschikte spleten en holtes in oude bomen aanwezig die dienst kunnen doen als verblijfplaats voor *vleermuizen*. (Enkele jaren geleden zijn diverse vleermuiskasten in bomen geplaatst, red.). In Het Hof werden in 2015 territoria vastgesteld van Wilde eend, Waterhoen, Gaai, Vink, Appelvink, Houtduif, IJsvogel, Winterkoning, Heggenmus, Roodborst, Merel, Zanglijster, Zwartkop, Tjiftjaf, Grauwe vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Glanskop, Grote bonte Specht, Pimpelmees, Koolmees en Zwarte kraai. Van deze soorten behoren *Boomklever*, *Boomkruiper*, *Glanskop*, *Grote bonte specht*, *Koolmees*, *Pimpelmees* en *Zwarte kraai* tot de 'categorie 5-soorten'. Langs de zuidoever van het eiland werd een vermoedelijke broedplaats van de *IJsvogel* gezien. Verder zijn vele losse waarnemingen bekend van *Buizerd*, *Havik*, *Ransuil* en *Sperwer* in de omgeving van Het Hof. Gezien het biotoop (hoog opgaand parkbos bij de duinen) is het mogelijk dat roofvogels als *Havik*, *Buizerd*, *Ransuil* en *Sperwer* in Het Hof nestelen, hoewel in 2015 geen territorium kon worden vastgesteld. Het oppervlaktewater in Het Hof bestaat uit enkele zwaar beschaduwde stilstaande watergangen. Dit is geen geschikt biotoop voor beschermde vissoorten.

De aanwezige flora en fauna staat onder grote druk van de recreatie.

** De Wet Natuurbescherming vereist van provincies dat zij de nodige maatregelen nemen voor het behoud en herstel van soorten die op de Rode Lijst staan (artikel 1.12). Overheden en natuurbeheerders worden verondersteld met de soorten op de Rode Lijst (IUCN) rekening te houden. Voor deze soorten geldt een hogere prioriteit bij het nemen van beschermingsmaatregelen, bijvoorbeeld door hun leefgebieden te verbeteren.

* T. Matt 2015 Oude Hof te Bergen, Flora- en faunagegevens vanaf 2005

12. PARKEREN

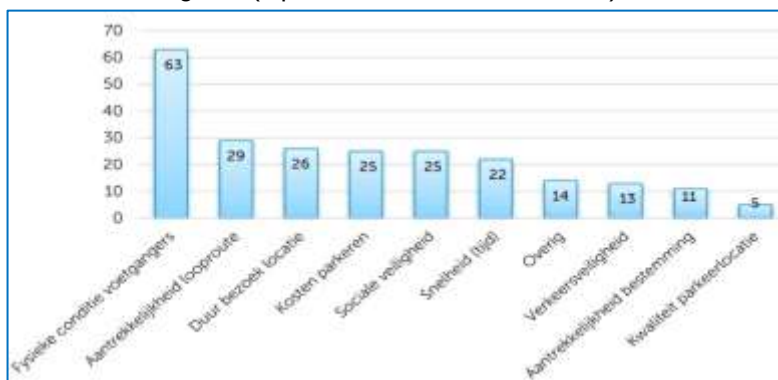
Op bijgaande kaart zijn de bestaande parkeerlocaties (met aantallen parkeerplaatsen) in en om Het Hof weergegeven. Volgens een publicatie van de CROW uit 2026 zijn de volgende loopafstanden acceptabel per functie:

Vanaf geparkeerde auto naar	Acceptabele loopafstanden in meters
Horeca	100-500
Bioscoop	100-600
Werklocatie	100-500
Vanaf geparkeerde fiets naar	
Horeca	100-200
Bioscoop	100-200
Werklocatie	100-200
Vanaf huis naar	
Horeca	500-1000
Bioscoop	450-1000
Werklocatie	250-1000

BRON: CROW 2020

Op basis hiervan is voor de belangrijkste functies van Het Hof de indicatieve loopafstand per functie tot de auto aangegeven (hemelsbreed $R=100m$ vanaf de ingangen van de functies).

Opvallend is, dat uitsluitend de Kijklaan binnen de minimaal acceptabele loopafstand valt. Alle aangegeven locaties aan de rand van Het Hof liggen binnen de maximaal acceptabele loopafstand van 500 meter. Daarbij geldt als aandachtspunt de sociale onveiligheid (lopen door een onverlicht bos).

INVLOEDSFACTOREN OP ACCEPABELE LOOPAFSTANDEN

1. KIJKLAAN: 30 P.P.

2. SLUISLAAN: 4 P.P.

3. SLUISLAAN: 4 P.P.

4. EEUWIGELAAN: 4 p.p.

5. HOFLAAN TEGENOVER KRANENBURGH: 13 P.P.

Oude Hof PARKEERBEHOEFTEBEREKENING						werkdag			Koop avond		zaterdag		zondag
door SBBB d.d. 05.01.2022						ochtend	middag	avond		nacht	middag	avond	middag
op basis van Nota parkeernormen				CineBergen zaal		0%	50%	90%	100%	0%	50%	100%	100%
gemeente Bergen NH 2020				Cinebergen 2e zaal		0%	50%	90%	100%	0%	50%	100%	100%
				kantoren (huidig)		100%	100%	5%	5%	0%	0%	0%	0%
				ateliers (Hoofdgeb)		100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
				kantoren (Hoofdgeb.		100%	100%	5%	5%	0%	0%	0%	0%
				congres/vergadercent		100%	100%	50%	25%	0%	50%	25%	50%
				café/restaurant		5%	25%	75%	100%	0%	100%	100%	100%
				scouting/manege		0%	0%	0%	75%	0%	199%	0%	0%
functie				parkeerbehoefte	parkeerbehoefte								
parkeerbehoefte	aantal	aantal	norm	ontwikkeling	vergunning								
Cinebergen zaal	100	pl/m2	11,2/100 m2	11,2	11,20	0,00	5,60	1	11,2	0	5,6	11,2	11,2
Cinebergen 2e zaal	56	pl/m2	11,2/100 m2	6,27	6,27	0,00	3,14	5,64	6,27	0	3,14	6,27	6,27
kantoren (huidig)	1060	m2/bvo	2,6/100 m2	27,56	27,56	27,56	27,56	1,38	1,38	0	0	0,00	0
ateliers (Hoofdgeb)	346	m2/bvo	2/100 m2	6,92	6,92	6,92	6,92	0	0	0	0	0	0
kantoren (Hoofdgeb)	250	m2/bvo	2,6/100 m2	6,5	6,50	6,50	6,50	0,33	0,33	0	0	0	0
congres/vergadercent	543	m2/bvo	8,5/100 m2	46,16	46,16	46,16	46,16	23,08	11,54	0	23,08	11,54	23,08
café/restaurant	197	m2/bvo	13/100 m2	25,61	25,61	1,28	6,40	19,21	25,61	0	25,61	25,61	25,61
scouting/manege	32		0,4pp/box	12,8	12,80	0,00	0,00	0	9,6	0	12,8	0	0
				totaal	143,02	88,42	102,27	50,63	65,92	0,00	70,22	54,62	66,16

PARKEERBEHOEFTEBEREKENING SBBB OP BASIS VAN DE NOTA
 PARKEERNORMEN GEM. BERGEN NH 2020 EN HUIDIGE PROGRAMMA
 HET HOF INCL. 2^e ZAAL CINEBERGEN + ZELFSTANDIG RESTAURANT
 DE WERKDAGMIDDAG IS MAATGEVEND

13. PARKEERBEHOEFTE

Op basis van de gemeentelijke nota Parkeernormen 2020 en het programma van alle functies op het landgoed heeft SBBB de parkeerbehoefte berekend (zie bijgaande tabel) .

Hieruit blijkt, dat de piekbehoefte, voor alle functies samen na saldering, **103** parkeerplaatsen bedraagt. Daarbij is de werkdagmiddag maatgevend.

BESTEMMINGEN

	N	Natuur
	DV	Dienstverlening
	OV	Ontspanning en Vermaak
	(bi)	bioscoop
	K	Kantoor
	R	Recreatie
	(ma)	manege
	(sc)	scouting
	W-2	Wonen-2
	(w)	wonen
	(2)	twee woningen toegestaan
	(nlw)	natuur-en landschapswaarden
	(b)	max- oppervlakte 150m2
	WA	Water

KAARTUITSNEDE

B.P. DORPSKERN ZUID

BRON: RUIMTELIJKE PLANNEN.NL

14. VIGEREND BESTEMMINGSPLAN

Het vigerend bestemmingsplan is vastgesteld op 24 maart 2009.

Bijgaande Kaart behoort bij het bestemmingsplan. Ter plaatse van het Hoofdhuis geldt de bestemming 'Dienstverlening'. In de Voorschriften van het bestemmingplan is het volgende bepaald:

"Artikel 7 Dienstverlening (DV)

Bestemmingsomschrijving

1. De op de plankaart voor Dienstverlening (DV) aangewezen gronden zijn bestemd voor: a. dienstverlening in de vorm van congres- en conferentiecentra; alsmede voor: b. horecavoorzieningen uit ten hoogste categorie 1c van de Staat van Horeca-activiteiten ten dienste van het onder a genoemde gebruik; c. archeologisch waardevol gebied zoals bedoeld in artikel 28; d. bij deze doeleinden behorende voorzieningen zoals (ontsluitings)wegen, nutsvoorzieningen, groenvoorzieningen, parkeervoorzieningen en water ten behoeve van wateraanvoer en -afvoer, waterberging en sierwater; met dien verstande dat bedrijfswoningen niet zijn toegestaan.

Bouwregels

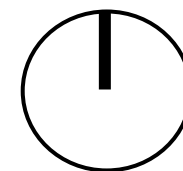
2. Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd: a. bedrijfsgebouwen; b. bouwwerken, geen gebouwen zijnde. 3. Voor het bouwen gelden de aanduidingen op de plankaart, de bepalingen in hoofdstuk III en de volgende bepalingen: gebouwen en overkappingen a. gebouwen en overkappingen zijn uitsluitend binnen het bouwvlak toegestaan; b. de bouwhoogte van overkappingen mag niet meer bedragen dan 3 m; bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde c. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen mag binnen het bouwvlak niet meer dan 2 m bedragen en buiten het bouwvlak niet meer dan 1 m bedragen; d. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m."

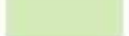
Noot van de redactie:

In de Voorschriften is geen ontheffing van B&W opgenomen op artikel 7.

INGREPEN CF VOORONTWERP BESTEMMINGSPLAN

100m

- WATERWEGEN
- AUTO-ONTSLUITING
buiten landgoed
- AUTO-ONTSLUITING
binnen landgoed 550 meter
- PARKEREN AUTO
- FIETSPAD
- WANDELPAD
- RUITERPAD
- TUIN
- GROENTETUIN
- BOOMGAARD
- PAARDENBAK

15. VOORONTWERP BESTEMMINGSPLAN 2018 (stopgezet)

Na de restauratie van het exterieur en de aanpassing van het interieur van het Huis in 2014 wilde Blooming een café-restaurant exploiteren. Er vond een feestelijke opening plaats. Maar na diverse (juridische en ecologische) bezwaren besloot het gemeentebestuur dat een wijziging van het vigerende bestemmingsplan hiervoor noodzakelijk was. De openbare exploitatie van het café werd stopgezet. De gemeente stelde een Klankbordgroep in van verschillende betrokkenen (de initiatiefnemers, de gebruikers van de gebouwen, gemeentelijke en provinciale ambtenaren, leden van stichtingen op het gebied van ruimtelijke ordening, cultuur, landschap en natuur en omwonenden) die het voorbereidend werk hebben gedaan onder leiding van de verantwoordelijke wethouder en een extern aangetrokken procesbegeleider.

Voor Het Oude Hof begon de gemeente Bergen in 2015 met het opstellen van een partiële herziening van het bestemmingsplan Dorpskern Zuid. Volgens de Toelichting van het Voorontwerp was de aanleiding hiervoor dat *'enkele van de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen volgens het vigerend bestemmingsplan niet mogelijk zijn'*. Dit betrof onder meer vestiging van een restaurant in het hoofdgebouw en een tweede filmzaal in de Zwarte Schuur. De hierdoor veroorzaakte toename van het verkeer vereiste een betere en landschappelijk ingepaste parkeervoorziening.

Als locatie voor de nieuwe parkeerplaatsen werd de paardenbak naast het huidige Scoutinggebouw aan de noordkant van het plangebied aangewezen. Naast de huidige woning in het zuidwesten van het plangebied zou een nieuwe paardenbak worden aangelegd, voor paarden toegankelijk via een nieuwe smalle brug over de vijver. Op dit moment wordt Het Hof ontsloten door de Roodeweg, in de toekomst zou de Kijklaan de hoofdroute moeten worden. De verharde Roodeweg wordt dan onverhard en de Kijklaan verhard en verbreed. De toegangsweg naar de nieuwe parkeerplaats zou verhard, maar niet verbreed worden.

Volgens de in bijlage 2 van het Voorontwerp opgenomen Parkeerbehoefteberekening (d.d. 2017-05-02) is de totale parkeerbehoefte 133 plaatsen en na aftrek van dubbel gebruik: 91 plaatsen. Voor alle functies in het Hoofdhuys van de Blooming Groep zijn 45 plaatsen nodig en na aftrek van dubbel gebruik: *39 plaatsen*.

Voor de tweede filmzaal zijn volgens deze tabel met dubbel gebruik *19,2 parkeerplaatsen* benodigd. Uitsluitend t.b.v. het restaurant/ lunchroom zijn met dubbel gebruik *25,6 parkeerplaatsen* nodig.

Het gebied kent thans *maximaal 30 parkeerplaatsen* langs de Kijklaan. Hieronder zijn enkele van onze belangrijkste bezwaren opgenomen tegen dit Voorontwerp:

- De voorgestelde functiewijzigingen van het Westelijk eiland en de omgeving van de huidige paardenbak met benodigde autowegen passen niet in het landschappelijk concept van het landgoed en doen aanzienlijke afbreuk aan het rijksmonument *'Historische tuin- en parkaanleg'*. Het landgoed wordt versnipperd en de lange zichtlijnen worden verstoord. De lengte van de auto-ontsluitingsroute binnen het landgoed wordt met 240 meter aanzienlijk vergroot van 310 meter (uitgangssituatie) naar 550 meter (Voorontwerp). Dit leidt tot toename van de verkeersbewegingen en daarmee van de stikstofuitstoot. Hierdoor wordt de natuurwaarde onaanvaardbaar aangetast.
- De geplande paardenbak met ruimte voor trailers vergt dat de weide veranderd in een zandvlakte met verharding. Het betekent vooral dat het karakter van de 'Plantage' (bouwhuis met tuinen), ingrijpend wordt gewijzigd.
- Door de vergroting van het aantal parkeerplaatsen (van 30 naar max. 85 p.p.) zal de parkeerdruk weliswaar iets verminderen, maar niet beantwoorden aan de parkeervraag (volgens de actuele parkeernormen zijn in totaal minimaal 103 p.p. benodigd). Het parkeerprobleem wordt hiermee dus niet opgelost.
- De (dienst)woning krijgt een ontmoetingsfunctie voor de Kennemer ruiters. Dit betekent dat Blooming een nieuwe onderhuurder krijgt waarmee afspraken moeten worden gemaakt. De nieuwe brug aan de westzijde zal afsluitbaar moeten worden gemaakt.

Na publicatie van het Voorontwerp in november 2018 heeft het college de bestemmingsplanprocedure gestopt. We gaan ervan uit dat het Voorontwerp, gelet op de vele bezwaren, ook formeel wordt ingetrokken. Wij verwachten dat het nieuw gekozen gemeentebestuur anno 2023 zorgvuldiger omgaat met de bescherming van het Natura-2000 gebied en het rijksmonument Hof te Bergen en het participatietraject opnieuw zal starten op basis van ons voorstel (zie hoofdstuk 20).

CONSEQUENTIES VOORONTWERP B.P. 2018 VOOR PARKEREN:

- Alle bezoekers moeten parkeren tpv paardenbak, capaciteit maximaal 83 p.p.
- Totale parkeerbehoefte volgens gemeentelijke normering is 103 p.p.
- Veel autoverkeer zal ver in het landgoed doordringen: ontsluitingsweglengte door het Hof wordt vergroot met 205m (van 310m naar 515m)
- Daarmee wordt ook de stikstofuitstoot vergroot én het Natura 2000-gebied aangetast
- Paardenbak behoort formeel niet tot Natura-2000 gebied. Toch is stikstof uitstotende rijdende auto hier maatgevend!
- Verkeersconflicten met ruiters en voetgangers nemen toe
- Landschappelijke kwaliteit rijksmonument wordt ernstig aangetast
- SBBB is fel tegen het (stopgezette) voorontwerp bestemmingsplan
- Daarom heeft SBBB het initiatief genomen om een visie op het landgoed op te stellen

16. OMGEVINGSVERGUNNING FUNCTIEWIJZIGING HOOFDHUIS 2021

Op 18 december 2020 heeft de Stichting Blooming een omgevingsvergunning aangevraagd voor uitbreiding van de bestemming dienstverlening met zelfstandig restaurant, atelier en kantoor in het Hoofdhuis. De gemeente heeft deze aanvraag op 31 december gepubliceerd.

Het College van B&W heeft op 13 december 2021 besloten Blooming vergunning te verlenen en het parkeerprobleem op te lossen door 26 auto's ruimte te geven op het Westelijk eiland. Het college van B&W moet hebben gedacht dat ooit, op den duur, er een nieuw bestemmingsplan voor Het Hof zal komen waarmee het parkeerprobleem wel wordt opgelost. Het B&W-besluit verruimt de bestaande, in de loop van de jaren gegroeide (feitelijke illegale) parkeercapaciteit in het Hof van 30 met 26 tot 56 plaatsen. Wat betekent dat voor de stikstofbelasting op dit Natura 2000 gebied? SBBB heeft tegen het B&W-besluit beroep aangetekend bij de rechtbank Noord-Holland. De zitting had plaats op 2 december 2022. Medio januari 2023 volgt de uitspraak.

Hieronder is het pleidooi van de SBBB integraal opgenomen.

“Op 7 november 2018 is het Bestemmingsplan ‘Landgoed ´t Oude Hof’ gepubliceerd. Op het Voorontwerp zijn zeker drie inspraakreacties ingediend. De gemeente heeft sindsdien haar activiteiten voor een nieuw bestemmingsplan voor het Hof stopgezet. Het ligt voor de hand aan te nemen dat dit het gevolg is van de uitspraak van de Raad van State van 20 mei 2019 (Stikstofbesluit). Het Voorontwerp heeft dan ook geen vervolg noch rechtskracht kunnen krijgen.

Deze constatering is van belang daar Blooming bijna twee jaar later een reguliere vergunningsaanvraag heeft gedaan (die dus getoetst moet worden aan het vigerende bestemmingsplan) en die niettemin refereert aan het Voorontwerp om (via de ‘kruimelregeling’) goedkeuring te vragen voor de functiewijziging tot het openbare café-restaurant in het Huis. De vergunning is ook nodig om het parkeerprobleem op te lossen. De onderhavige omgevingsvergunning heeft betrekking op het Landgoed Het Hof, waarvan zowel het landgoed als de individuele bebouwing zijn aangewezen als Rijksmonument. Bovendien maakt dit landgoed deel uit van het Noord-Hollands Duinreservaat (een Natura 2000-gebied).

Wij zijn van mening dat het gemeentelijke verweer moet worden afgewezen op de volgende inhoudelijke gronden:

1. ADVIES VAN DE COMMISSIE VOOR DE BEZWAARSCHRIFTEN

Op 19 juli 2021 heeft de Adviescommissie voor de bezwaarschriften advies uitgebracht aan het college van B&W van Bergen. Hierin lezen we het volgende (p.5): *“(…) Concluderend is de commissie op grond van alle onderliggende stukken en het verhandelde ter zitting van oordeel dat het bestreden besluit voor wat betreft het onderdeel ‘parkeren’ onzorgvuldig is voorbereid, niet is voorzien van een kenbare, transparante en draagkrachtige motivering en dat daardoor ook niet kan worden vastgesteld of B&W alle aan de orde zijnde relevante belangen op een redelijke manier tegen elkaar heeft afgewogen. De commissie adviseert B&W het bestreden besluit niet ongewijzigd in stand te laten en met inachtneming van de overwegingen van dit advies het bestreden besluit te herroepen dan wel te herstellen. (...)”*.

Het college van B&W besluit op dit punt echter contrair.

2. BESTEMMINGSPLAN

De afgegeven omgevingsvergunning is in strijd met het vigerend bestemmingsplan Bergen – Dorpskern Zuid (plankaart en voorschriften).

Voor het Huis geldt de bestemming Dienstverlening (DV, art. 7 blz. 23). Uitsluitend is toegestaan horeca ten hoogste in de categorie c van de Staat van Horeca-activiteiten ten dienste van de bestemming Dienstverlening in de vorm van congres- en conferentiecentra. Volgens de Voorschriften is een functie-uitbreiding met horeca in de aangevraagde categorie d niet toegestaan. Wij tekenen hierbij aan dat de gemeenteraad op dit punt geen “verklaring van geen bezwaar” heeft afgegeven. De vergunning anticipeert op het “door de gemeente reeds geaccordeerde totaalplan voor ´t Oude Hof” (citaat Commissie bezwaarschriften p.3). Dit is het Voorontwerp bestemmingsplan Landgoed ´t Oude Hof, dat op 7 november 2018 ter visie werd gelegd maar vanwege stopzetting van de procedure geen juridische status heeft. De gemeente heeft sindsdien (d.w.z. al 4 jaar lang) geen blijk gegeven van plan te zijn de betreffende werkzaamheden op enige termijn te hervatten.

3. KRUIMELREGELING ONTERECHT TOEGEPAST

De vergunning is volgens verweerder tot stand gekomen op grond van art. 2.12, eerste lid, aanhef en onder a, onder 2° (en niet zoals de Commissie bezwaarschriften stelde dat B&W deed ´onder 3°) van de Wabo. Deze afwijking van het bestemmingsplan kan worden toegepast voor elf verschillende kruimelgevallen zoals opgenomen in de “kruimellijst” van artikel 4 bijlage II van het besluit omgevingsrecht. De onderhavige functie-uitbreiding is niet opgenomen in de “kruimellijst”.

Voor ons bestuur doet deze rommelige vorm van ruimtelijke ordening bedrijven geen recht aan de bijzondere status van het landgoed als Rijksmonumentaal eiland erfgoed en als Natura 2000-gebied.

4. GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

Het college van B&W beroept zich op een inmiddels gangbare onjuiste toepassing van het begrip 'goede ruimtelijke ordening'. Met deze route passeert het college haar bewoners (geen participatie), maar ook de gemeenteraad. Als de gemeente voor dit gebied daadwerkelijk 'goede ruimtelijke ordening' zou toepassen dan had zij gekozen voor het nemen van een Voorbereidingsbesluit en het vaststellen van een partiële herziening van het vigerend bestemmingsplan.

5. PARKEERTERRAIN EN NATUURWAARDEN

De onderhavige omgevingsvergunning (functieuitbreiding van het Huis) voorziet in parkeergelegenheid door gebruikers van alle functies (ook publieke, zoals 'toeristen') toe te staan tijdelijk te parkeren op het privaat beheerde Westelijk eiland. In feite wordt de bestaande (spontaan ingerichte) parkeermogelijkheid aan de Kijklaan uitgebreid in dit Natura 2000 gebied. De gemeente stelt dat het vigerende bestemmingsplan dit toelaat. Dit is ons inziens onjuist. In de juridische omschrijving van artikel 16 staat in lid 1c dat bij deze doeleinden behorende voorzieningen (zoals parkeervoorzieningen) zijn toegestaan, maar in lid 6 staat dat landschaps- en natuurwaarden niet onevenredig behoren te worden aangetast. De beoogde parkeervoorziening schaadt deze waarden (verkeersbewegingen, fijnstof, stikstof en CO₂). Er ontbreekt een onderbouwde afweging tussen enerzijds de landschaps-, natuur- en monumentale waarden van het landgoed en anderzijds de gewenste bestemmingswijziging. Dat dit een gevoelig onderwerp is, blijkt ook uit de plankaart (van het bestemmingsplan) van het landgoed waar de aanduiding verkeer (v) ontbreekt, de natuurwaarden worden hierdoor benadrukt. Er zijn wegen, paden noch parkeerplaatsen vermeld, voor geen enkele functie op het landgoed. Het natuurwaardenonderzoek waarnaar de gemeente verwijst is uit 2018 en is gemaakt voor en gebaseerd op de uitgangspunten van het niet vastgestelde Voorontwerp bestemmingsplan *Landgoed 't Oude Hof*. Het Westelijk eiland heeft daarin niet de functie van parkeerterrein maar heeft een groenfunctie. Mede daardoor is dit onderzoek ongeschikt als onderbouwing van het besluit. Dit geldt overigens ook voor het stikstofonderzoek.

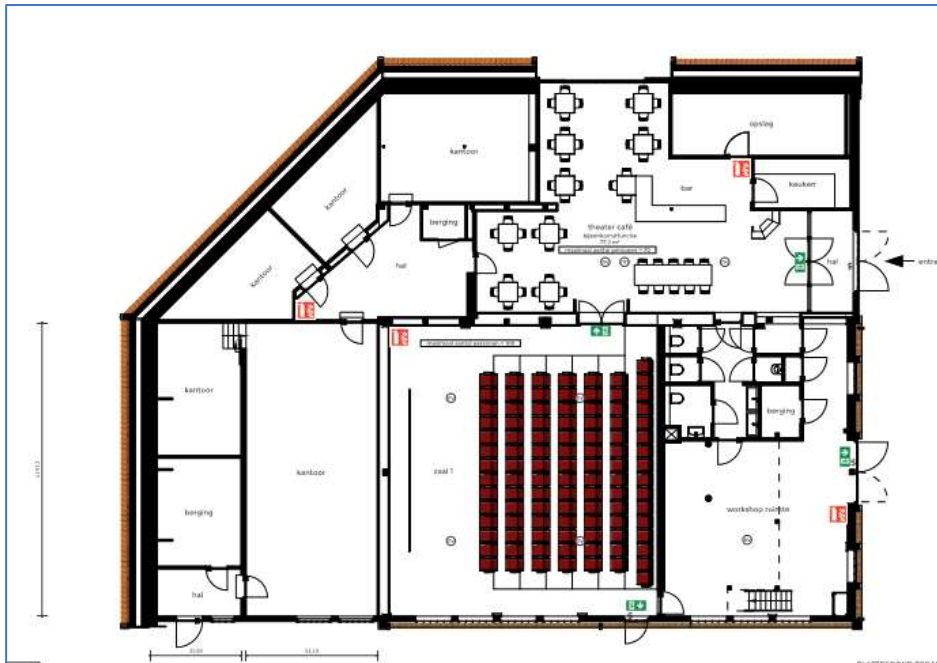
VASTE TERRASPARASOLS MET VERWARMING (!)

* Programma zalen en ruimtes voor vergaderen en evenementen (BRON: www.weareblooming.com):

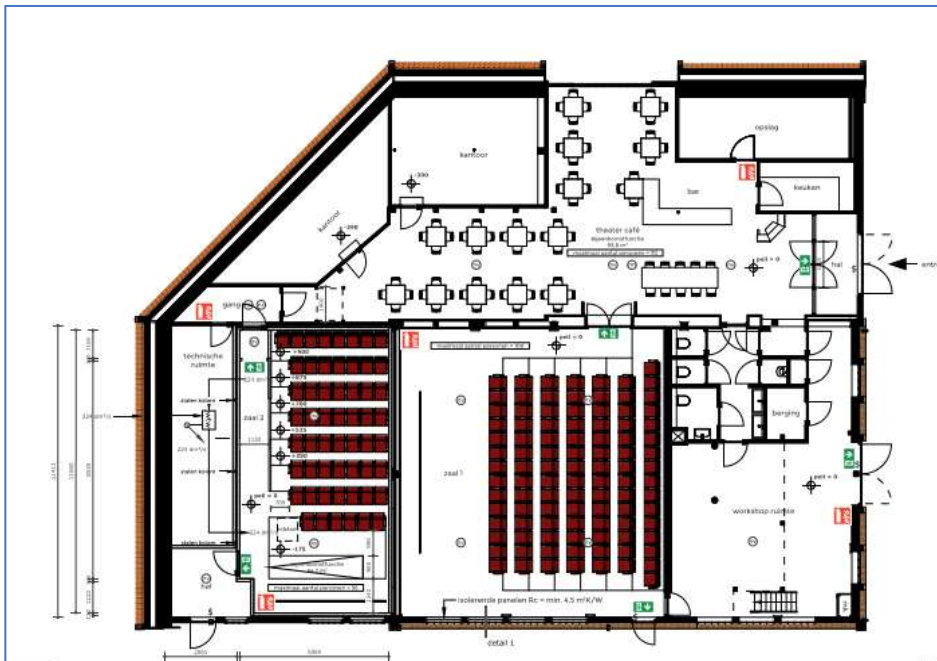
- 4 boardrooms:		
'Grote terts'	68m2	max. 75 pers.
'Kleine terts'	35m2	max. 24 pers.
'Harmonie'	25m2	max. 10 pers.
'Kwint'	25m2	max. 10 pers.
- 2 private rooms:		
'Ambachtskamer'	34m2	max. 12 pers.
'Salon'	35m2	max. 8 pers.
- Restaurant met tuinkamers	met 50 zitplekken	
- Groot terras	met 50 zitplekken	

Per 1 december 2021 is Landgoed Het Hof in het weekend open voor publiek van 10.00-17.00uur voor lunch en borrel.

Aantal parkeerplaatsen: 100 (gratis)

PLATTEGROND ZWARTE SCHUUR BESTAAND: 100 STOELN
 BRON: : OMGEVINGSVERGUNNING CINEBERGEN 17.12.2021;
 ARCHIMAAT ARCHITECTEN

PLATTEGROND ZWARTE SCHUUR NIEUW: 100+58= 158 STOELN
 BRON: OMGEVINGSVERGUNNING CINEBERGEN 17.12.2021;
 ARCHIMAAT ARCHITECTEN

17. OMGEVINGSVERGUNNING 2^e ZAAL CINEBERGEN 2022

Op 17 december 2021 heeft de Stichting Cinebergen een omgevingsvergunning aangevraagd met het doel de Zwarte Schuur intern uit te breiden met een tweede filmzaal ter plaatse van enkele bedrijven-units voor ZZP-ers.

Op 24 juni 2022 verleent het college van B&W aan CineBergen de vergunning voor de 2^e zaal. Hoewel het gemeentebestuur in 2018 in de Toelichting op het Voorontwerp bestemmingsplan '*Landgoed 't Oude Hof*' als reden voor dit nieuwe bestemmingsplan opgaf onder meer de gewenste de functie-uitbreiding van het Huis en de tweede zaal van CineBergen is de gemeente nu van richting veranderd door de aanvraag van de tweede zaal te beschouwen als passend binnen het vigerende bestemmingsplan, Bergen Dorpskern-zuid. Maar omdat deze interne verbouwing wel gevolgen heeft op de parkeercapaciteit van het landgoed (extra parkeerbehoefte 7 plaatsen) blijft de aanvraag wringen. De ruimtelijke oplossing van de berekende parkeerbehoefte is een toevoeging aan de voorziening die voor de functie-uitbreiding van het hoofdgebouw op het Westelijk eiland is gecreëerd.

Op 26 september 2022 zijn onze bezwaren gehoord door de Commissie voor de bezwaarschriften. Opmerkelijk is dat tijdens de zitting bleek dat het eerder toegezegde nader onderzoek naar de parkeerbehoefte en de geluidhinder voor het omliggende Natura 2000-gebied als gevolg van het ventilatiegebouw niet kon worden geleverd. Zonder nader onderzoek werd herhaald dat de gemeente heeft ingestemd met de door de initiatiefnemer geleverde stikstofberekening, die uitgaat van slechts 4 extra p.p. en dientengevolge $2 \times 4 = 8$ extra verkeersbewegingen. Wij denken dat dit veel te laag is ingeschat en behoort bij de doelredenering die door B&W blind is gevolgd. Immers, de tweede zaal bevat 58 stoelen. Stel dat dit uitsluitend bestaat uit koppels van twee personen, die samen naar de film gaan, dan zijn dit 27 stellen. Deze stellen komen zeker niet allemaal lopend of met de fiets. De praktijk leert dat voor zaal 1 de hele parkeerplaats van 30 auto's al vol staat, overdag en 's avonds. Het aantal bezoekers per auto voor 58 extra stoelen beperkt zich dus echt niet tot slechts 4 auto's naar een bioscoop aan de rand van Bergen in een Natura 2000-gebied!

Tijdens de hoorzitting gaf de gemeentelijk vertegenwoordiger aan, dat de omgevingsvergunning uitsluitend kan worden getoetst aan het vigerend bestemmingsplan 'Bergen-Dorpskern Zuid' omdat dit het enige juridisch planologisch kader is.

B&W van Bergen heeft verzuimd tijdig een voorbereidingsbesluit te nemen en het bestemmingsplan in procedure te brengen.

In deze casus heeft het bestuur SBBB besloten geen beroep aan te tekenen bij de bestuursrechter.

18. VOORLOPIGE CONCLUSIES

Mocht de bestuursrechter besluiten dat de omgevingsvergunning voor de functie-uitbreiding van het Huis terecht is afgegeven, dan is de consequentie, dat bezoekers tijdelijk (?) kunnen parkeren in het gras op het Westelijk eiland. Omdat de totale parkeerbehoefte volgens de eigen parkeernormen van de gemeente minimaal 103 parkeerplaatsen bedraagt, is naast de aanwezige 30 parkeerplaatsen een terrein nodig van minimaal 73 parkeerplaatsen. Gelet op de parkeerdruk voorziet de SBBB daarom dat ook de bezoekers van Cinebergen hier zullen parkeren. Op de website van Cinebergen wordt dit overigens al aangekondigd (zie hiernaast).

Wij voorzien daarom dat de geplande parkeerlocatie op het grasland van het Westelijk eiland, noodgedwongen, optimaal zal worden benut en dat er niet zal worden gehandhaafd op het vergunde maximum aantal van 26 parkeerplaatsen.

Dit betekent dat veel verkeer ver in het landgoed zal doordringen. Ten opzichte van de huidige situatie zal de lengte van de ontsluitingsweg door het Hof met 290m worden vergroot (van 310m naar 600m). Daarmee wordt ook de stikstofuitstoot vergroot en het Natura 2000-gebied aangetast. Bovendien nemen de verkeersconflicten met voetgangers en ruiters toe en wordt de landschappelijke kwaliteit van rijksmonument 'landgoed Het Hof' ernstig aangetast. Het parkeerterrein op het Westelijk eiland zorgt er ook voor dat het grasveld verandert in een modderpoel en dat de roep om verharding en kunstverlichting zal toenemen. De mate van tijdelijkheid van deze oplossing is overigens niet gedefinieerd in de verleende vergunning. Hoe tijdelijk is tijdelijk?

Deze bezwaren gelden ook tegen het geplande parkeerterrein volgens het voorontwerp bestemmingsplan ter plaatse van de huidige paardenbak. Ofschoon de paardenbak, strikt genomen, niet behoort tot het Natura-2000 gebied, is hier de stikstof uitstotende rijdende auto maatgevend. Ook in dit plan moet de auto ver doordringen in het landgoed met alle mogelijke conflicten tussen automobilist en voetganger/ ruiter. De lengte van de ontsluitingsweg bedraagt daarbij 515m!

Om genoemde redenen is de SBBB niet alleen fel tegen het (stopgezette) voorontwerp bestemmingsplan maar ook tegen de verleende omgevingsvergunningen.

Daarom heeft de SBBB het initiatief genomen om (ter discussie) een visie op het landgoed op te stellen, die in hoofdstuk 21 is opgenomen.

PARKEREN

Mocht de parkeerplaats tegenover de boerderij vol zijn, dan kunt u uw auto parkeren op het grasveld van Het Hof. U rijdt hiervoor over het bruggetje en gaat voorbij Het Hof rechtsaf. Het is verboden te parkeren direct tegenover de ingang van Het Hof.

uit: www.cinebergen.nl

CONSEQUENTIES OMGEVINGSVERGUNNINGEN VOOR PARKEREN:

- Tijdelijk parkeren voor bezoekers op grasveld W-Eiland. Hoe tijdelijk is tijdelijk?
- Totale parkeerbehoefte volgens gemeentelijke normering is 103 p.p.
- Naast de aanwezige 30 p.p. is een terrein nodig voor minimaal 73 p.p.
- Daarom zullen ook bezoekers Cinebergen parkeren op Westelijke Eiland
- Parkeerveld Westelijke Eiland zal optimaal worden benut
- Er zal niet worden gehandhaafd op het vergunde max. aantal van 26 p.p.
- Verkeer zal diep in landgoed doordringen:
ontsluitingsweglengte door het Hof wordt vergroot met **290m** (van 310m naar 600m).
- Daarmee wordt ook de stikstofuitstoot vergroot en Natura 2000-gebied aangetast.
- Verkeersconflicten tussen auto's en ruiters/ voetgangers nemen toe
- Landschappelijke kwaliteit van het rijksmonument wordt ernstig aangetast.
- Grasveld parkeerterrein Westelijke Eiland wordt modderpoel, roep om verharding en verlichting zal toenemen.
- Auto moet diep in het landgoed doordringen met kans op verkeersconflicten
- Vergunning loopt vooruit op voorontwerp BP, dat geen juridische status heeft
- SBBB is tegen verleende omgevingsvergunning

BESLISSING BESTUURSRECHTER RECHTBANK Noord-Holland d.d. 28 maart 2023:

- De rechtbank verklaart het beroep van SBBB gegrond en vernietigt het omstreden besluit.
- Het college van B&W moet opnieuw op het bezwaar beslissen met inachtneming van deze uitspraak.
- De rechtbank ziet geen reden voor een zgn. bestuurlijke lus, om zelf in de zaak te voorzien of de rechtsgevolgen in stand te laten.
- Het college van B&W moet de gemaakte proceskosten aan SBBB vergoeden.

GROENSTRUCTUUR

- linde
- eik
- beuk
- beuken hakhout
- bos
- solitair

VERKEERSTRUCTUUR

- autoverkeer op wegen
- hulpdiensten en bevoorrading
- fietsroute
- flexibele afsluiting

WATERSTRUCTUUR

VOETSTRUCTUUR

- halfverharde voetpaden
- bospaden (zand)
- ruiterspad
- nieuwe brug

GLOBAL
INRICHTINGSPLAN 2006
Copijn Utrecht Tuin- en landschapsarchitecten

19. GLOBAAL INRICHTINGSPLAN 2006*

In het Groenstructuurplan voor Bergen (1994) is aangegeven dat het belangrijk is om de beplantingsstructuur van vooral de lanen te verbeteren. Ook de paden moesten toegankelijker worden gemaakt. En de geërodeerde taluds van de wallen en de kattenbergen moesten worden hersteld. Verder moest aandacht worden besteed aan de zonering en regulering van het recreatief gebruik. Door een natuurvriendelijker beheer en het nemen van specifieke maatregelen moesten de ecologische kwaliteiten duurzaam worden verbeterd. Ten aanzien van de historische benaderingswijze van de opgave is aangegeven dat de aanwezige en herkenbare structuren en elementen van het parkontwerp uit de 17^e eeuw moeten worden behouden en versterkt. In de opdrachtformulering werd een behoedzame aanpak met respect voor het bestaande voorgestaan. Uitgangspunt voor de planvorming was dat de bestaande functies in de gebouwen ongewijzigd blijven. Eind 2004 heeft de raad het besluit genomen om een globaal inrichtingsplan op te stellen voor Het Hof, het Maesdammerbos en het Meerwegbos. Dit heeft op 11 april 2006 geleid tot een Globaal inrichtingsplan van bureau Copijn Utrecht Tuin- en landschapsarchitecten. De kosten van dit plan werden geraamd op € 1.812.100,- (prijsspeil 2006). Dit plan is (opnieuw) vanwege onvoldoende middelen slechts zeer ten dele uitgevoerd. De belangrijkste kenmerken van dit globaal Inrichtingsplan zijn:

- HISTORISCHE BENADERINGSWIJZE
de aanwezige en herkenbare structuren en elementen van het parkontwerp uit de 17^e eeuw moeten worden behouden en versterkt.
- VERSCHIJNINGSVORM
een behoedzame aanpak met respect voor het bestaande wordt voorgestaan. De beplantingsstructuur van vooral de lanen moet worden verbeterd. De paden moeten toegankelijker worden en de geërodeerde taluds van het Rondeel en de kattenbergen moeten worden hersteld.
- FUNCTIES: alle bestaande gebouwfuncties blijven ongewijzigd (niet uitgevoerd)
- VERKEERSSTRUCTUUR + PARKEREN (gedeeltelijk uitgevoerd).
Gemotoriseerd verkeer en parkeren worden tot het absolute minimum teruggebracht. Parkeren in de Kijklaan wordt opgeheven. Blooming krijgt max. 10 parkeervergunningen op eigen terrein. Ter voorkoming van aantasting van bodem en vegetatie worden alle parkeerplekken aan de randen opgeheven. Een centrale parkeerplek komt op het grasveld t.o. Kranenburg (52 p.p.). In totaal komen 62 p.p. terug rondom Het Hof.

* BRON: Copijn Utrecht Tuin- en landschapsarchitecten, 2006. Dit rapport is niet door de raad vastgesteld maar heeft als basis gediend voor het raadsbesluit tot herstel van het landgoed, met als nadrukkelijke kanttekening dat er niet zou worden teruggerestaureerd, maar zou worden geconserveerd wat voor de geschiedenis van belang is.

- FIETSERS (niet uitgevoerd).
De fietsroute door het gebied wordt opgeheven en verplaatst via bestaande fietspaden langs Eeuwigelaan en Mosselenbuurt. Daardoor kunnen alle paden in het Hof uniform worden zonder onderscheid tussen voetgangers en fietsers. Aan de rand van het plangebied komen stallingsplekken voor fietsen.
- RUITERS
De oostelijke route van het ruiterspad wordt opgeheven. De kwaliteit van ruiterspaden wordt verbeterd (gewijzigd uitgevoerd).
- WANDELAARS
Alle paden in Het Hof worden iets verhoogd en voorzien van stabiele halfverharding (verbetering begaanbaarheid en versterking lanenstructuur).
- WATERSTRUCTUUR (niet uitgevoerd)
Behoud en versterking waardevolle waterstructuur.
Versterking eilandenstructuur door twee nieuwe bruggen als verbinding tussen Middeneiland en beide eilanden aan weerszijden en het verwijderen van de aanwezige verlandingen tussen de eilanden.
- ECOLOGIE (niet uitgevoerd)
Verbetering waterkwaliteit door baggeren van de vijvers en door wateraanvulling van water uit aanwezige duinrellen (dit zijn ge- of vergraven waterlopen die het duinwater naar de lager gelegen strandvlakten afvoeren).
- BOMEN/ BEPLANTINGEN (ten dele uitgevoerd)
Duurzaam versterken van de herkenbare lanenstructuur. Aanwijzing van een doelsoort per laan. Laanbomen verzelfstandigen van het achterliggende bosperceel. Onderbegroeiing onder laanbomen verwijderen. Uitsterfprincipe toepassen op zaailingen onder laanbomen. Qua bosbeheer moet worden gestreefd naar een gemengd bos met bomen van verschillende soorten en leeftijden en rijke onderbegroeiing.
- HISTORISCHE RELICTEN (ten dele uitgevoerd)
De structuur en zichtbaarheid van de taluds van kattenbergen, Rondeel en wallen parallel aan de Eeuwigelaan worden verbeterd. Heesterbeplanting moeten op enkele plekken worden weggehaald en door aanvullingen moet het reliëf worden hersteld. Herstel van de overige historische relictten vergt nader onderzoek.

Noot van de redactie: De SBBB onderschrijft dit rapport grotendeels.
Twee kanttekeningen: Het handhaven van alle functies is echter na 2006 niet gelukt.
De parkeerbehoefte is inmiddels groter geworden en de oplossing onvoldoende.

NIEUWE BOMEN OOSTLAAN 2022

NIEUWE BESCHOEIING ZUID- EN WESTTVIJVER 2022

NIEUWE BOMEN VIJVERLAAN 2022

20. BEHEER BUITENPLAATS

In het recente verleden zijn diverse renovatieplannen gemaakt, maar slechts delen hiervan zijn uitgevoerd. Buitenplaats beheer is kostbaar en vraagt specifieke kennis van het landschapsontworp en de afzonderlijke elementen van Het Hof. Gebrek aan kennis van het beheer kan leiden tot een aanpak die niet altijd even goed resultaat oplevert.

Wij moeten constateren dat de natuur het hier en daar heeft overgenomen van het cultuurlandschap. Positief is te melden dat er de laatste jaren toch iets gebeurt om het verval te stoppen en de cultuurhistorische waarden enigszins terug te brengen.

Tussen 2010 en 2014 heeft PWN gewerkt aan herstel van de Sparrenlaan. De werkzaamheden bestonden uit het vrijzetten van oude bomen en het inplanten van jonge Grove dennen. Royale giften van bewoners maakte het mogelijk ook het deel tussen Vinkenbaan en duinvoet op te knappen.

In het Hof ten zuiden van de Eeuwigelaan heeft de gemeente Bergen als eigenaar, met hulp van rijkssubsidie, gewerkt aan herstel van de laan-structuur en het deels aanpakken van de vaak modderige paden. De Kijklaan is weer herkenbaar als hoofdlaan van Het Hof, ofschoon het parkeerterrein in de Kijklaan een storende factor is. De breedte ervan en de dubbele rij linden benadrukken het belang van deze laan.

In opdracht van de gemeente Bergen heeft bureau Natuurlijke Zaken in 2016 een beheerplan opgesteld voor de periode 2017– 2026*. Het plangebied bestaat uit Het Hof, incl. het Maesdammer- en Meerwegbos.

Het beheerplan is gericht op het reguliere onderhoud met behoud van de erkende natuur-, cultuurhistorische en recreatieve waarden.

Dit beheerplan maakt een onderscheid naar onderhoud wekelijks, per kwartaal, periodiek en jaarlijks. Het bevat verder vele ideetjes en vrijblijvende suggesties waarover geen besluitvorming heeft plaatsgevonden. Ook bevat het plan suggesties voor uitwerking, zoals bijv. voor de uitgespoelde vijveroevers. Het plan bevat geen meerjarenraming, waardoor het waarschijnlijk geen rol van betekenis speelt.

Over het beheerplan 2017-2026 is geen raadsbesluit genomen.

Het verdient aanbeveling het meerjaren-beheerplan te actualiseren en daarin mee te nemen: de verdere vernieuwing van de vijveroevers en lanen, het aanvullen van de verzakte paden, het herstel van de historische relictten en het uitbaggeren van de vijvers**.

In plaats daarvan is eind 2017 door de raad een voorstel aangenomen, waarbij de toegang voor auto's weer naar de Kijklaan zou worden verplaatst, de Roodeweg onverhard bospad zou worden en de paardenbak parkeerterrein. De paardenbak zou worden verplaatst naar het Westelijk eiland met een nieuwe brug over de korte sloot aan de westzijde. Hiervoor is in 2018 een Voorontwerp Bestemmingsplan opgesteld, waarvan de goedkeuringsprocedure is stopgezet. Zie hoofdstuk 14.

Met de uitvoering is met behulp van een overgeschoten subsidie een (pril) begin gemaakt, o.m. door herstel van de dubbele rij linden in de Kijklaan, verwijderen van overvloedige struiken (met name hulst), verlegging van het ruiterspad (rechte oversteek) en restauratie van enkele bruggen (alleen goed uitgevoerd bij de dubbele boogbrug).

In 2021 en 2022 is de beschoeiing aangebracht rond de drie eilanden (excl. de oever aan de zijde van Blooming). Tevens is de bomenlaan aan de noord- en noordoostzijde van de eilanden hersteld. De nieuwe beschoeiing dient als steun voor de nieuwe bomen, waardoor deze stevig staan en lang kunnen leven. Volgens de website van de gemeente Bergen zijn in 2022 de scheef gezakte bomen (23 stuks) langs de Oostlaan en Vijverlaan verwijderd om de lanen te kunnen herstellen. Langs de oevers van deze lanen zijn 45 nieuwe bomen geplant (18 beuken en 27 linden). In een later stadium (fase 2) worden de vijvers aangepakt langs de Mosselenbuurt en langs de van Brederodelaan. Volgens de gemeente Bergen zorgt deze aanpak ervoor dat het historisch karakter van de buitenplaats op de lange termijn wordt versterkt.

* BRON: Beheerplan het Oude Hof, Gemeente Bergen 2017-2026, Bureau Natuurlijke Zaken, september 2016.

** Zie voor nut en noodzaak van regulier baggeren bijlage 5.

VERZAKKING VOETPAD SLAGENLAAN / GUURTJESLAAN

VERZAKKING VOETPAD SPARRENLAAN

VERZAKKING VOETPAD HART MEERWEGBOS

VERZAKKING VOETPAD HART MEERWEGBOS

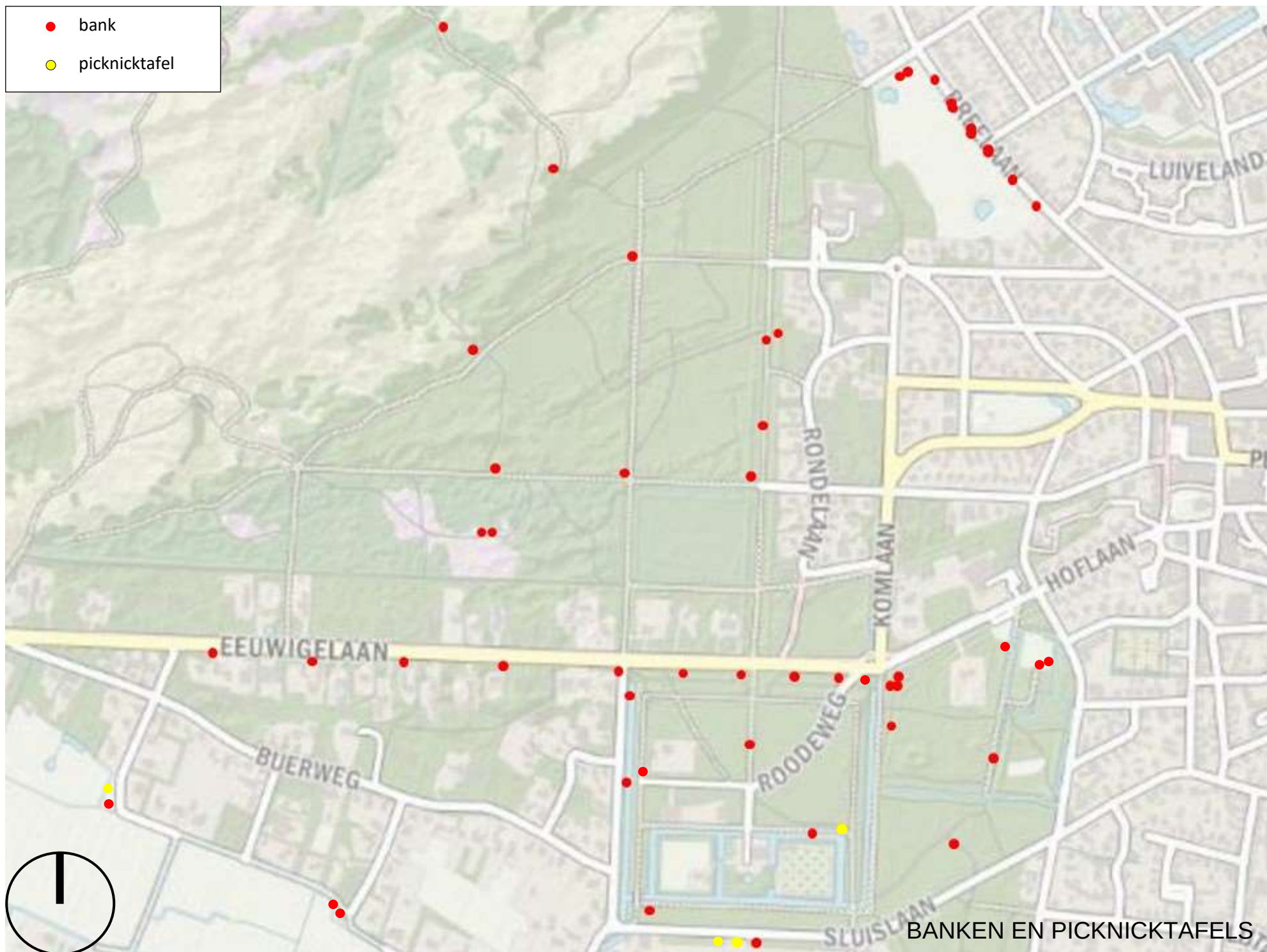
VERZAKKING VOETPAD KERKELAAN

VERZAKKING PAARDENPAD VIJVERLAAN

RUITERPAD OOSTLAAN. RUITERS KIEZEN DAN VOOR HET VOETPAD → HONDEN WORDEN ZIEK VAN PAARDENPOEP

BANKEN

Het rijksmonument en beschermd dorpsgezicht Het Hof te Bergen bevat binnen haar (ruime) begrenzing 22 banken en 3 picknicktafels.

Met een oppervlakte van 50 ha is dat weinig (1 bank per 2ha). Als we daarbij in aanmerking nemen, dat Bergen de meest vergrijsde gemeente van Nederland is, dan is dat aantal zelfs buitengewoon laag te noemen.

Kijken we naar de spreiding van banken dan zien we dat langs de Eeuwigelaan het aantal banken het hoogst is (elke 100-150m).

Langs de Rondelaan en de laan ten noorden van de Eeuwigelaan staan geen banken. Langs de lange noord-zuidlanen (Jan Willemlaan en Sparrenlaan) en de Vinkenbaan staan nauwelijks banken. Langs het populaire rondje Zuidlaan – Westlaan - Lauwe laantje - Oostlaan staat 1 bank!

In het gebied ten noordwesten van het landgoed komen vrijwel geen banken voor. Langs de Slangelaan (650m) staan slechts twee banken. De kaart toont aan, dat in elk geval op hoofdpaden en knooppunten meer banken moeten worden geplaatst. De bank met rugleuning komt helaas voor in een ratjetoe van typen.

Wij stellen voor om niet alleen het aantal banken in Het Hof te vergroten (incl. het Meerweg- en Maesdammerbos), maar ook alle banken met betonnen- en stalen draagconstructie te vervangen door één unieke stijl. Dit draagt bij aan de samenhang en identiteit van Het Hof als buitenplaats. Wij stellen daarom voor banktype 'Artemis' in de hele buitenplaats (m.u.v. Eeuwigelaan) toe te passen (foto linksonder) en bij tweezijdig uitzicht type 'Callisto' (foto rechtsonder). Deze stijl past uitstekend bij de historische buitenplaats en is bovendien ergonomisch, comfortabel, duurzaam, onderhoudsarm, weer- en graffitibestendig.

BANKTYPE, ARTEMIS VAN GARDELUXE

BANKTYPE, CALLISTO VAN GARDELUXE

BOOMBANK HOUT ZESKANT

BANK HOUT MET BETONVOET

BANK HOUT MET BETONVOET

BANK HOUT MET STALEN VOET

BANK GARDELUXE 'HERMES'

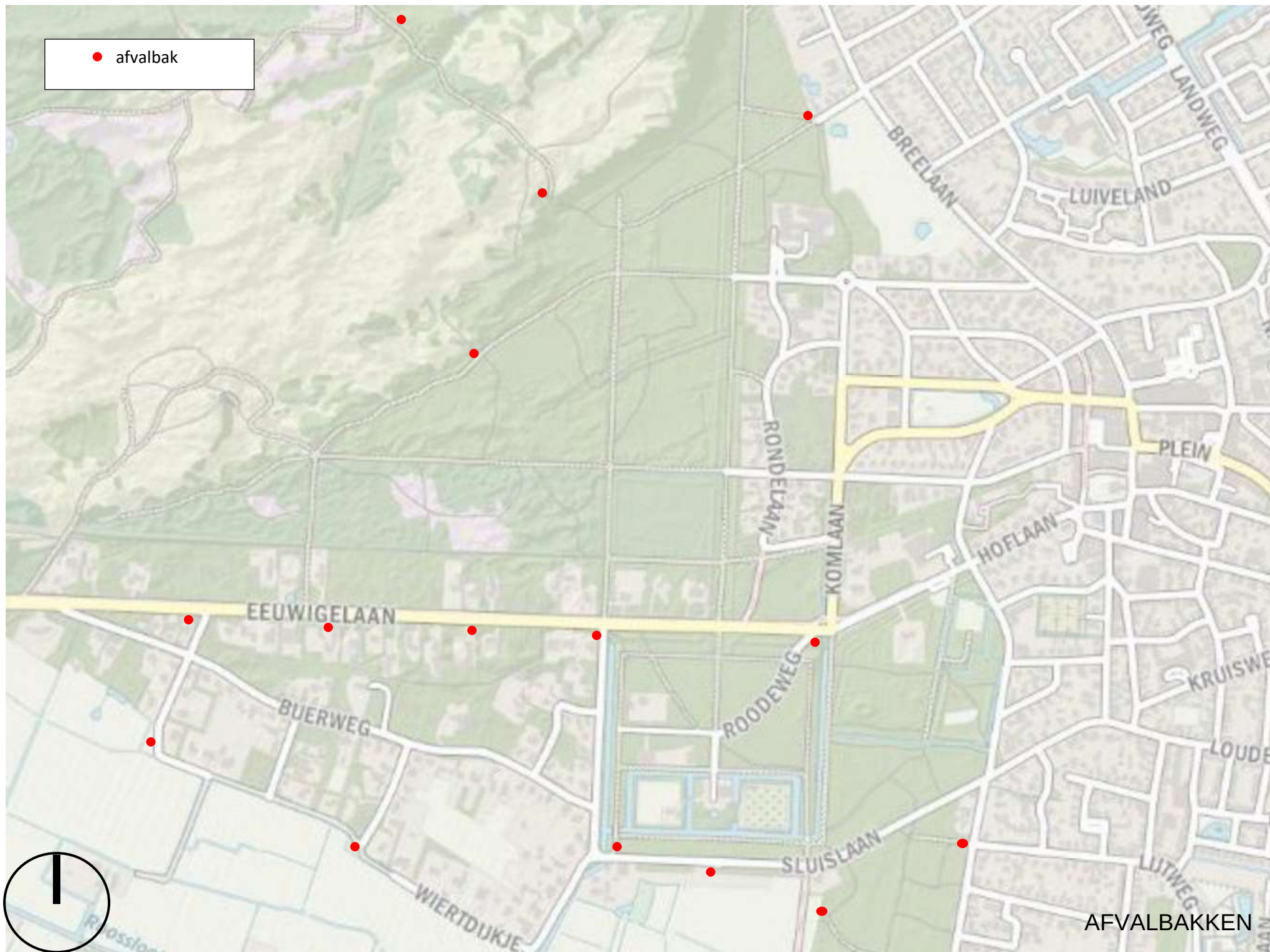
BANK GARDELUXE 'ADONIS'

ROGGEVEENBANK EEUWIGELAAN (8x)

ROGGEVEENBANK EEUWIGELAAN

AFVALBAKKEN

Ook de afvalbakken komen in en om de buitenplaats in vele soorten en maten voor. Het is een kakofonie van stijlen. Wij telden in totaal slechts 6 afvalbakken in de hele buitenplaats.

Ondanks dit geringe aantal zijn toch nog 5 verschillende typen geplaatst.

Wij stellen daarom voor om het aantal type afvalvakken te beperken tot 1 en consequent bij iedere toegang van het park een afvalbak te plaatsen, namelijk het type dat geïntegreerd is mét poepzakjes voor de hond (zie foto rechtsonder).

Daarnaast stellen wij voor om deze set ook te plaatsen bij de parkeerplaatsen en bij publiekstrekkers als de paardenbak, scouting, Cinebergen, Blooming en de Bosschool en de Bergense Scholengemeenschap.

VUILNISEMMER MET PEDAAL

VUILNISEMMER

DISPENSER

AFVALBAK

DISPENSER

AFVALBAK

AFVALBAK GEÏNTEGREERD MET DISPENSER

FITNESSAPPARATUUR MAESDAMMERBOS

FITNESS VOOR JONG ÉN OUD

In het voorjaar van 2022 is met groot succes de grote speelweide in het Maesdammerbos voorzien van diverse fitnessapparaten voor jong én oud.

Beide leeftijdsgroepen blijken maar moeizaam in beweging te komen. Daarom juichen wij dit initiatief van harte toe. Wij stellen voor dit ook toe te passen op de speelweide bij Cinebergen. Omdat deze speelweide ook meerdere keren per week gebruikt wordt door een hondenschool stellen wij voor om de apparaten niet verspreid maar langs de bosrand te plaatsen.

MUZIEKTUIN

Ten noorden van de Eeuwigelaan tegenover de entree van de Roodeweg ligt de Muziektuin. Deze tuin is nu volkomen overwoekerd. Uitsluitend het toegangshek en de fundering van de muziektent zijn overgebleven. Hoogste tijd dus om dit historisch relict te herstellen en toegankelijk te maken.

OMGEWAAIDE BOMEN MAESDAMMERBOS

HEKWERK TUSSEN BOSRAND EN PADDENPAD

TOEGANGSHEK NAAR MUZIEKTUIN

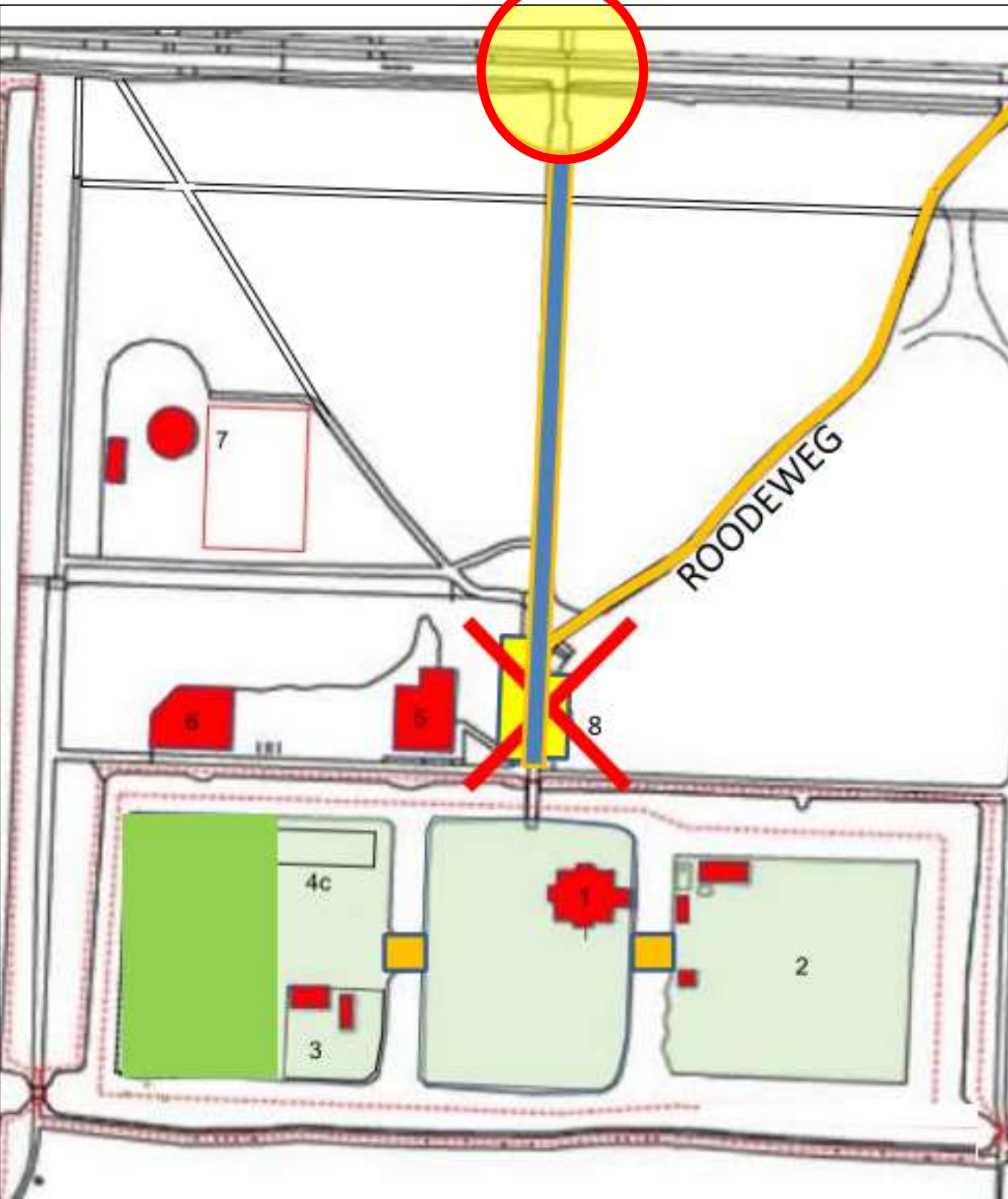
MUZIEKTUIN MET RESTANTEN MUZIEKTENT

OPENBARE VERLICHTING

In verband met de natuurwaarden pleiten wij ervoor om eventueel strikt noodzakelijke openbare verlichting in een verlichtingsregime onder te brengen. Dat wil zeggen: in voorjaar en zomer geen verlichting.

MAESDAMMERBOS

Ten zuiden van de nieuwe fitnessplaats zijn enkele jaren geleden diverse bomen omgewaaid. Deze zwakke plek (zie foto) vraagt de nodige aandacht betreffende beheer en heraanplant van bomen. Langs de zuidrand van het Meerwegbos en het Paddenpad is enkele jaren geleden een (tijdelijk) hekwerk geplaatst. Omdat dit hekwerk de ruimtelijke beleving ter plaatse van de toch al smalle Damlanderpolder nodeloos versmalt stellen wij voor dit hekwerk te verwijderen. In 2022 zijn tevens drie houten voetbruggen in het oostelijk deel van het Maesdammerbos vernieuwd.

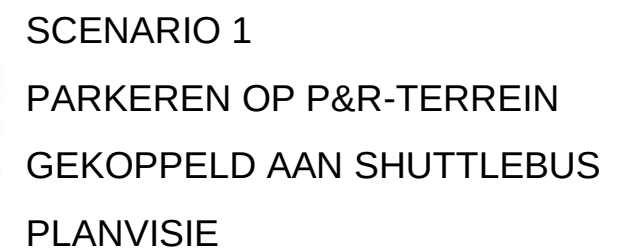
- INGREPEN MOETEN PASSEN IN OORSPRONKELIJK CONCEPT, DAT BEPAALD WORDT DOOR:
 - SYMMETRIE
 - LANGE ZICHTLIJNEN
 - DRIEDELING: PLANTAGE - PARK - BOS
- REALISERING TWEEDE ZAAL CINEBERGEN
- REALISERING PUBLIEK RESTARANT BLOOMING
- RONDEEL WORDT HERSTELD EN GEKOPPELD AAN CENTRALE TOEGANG VOOR ALLE VERKEER VANAF EEUWIGELAAN
- ROODEWEG WORDT VOETPAD
- EILANDENSTRUCTUUR WORDT VERSTERKT MET TWEE NIEUWE BRUGGEN
- WESTELIJK EILAND WORDT BOOMGAARD
- PAARDENBAK EN BURCHT BLIJVEN

BASISUITGANGSPUNTEN

21. DE OPGAVE

De belangrijkste opgave voor de toekomstige ontwikkeling van het landgoed is drieledig:

- De te maken keuze voor de parkeeroplossing is essentieel voor toekomstige ontwikkelingen;
- Een nieuw bestemmingsplan, dat nu ontbreekt, zal hiervoor het juridisch planologisch kader moeten vormen;
- Dit bestemmingsplan moet recht doen aan:
 - De waardestelling van het Rijksmonument (bijlage 2);
 - De Natuurwaarden van het Natura 2000-gebied (hfdst. 8 en 11);
 - Het intensiever recreatieve gebruik van het landgoed;
 - De basisuitgangspunten, zoals hiernaast beschreven;
 - Het actuele gemeentelijk parkeerbeleid.

22. PLANVISIE

Met het stopzetten van het voorontwerp berstemmingsplan lijkt het of het gemeentebestuur van Bergen ook haar visie op het Hof heeft stopgezet. Daarom heeft de SBBB, ter discussie, zelf een visie ontwikkeld.

Onze visie is dat de inrichting van het Oude Hof nauw moet aansluiten bij de ontwerputgangspunten van het oorspronkelijk 17^e-eeuwse ontwerp in Hollands-classicistische stijl, zoals in 1994 vastgelegd in het Groenstructuurplan Bergen. De aanwezige en herkenbare structuren en elementen van het parkontwerp uit de 17^e eeuw moeten worden behouden en versterkt. Bij de opdrachtformulering voor de planvorming in 2004 was het uitgangspunt dat de bestaande functies in de gebouwen ongewijzigd blijven. Dit uitgangspunt is inmiddels volkomen verlaten en ingehaald door de feiten. Het Huis heeft inmiddels een publieksfunctie gekregen en onlangs is Cinebergen uitgebreid met een tweede zaal, waardoor het filmhuis met 58 stoelen wordt uitgebreid tot totaal 158 stoelen. In onze visie zijn de meeste uitgangspunten van het Globaal Inrichtingsplan Copijn Utrecht Landschapsarchitecten 2006 overgenomen. De belangrijkste opgave anno 2023 is thans om met respect voor het Rijksmonument Landgoed Het Hof het vraagstuk van het parkeren goed op te lossen zonder de natuurwaarden van het Natura 2000-gebied te schaden. Deze oplossing is bijna onmogelijk zonder radicale maatregelen. Op basis van het handhaven van de huidige functies op de huidige plek stellen we voor verder onderzoek en overleg de volgende drie scenario's voor, waarbij het accent ligt op de wijze van parkeren.

Alle drie scenario's kennen ter aanvulling op het voorgaande de volgende basis-uitgangspunten:

- Het Rondeel wordt hersteld en gekoppeld aan de centrale toegang voor alle verkeer vanaf de Eeuwigelaan. De Roodeweg wordt wandelpad.
- Het Westelijk eiland wordt boomgaard;
- De eilandenstructuur wordt versterkt met o.m. twee nieuwe bruggen;
- De paardenbak en De Burcht blijven gehandhaafd;
- Ingrepen moeten passen in het oorspronkelijk concept dat bepaald wordt door symmetrie, lange heldere lanen met zichtlijnen en driedeling bestaande uit Plantage (bouwhuis en tuinen), Park en (Over)bos.

SCENARIO 1

Het parkeren vindt plaats op P&R-terrein (160 p.p.) aan de Groeneweg buiten Het Hof en wordt gekoppeld aan een frequent rijdende shuttlebus. De Kijklaan tussen Eeuwigelaan en Het Hof krijgt een functie voor bus- en besteldiensten met handhaving van de bestaande bomen.

SCENARIO 2

Het parkeren vindt plaats aan de randen van het landgoed aan de Sluislaan, Eeuwigelaan en Hoflaan. Om de bereikbaarheid hiervan te vergroten is een nieuwe brug in het verlengde van de hoofdtoegangsbrug naar de Sluislaan noodzakelijk. De Kijklaan tussen Eeuwigelaan en Het Hof krijgt een functie voor bus- en besteldiensten met handhaving van de bestaande bomen.

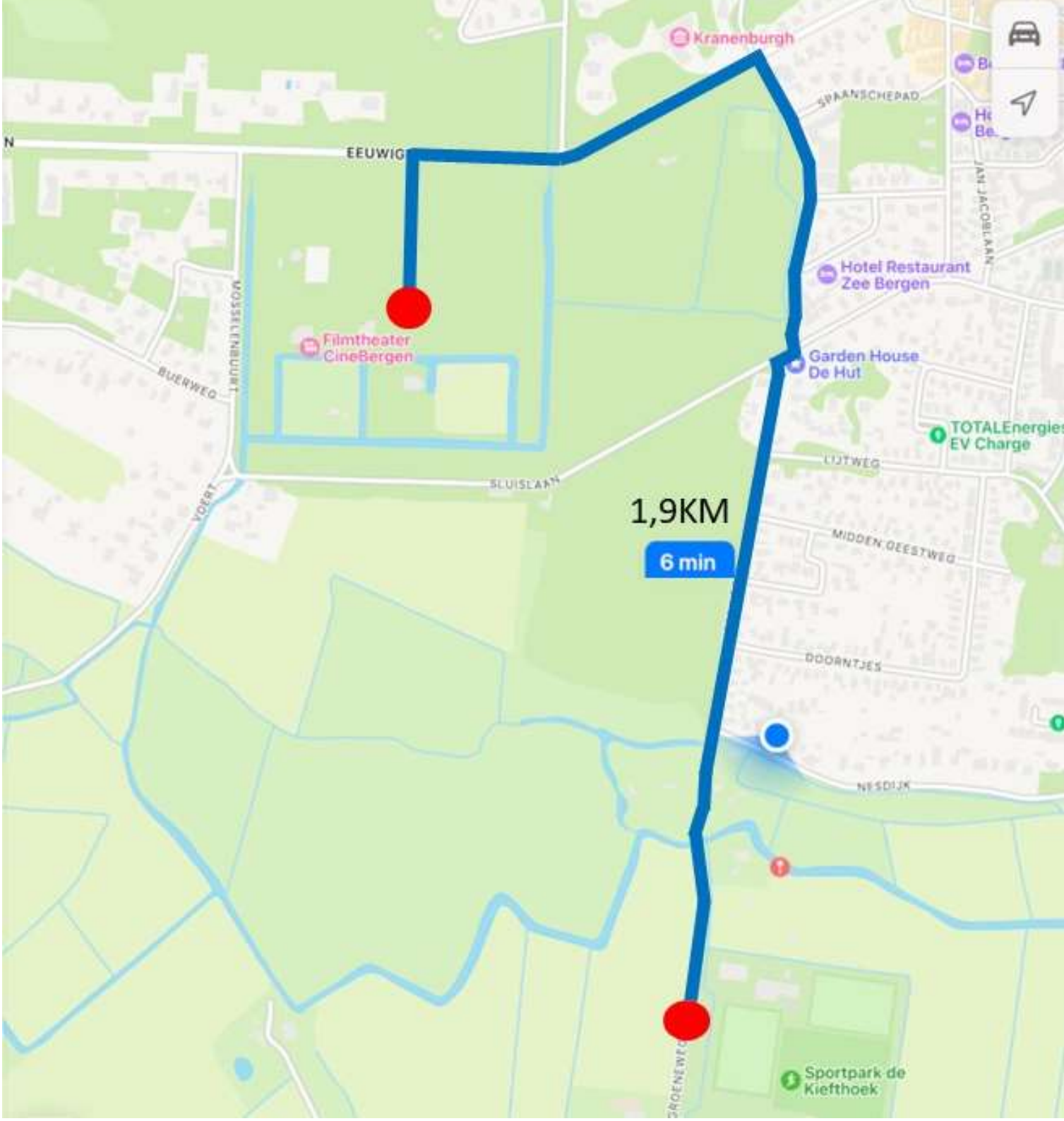
SCENARIO 3:

Het parkeren vindt plaats aan weerszijden van de Kijklaan tussen het Rondeel en Han Burgerspad. Het profiel bestaat uit een groene middenberm met aan weerszijden éénrichtingsverkeerswegen met haaksparkeren onder de bestaande bomenrijen. Het parkeren in de Kijklaan ten zuiden van het Han Burgerspad wordt opgeheven.

Om een goede beoordeling en afweging met keuze te kunnen maken is eerst nader onderzoek nodig naar:

- Inmeting van de bomen t.p.v. de hoofdas en uitwerking van de te wijzigen maaiveldinrichting;
- Onderzoek naar herstel van alle historische relictten (w.o. het Rondeel, zie hoofdstuk 5);
- Consequenties voor de natuurwaarden i.v.m. Natura200;
- Consequenties voor de kosten en financiering.

Wij stellen voor de uitkomsten hiervan middels een controleerbare enquête voor te leggen aan de bewoners/ gebruikers van Bergen.

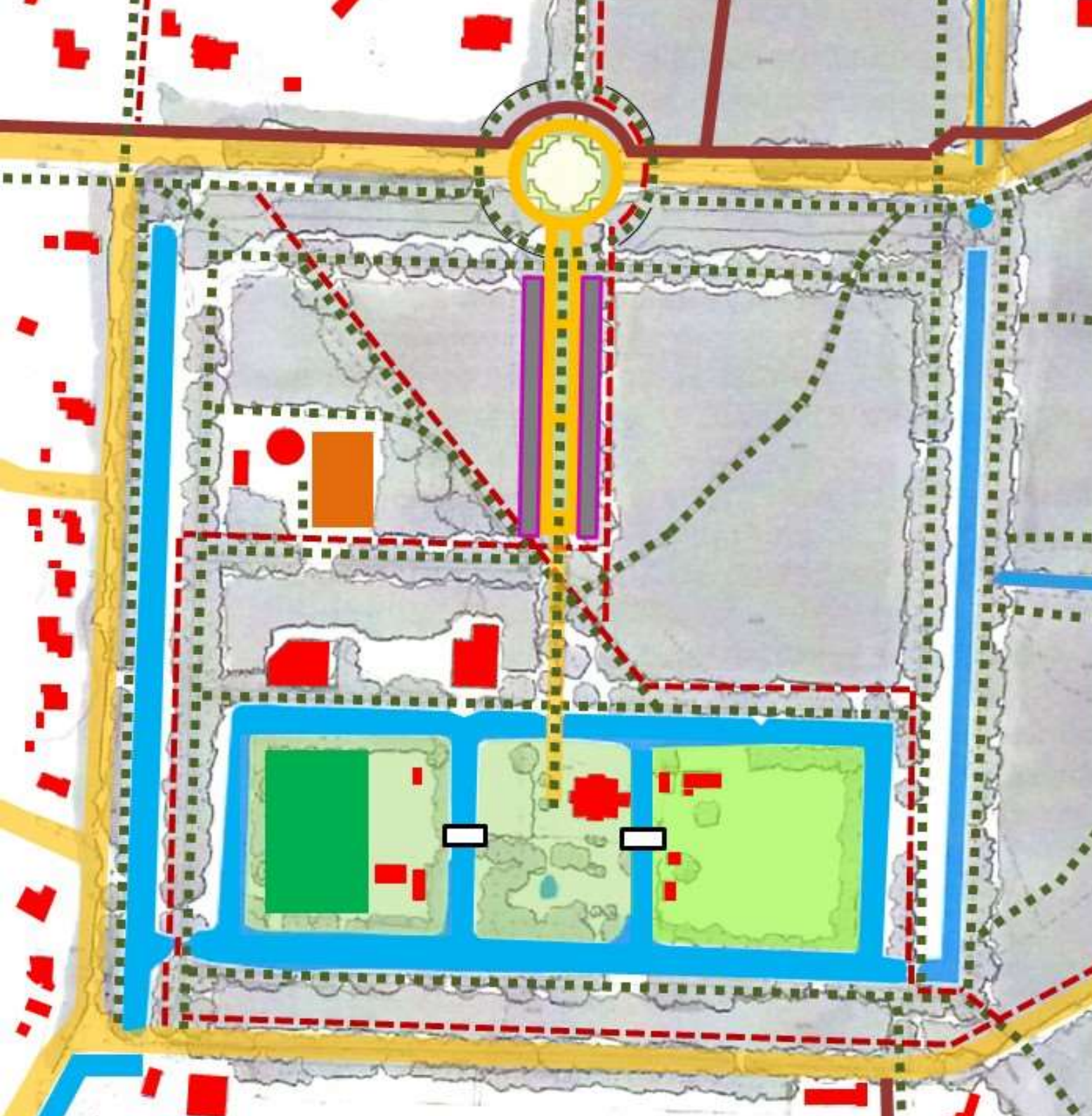

ROUTE AUTONOME SHUTTLEBUS
SCENARIO 1
PLANVISIE

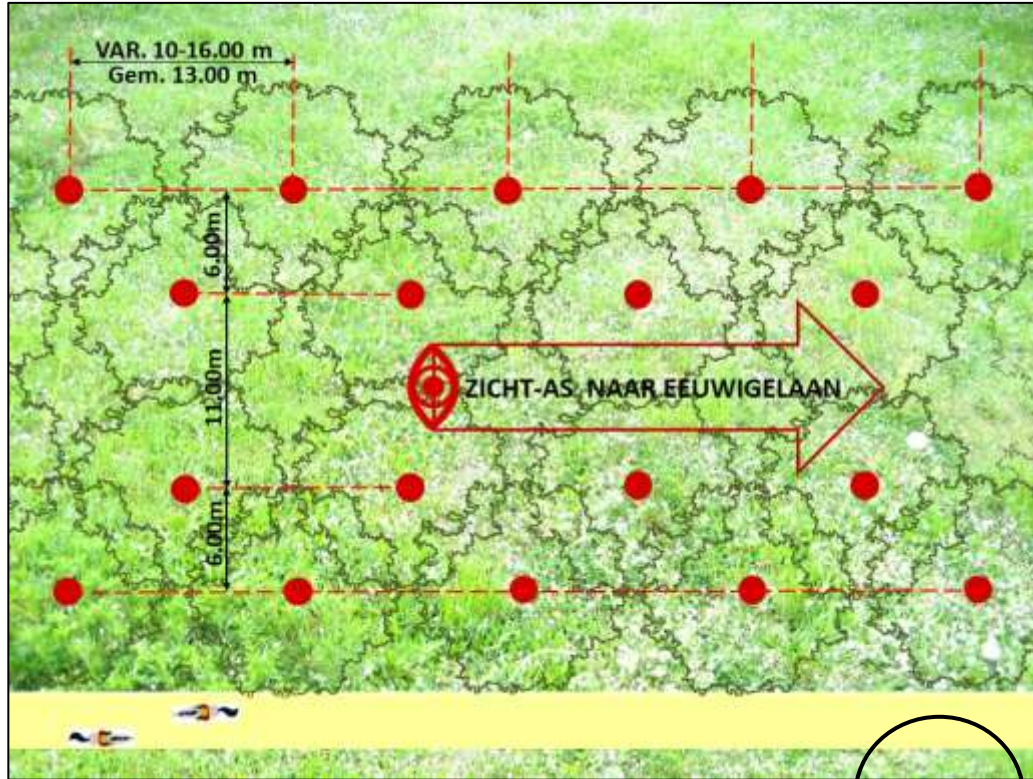
AUTONOME SHUTTLEBUS NAAR P&R GROENEWEG SCENARIO 1

- WATERWEGEN
- AUTO-ONTSLUITING
buiten landgoed
- AUTO-ONTSLUITING
binnen landgoed 150 meter
- PARKEREN AUTO
- FIETSPAD
- WANDELPAD
- RUITERPAD
- TUIN
- GROENTETUIN
- BOOMGAARD
- PAARDENBAK

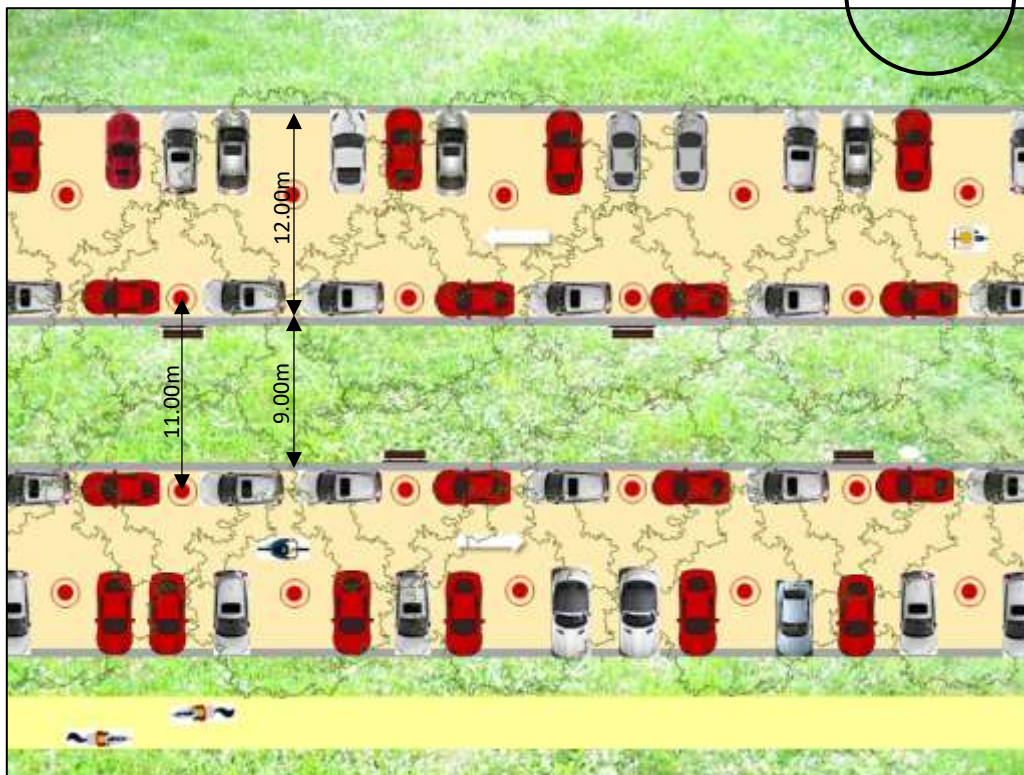
SCENARIO 3
PARKEREN AAN KIJKLAAN
PLANVISIE

*maatvoering is indicatief vooruitlopend op nauwkeurige inmeting gemeente

MAATVOERING BOMENSTRUCTUUR*

KIJKLAAN TUSSEN ROODEWEG EN EEUWIGELAAN

PRINCIPE INRICHTING SCENARIO 3

KIJKLAAN TUSSEN ROODEWEG EN EEUWIGELAAN

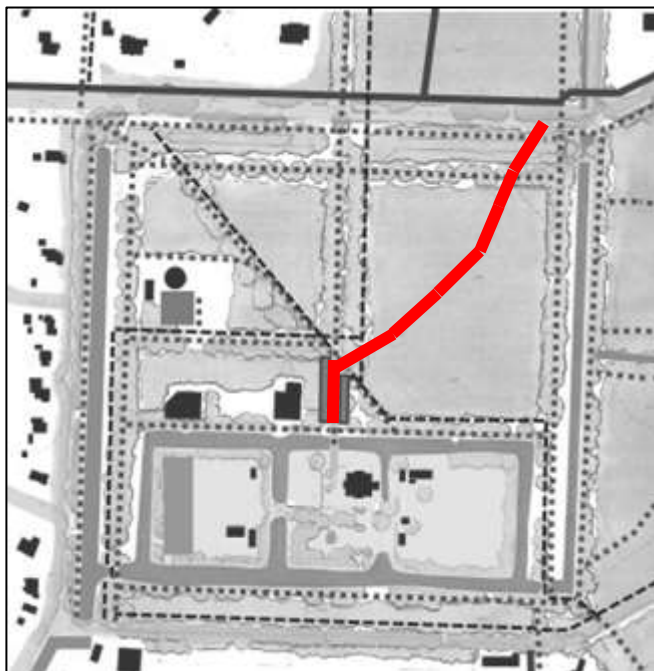
PRINCIPE-INRICHTING KIJKLAAN TUSSEN ROODEWEG EN EEUWIGELAAN SCENARIO 3

KENMERKEN:

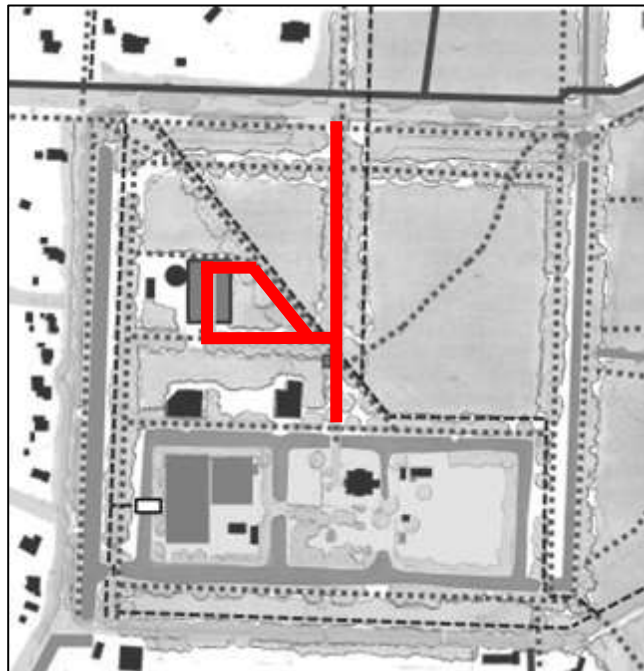
- Groene middenberm (9.00m breed) in as Kijklaan;
- Eenrichtingsverkeer (3.50m breed) aan weerszijden middenstrook met parkeren (haaks en langs) onder de bomen;
- Schuin parkeren onder hoek van 45° (parkeervak (250x4.80m);
- Vrij liggend ruiterspad aan oostzijde;
- Parkeercapaciteit: ruim 100 plaatsen.

INRICHTING:

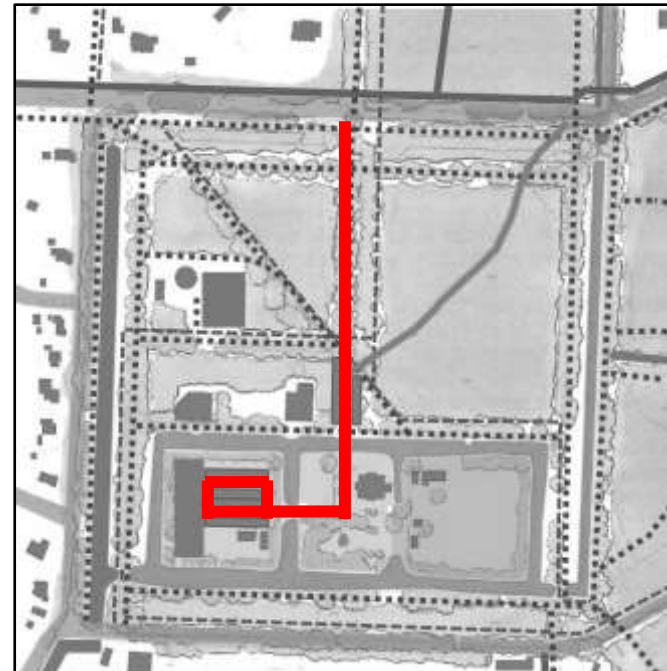
- Weg + parkeervakken: halfverharding Grauwacke;
- Parkeervakken: opsluiten met hoge granieten trottoirbanden;
- Parkbanken: Gardeluxe-Adonis.

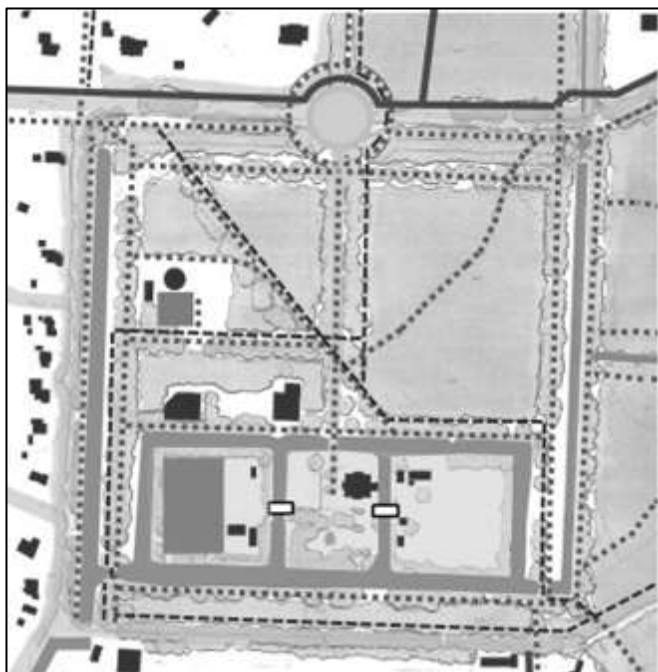
UITGANGSSITUATIE: **310 meter**

VOORONTWERP BESTEMMINGSPAN: **515 meter**

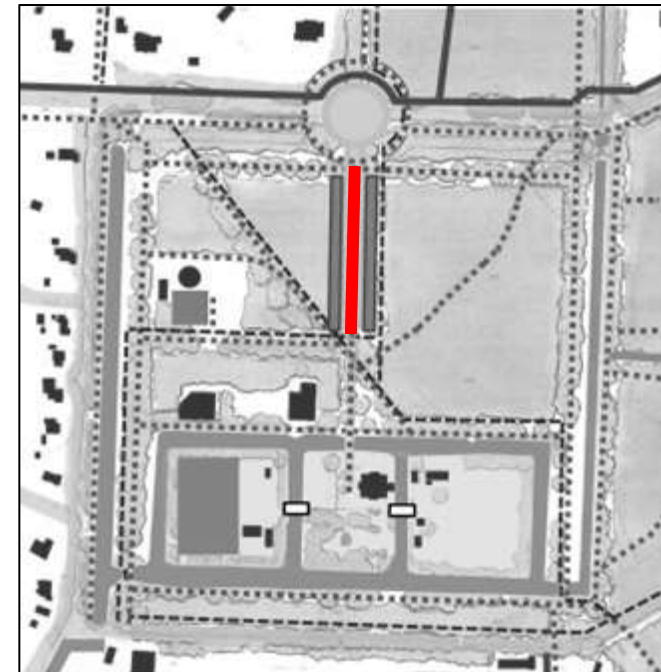
OMGEVINGSVERGUNNINGEN **600 meter**

SCENARIO 1: 0 meter

SCENARIO 2: 0 meter

SCENARIO 3: 150 meter

LENGTE ONTSLUITINGSWEG
IN 3 SCENARIO'S VERGELEKEN
MET UITGANGSSITUATIE,
VOORONTWERP BESTEMMINGSPLAN
EN OMGEVINGVERGUNNINGEN

23. SAMENVATTING CONCLUSIES EN ADVIES

- De aankoop van de heerlijkheid Bergen in 1641 door Anthonis Studler van Zurck betekent voor het toenmalige dorp Bergen de eerste schaalvergroting, die verzilverd werd door zijn besluit er zijn woonplaats van te maken. Die woonplaats werd het Hof, een buitenplaats in de stijl van het Hollands-classicisme. In het agrarische dorp met slechts een enkel groot herenhuis en die voor de pelgrims gemaakte grote, sinds 1574 geruïneerde kerk verzeen het rechthoekige lijnenspel van lanen, vijvers en bomerijen op basis van een muzikale theorie en twee bouwhuizen.
- Na het overlijden van Studler van Zurck in 1666 duurde het tot 1851 toen J.J. van Reenen de sterk vervallen heerlijkheid kocht en het inmiddels alleen nog resterende oostelijke bouwhuis verbouwde tot het huidige 19^e-eeuwse herenhuis. De tweede generatie Van Reenen heeft de Heerlijkheid veranderd met de tweede schaalvergroting (de volgende transitie): van agrarisch naar een toeristisch dorp.
- In de 20^e eeuw is het dorp veranderd in een villadorp, dat mede door de ligging bij zee, strand, bos, duinen en polders nog meer aantrekkelijk werd voor toeristen en dagjesmensen. Een belangrijk moment voor Het (Oude) Hof was de overdracht in december 1952 van de buitenplaats, het Bergerbos en het Maesdammerbos aan de gemeente Bergen NH. Het was een overgang van private gronden naar publiek eigendom.
- In 1952 is Het Hof met de meeste gebouwen voor 99 jaar in erfpacht uitgegeven aan de Volkshogeschool, sinds 2002 onder de naam Blooming.
- In maart 2009 is het bestemmingsplan Bergen Dorpskern-Zuid vastgesteld. De bestemmingen op het landgoed van gronden en gebouwen zijn als volgt benoemd:
 - Hoofdgebouw : dienstverlening (d.w.z. conferentiecentrum)
 - Zwarte Schuur: filmhuis
 - Boerderij: kantoren
 - de Burcht c.a.: cultuur en ontspanning (scouting + paardenbak).
- In 2015 kreeg het Noord-Hollands Duinreservaat de status Natura 2000-gebied. Onderdeel van het reservaat is het Landgoed 't Oude Hof. Deze status betekent dat in alle gevallen de natuur boven bouw- en gebruikseisen gaat.
- Mede door gebruikerswensen (een publiek toegankelijk café-restaurant én een 2e filmzaal) besloot B&W in 2015 tot wijziging van het bestemmingsplan. In november 2018 werd het Voorontwerp gepubliceerd. Nadien heeft de gemeente de voortgang hiervan gestopt. De kern van het Voorontwerp is een oplossing voor het parkeerprobleem: een centrale parkeervoorziening op de plaats waar nu nog de paardenbak is, die zelf verplaatst zou worden naar het Westelijk eiland.
- Twee jaar later heeft Blooming een vergunning aangevraagd tot functiewijziging t.b.v. een publiek toegankelijk café-restaurant en verwees daarbij naar de wijzigingen die voorgesteld werden in het Voorontwerp, die echter geen rechtskracht hebben. De SBBB heeft bezwaar aangetekend. De Commissie voor de Bezwaarschriften gaf ons op de meeste punten gelijk. Het College van B&W besloot evenwel contrair en gaf de vergunning voor tijdelijke parkeergelegenheid voor 26 auto's op het Westelijk eiland. Daarop heeft de SBBB beroep aangetekend bij de rechtbank Noord-Holland. Die zaak loopt nog.
- In december 2021 heeft CineBergen vergunning voor de 2^e zaal gevraagd en op 14 oktober 2022 gekregen, na verwerping van onze bezwaren. De vergunning voor de tweede zaal is gegeven doordat het College van B&W zich baseerde op het feit dat de bestemming bioscoop in het vigerende bestemmingsplan is toegestaan. Als gevolg hiervan accepteert B&W de extra parkeerbehoefte van 7 plaatsen (NB) op het Westelijk eiland. Ten behoeve van alle functies op Het Hof is echter, op basis van de gemeentelijke parkeernormen, ruimte nodig voor minimaal 103 parkeerplaatsen. Dit betekent dat veel verkeer ver in het landgoed zal doordringen. Ten opzichte van de huidige situatie zal de lengte van de ontsluitingsweg door het Hof met 290m worden vergroot (van 310m naar 600m). Daarmee wordt ook de stikstofuitstoot vergroot en het Natura 2000-gebied aangetast zonder aanwezigheid van een adequate parkeervoorziening. De classicistische ordening van de monumentale buitenplaats wordt er ernstig door aangetast.
- Deze bezwaren zijn ook van kracht tegen het (stopgezette) voorontwerp bestemmingsplan. De lengte van de ontsluitingsweg door het landgoed is hier 515 meter.

ADVIES

Uw gemeentebestuur wordt het volgende geadviseerd:

- Over het beheerplan 2017-2026 is geen raadsbesluit genomen. Wij stellen voor dit meerjarenplan te actualiseren en daarin mee te nemen: de verdere vernieuwing van de vijveroevers en lanen, het aanvullen van de verzakte paden, het vernieuwen van gekapte bomen, het uitbaggeren van de vijvers en het herstel van de historische relictten.
- Geadviseerd wordt om het straatmeubilair aan te passen en een kwaliteitsslag te geven.
- Ofschoon de gemeente Bergen de procedure voor het Voorontwerp Bestemmingsplan Landgoed 't Oude Hof heeft stopgezet is een bestemmingsplan dringend noodzakelijk, getuige de jongste initiatieven van Blooming voor het Huis en Cinebergen voor wat betreft de 2^e filmzaal. Wij dringen daarom aan op formele intrekking van het Voorontwerp bestemmingsplan en het opnieuw starten van de voorbereiding en participatie.
- U staat nu, als huidige 'Heer van Bergen', voor de keuze om te investeren in beheer en onderhoud van het erfgoed met respect voor het oorspronkelijk ontwerp van dit rijksmonument én Natura2000-gebied óf dit bijzondere landgoed te laten overheersen door wegen en geparkeerde auto's van bezoekers, die juist door deze bijzondere plek worden aangetrokken.
- Omdat onze stichting zeer begaan is met dit monumentaal erfgoed hebben wij, ter discussie, drie ontwikkelscenario's geschetst. De lengte van de ontsluitingswegen binnen het landgoed varieert hierbij van 0 – 130m, terwijl dit in de uitgangssituatie 310 meter is en volgens het Voorontwerp Bestemmingsplan maar liefst 515 meter bedraagt! Om een goede beoordeling, afweging en keuze te kunnen maken is voor elk scenario (objectief) nader inhoudelijk onderzoek nodig naar o.a. de consequenties voor de natuurwaarden. Tevens is vooroverleg met de Provincie nodig. Wij stellen voor de uitkomsten hiervan middels een controleerbare enquête open en transparant voor te leggen aan alle bewoners/ gebruikers.
- Wij stellen voor een superviserend landschapsarchitect aan te stellen bij de verdere uitwerking van Het Hof.

Hoeveel liefhebbers

Recreanten, sporters, terrasbezoekers: er is steeds meer belangstelling voor de natuur. Kan die natuur dat nog wel aan?

Volkskrant 28 oktober 2022

BIJLAGEN (BRON: Academia.edu)

BIJLAGE 1

BUITENPLAATS VERSUS LANDGOED

Een buitenplaats is volgens Van Dale een 'herenhuis met park op het land'. Een verschil met een landgoed is dat er geen gronden met agrarische bestemming bij een buitenhuis liggen. Het 'park' rond de buitenplaats kan wel zaken als een boomgaard bevatten, maar die zal dan de grootte van een huisboomgaard hebben. De grond van een buitenplaats wordt ingericht met een mengeling van recreatieve en nuttige functies, waarbij het representatieve aspect niet uit het oog verloren wordt. Buitenplaatsen ontstonden nadat stedelingen genoeg geld hadden verdiend om naar 'buiten' te trekken en op een landschappelijk aantrekkelijke plaats te gaan wonen. Buitenplaatsen werden lang niet altijd permanent bewoond, vaak werd het huis in de stad aangehouden en woonde de eigenaar alleen in het zomerseizoen op de buitenplaats, die vanaf de 17^e eeuw populair werden.

Groene elementen die vaak voorkomen bij buitenplaatsen zijn bijvoorbeeld een laan, tuin, boomgaard, singel, sterrenbos, leibomen, solitaire bomen en een begroeide slangenmuur. Andere elementen kunnen zijn: gracht, kanaal, vijver, duiventil, folly, waranda, begraafplaats en allerlei bijgebouwen. Ook buiten de buitenplaats liggen elementen die ermee verbonden zijn, zoals wegen, paden en watergangen.

Buitenplaatsen zijn kenmerkend voor grote delen van ons land. Waar de buitenplaatsen zich in rijen aaneen schaalden, zoals langs de rivieren, of waar een concentratie van buitenplaatsen het karakter van het landschap bepaalt, spreekt men wel van een *buitenplaatsenlandschap*. Grote concentraties van buitenplaatsen komen bijvoorbeeld voor in de Vechtstreek, de Utrechtse Heuvelrug, Kennemerland, rond Vorden, Diepenheim, op Walcheren. Voorheen kwamen ook wel buitenplaatsen voor in de 17^e-eeuwse droogmakerijen, zoals de Beemster en de Watergraafsmeer.

Van de 6000 historische buitenplaatsen die Nederland eens rijk was, zijn er nog slechts 552 over, die uit cultuurhistorische overwegingen dermate interessant zijn, dat zij door de rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed als 'Complex Historische Buitenplaatsen' beschermd zijn en daarmee voor het nageslacht behouden worden. Het ensemble van Huis, Tuin en Park, die door de term 'complex' wordt aangegeven, maakt deze resterende buitenplaatsen zo bijzonder.

Noot van de redactie:

Omdat beide termen in het spraakgebruik door elkaar worden gebruikt zullen we ze in deze brochure blijven gebruiken, ofschoon we nu het (subtiële) verschil kennen.

HET VERHEERLYKT WATERGRAAFSMEER, DANIEL STOOPENDAAL, 1725

Monumentnummer: 512269
Complexnummer: [512268](#) - 't Oude Hof
Status: rijksmonument

BIJLAGE 2.1

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG

De gaaf bewaarde 17de-eeuwse Hollands-classicistische opzet van de buitenplaats is in twee delen te onderscheiden: a) een vierkant deel met een as van symmetrie en het huis aan de zuidzijde; b) een rechthoekig deel waarop de as van symmetrie, de 'Kijklaan' (Sparrenlaan) naar het noorden toe wordt voortgezet.

De voor het eerste deel met linden beplante Sparrenlaan loopt vanaf het voorplein via het Rondeel (kruising Sparrenlaan - Eeuwigelaan) tot aan de duinvoet. Tweehonderd meter oost- en westwaarts wordt de aanleg door secundaire assen begrensd (de Mosselenbuurt/Jan Willemlaan en de Haemstedelaan-Komlaan). Deze buitensingels lopen parallel aan de hoofdas en vormen de visuele verbinding tussen het vierkante en rechthoekige deel. Haaks op de buitensingels zijn op regelmatige afstand van elkaar dwarslanen gerealiseerd (Sluislaan, Kerkelaan en Guurtjeslaan).

Met de aanleg werd gestart in 1643 door Anthonis Studler van Zurck, die tevens grote belangstelling voor beplantingen had. Zo werd er geëxperimenteerd met grove den als laanbeplanting in de duinen. Uit een overzichtskaart uit het begin van de 18de eeuw staan verschillende plantverbanden en plantafstanden aangegeven (aan de zuidzijde laanbomen in vierkantsverband, de Eeuwigelaan en de Kijklaan bezaten vijf rijen bomen in Driehoeks verband). Restanten van laanbeplantingen zijn in het terrein aan te treffen.

Ad a.) Tussen de Sluislaan en de Eeuwigelaan is het vierkante deel met het huis gelegen. Aan de buitenzijde (oost en west) lopen twee grachten, die, via de Westdorper Beek en de Bosbeek, door duinwater worden gevoed. De geplande gracht aan de zuidzijde werd nooit uitgevoerd, maar er werd wel een open verbinding gegraven tussen de buiten- en de binnengracht. Aan het begin van de oostelijk gracht ('Zwanenvijver') ligt een verdiepte ronde vijver. Op de noordwest- en noordoosthoek van het vierkant waren kunstmatige heuvels opgeworpen. Deze dienden als panoramapunt 'kattenbergen' en zijn nog aanwezig. Het zuidelijke deel van het vierkant wordt in beslag genomen door drie rechthoekig omgrachte eilanden met centraal het huis, links de moestuin en rechts de boomgaard. De eilanden waren onderling en met het vasteland verbonden middels vier bruggen, waarvan de twee zijbruggen in het midden van de 19de eeuw door Van Reenen vervangen zijn door aarden dammen en de achterbrug toen waarschijnlijk is afgebroken. De fundamenten van enige brugbogen zijn nog aanwezig. Aan weerskanten van de toegangsbrug en bij het Rondeel (Lindenlaan) bevinden zich vier kanonlopen, die waarschijnlijk uit de Franse tijd dateren. Op het voorplein voor het huis staan twee

lindebomen, daterend uit de beginfase van de aanleg (1647). Achter het huis (zuid) is een ronde viskom gelegen, die al op een kaart van 1821 wordt aangegeven. De boomgaard is thans een open weiland omzoomd door lage bomenrijen. In de boomgaard staat een kas (zie onderdeel 6) en een lage bakstenen schuur (thans garage), die oorspronkelijk in het bos stond, maar na WOII is verplaatst naar zijn huidige plek. De symmetrische 17de-eeuwse indeling van het vierkante deel, waarbij de omgrachting zich spiegelde in de wandelpaden, is verstoord door de aanleg van twee diagonale assen lopend vanaf het voorplein. De westelijke diagonaal werd voor het midden van de 19de eeuw aangelegd en functioneert nu als oprijlaan (de Oude Roodeweg), de oostelijke as is van latere datum. Ten oosten van de Oude Roodeweg zijn de restanten van een ijskelder herkenbaar.

Ad b) Kenmerkend voor de aanleg zijn de aarden wallen, die de Eeuwig- en de Sparrenlaan omzomen en die langs alle hoofdlanen voorkomen, met uitzondering van de Sluislaan. De oorspronkelijk onbegroeide wallen zijn, hoewel thans begroeid en met paden doorsneden, nog duidelijk aanwezig. Op de kruising van de hoofdlanen (het Rondeel) vormen de aarden wallen een rozetvormige ruimte, die nu is vervaagd en door begroeiing is overwoekerd. Het rechthoekige deel kende een invulling van vier gelijkvormige vakken, waarschijnlijk wilddanen, die later werden beplant als bosgebied. In de negentiende eeuw zijn door het hakhout enige slingerpaden aangelegd. Hoewel de rechte lanen aan de westzijde van de Sparrenlaan nog herkenbaar zijn, is de laanbeplanting verdwenen. Aan de oostzijde van de Sparrenlaan is in de jaren 30/40 van deze eeuw een villapark gerealiseerd. In dit deel zijn de lanen geasfalteerd. De structuur van de rechte lanen met de nog deels bestaande karakteristieke omwalling (Komlaan, Kerkelaan en Guurtjeslaan), voorzover ze binnen dit oorspronkelijke 'rechthoekige' deel vallen, maakt onderdeel uit van de beschermde parkaanleg. De Eeuwigelaan en de Komlaan vormen tegenwoordig een drukke verkeersroute. Ten noorden van de Eeuwigelaan en min of meer parallel daaraan gelegen ligt een oud tramtracé van de stoomtram die tussen 1909 en 1955 tussen Bergen en Bergen aan Zee liep.

Waardering historische tuin- en parkaanleg van algemeen belang:

- vanwege de vrij gaaf bewaard gebleven classicistische structuur uit het midden van de 17de eeuw aangelegd op basis van een van muzikale maatverhoudingen afgeleide proportieel;
- vanwege de 17de-eeuwse 'Kijklaan' als as van symmetrie en het 17de-eeuwse grachtenstelsel en wallenstructuur;
- als representatief en als zodanig zeldzaam voorbeeld van de 17de-eeuwse Hollands-classicistische tuinstijl;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Monumentnummer: 512275
Complexnummer: [512268](#) - 't Oude Hof
Status: rijksmonument

BIJLAGE 2.2

INRIJPOORT

Aan de Eeuwigelaan staat een gemetselde inrijpoort uit het einde van de 19de eeuw. De poort bestaat uit twee bakstenen pijlers met op de hoeken een verspringende pijler van smaller formaat bekroond door hardstenen punten. In de linker pijler is een door keramist Dick Hubers vervaardigde plaquette met gedicht van A. Roland Holst gemetseld (1952). Tussen de pijlers een eenvoudig dubbel spijlenhek.

Waardering inrijpoort van algemeen belang:

- vanwege de monumentale vormgeving;
- als markering van de toegang tot de zogenoemde muziektuin;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Noot van de redactie: Het toegangshek is helaas niet meer aanwezig.

Monumentnummer: 512274
Complexnummer: [512268](#) - 't Oude Hof
Status: rijksmonument

BIJLAGE 2.3

TOEGANGSBRUG MET TOEGANGSHEK NAAR HOOFDGEBOUW

De toegang tot het voorplein wordt gevormd door een 19de-eeuwse bakstenen boogbrug, die is voorzien van drie bogen met aan weerskanten een ijzeren balustrade bestaande uit balustervormige pijlers waartussen horizontale spijlen. Restauratie in 1974. Op de brug staat een 19de-eeuws smeedijzeren spijlenhek bestaande uit twee draaibare hekvleugels voorzien van een krulvormige bovenligger. De hekvleugels staan tussen twee pijlers met knopvormige bekroning. Aan weerskanten van de pijlers consolevormige zijstukken.

Waardering toegangspoort met toegangshek van algemeen belang:

- vanwege de vormgeving;
- vanwege de ouderdom;
- ter markering van de toegang tot het voorplein;
- vanwege de ornamentale waarde;
- als karakteristiek onderdeel;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Monumentnummer: 512267
Complexnummer: [512268](#) - 't Oude Hof
Status: rijksmonument

BIJLAGE 2.4

HOOFDGEBOUW

Het blokvormige witgepleisterde hoofdgebouw is in de 17de eeuw als bouwhuis gebouwd wat zijn asymmetrisch ligging op het rechthoekig omgracht terrein verklaart. In 1852 is het oorspronkelijk langgerekte bouwhuis in de lengte gekort en aan de oost- en westzijde met een zijbeuk uitgebreid en in neoclassicistische stijl verbouwd. Al eerder in de 19de eeuw, tussen 1804 en ca. 1830 was het bouwhuis verhoogd. Het gebouw bestaat uit twee bouwlagen onder een met Oudhollandse pannen gedekt omlopend schilddak. De drie traveeën brede voorgevel (west) heeft centraal een door pilasters gelede risalerende middenpartij met een verdiepingloze uitbouw waarin de toegangsdeur met bovenlicht voorzien van siersmeedwerk. De deur wordt geflankeerd door langwerpige vensters eveneens voorzien van siersmeedwerk. De uitbouw wordt bekroond door een balkon met eenvoudige spijlenbalustrade, op het balkon openen dubbele deuren onder een driehoekig fronton geflankeerd door smalle boogvensters. In het dakschild een dakkapel. Aan weerskanten van de middenpartij bevindt zich één vensteras bestaande uit een zesruitsvenster met luiken op de begane grond en een vierruitsvenster met luiken op de verdieping. De zuid- en de noordgevel bestaan uit zes traveeën met een middenrisaliet van twee traveeën. De vensterassen kennen eenzelfde invulling als de voorgevel, alleen de zuidgevel heeft op de begane grond openslaande tuindeuren met bovenlicht en luiken en centraal in de middenrisaliet een gekoppeld venster met openslaande deuren en een ruitvormige roedenverdeling in het midden. Tegen de oostgevel enkele rechthoekige aanbouwen.

INTERIEUR

Het interieur is in 1852 in neoclassicistische stijl verbouwd en in de 20ste eeuw diverse keren gewijzigd. Van belang is de indeling met symmetrische entreehal waarin een staande keramiek-kachel van rond 1900. In de vertrekken op de begane grond bevinden zich paneeldeuren, enkele schouwen en twee stucplafonds, tevens een trap met leuning.

In de kelder bevinden zich blauwe wandtegels uit de bouwtijd met voorstellingen van dieren, landschappen en kinderspelen.

Waardering hoofdgebouw van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als voorbeeld van een in oorsprong 17de-eeuws bouwhuis, dat in 1852 in neoclassicistische stijl is verbouwd;
- vanwege het interieur dat op onderdelen gaaf is;
- vanwege de kenmerkende ligging binnen de tuin- en parkaanleg;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Monumentnummer: 512277
Complexnummer: [512268](#) - 't Oude Hof
Status: rijksmonument

BIJLAGE 2.5

TUINMANSHUISJE

In de moestuin staat een 18de-eeuws bakstenen tuinmanshuisje dat wit is gesausd. Gebouwd op rechthoekige grondslag bestaande uit één bouwlaag onder een met rode Oudhollandse pannen gedekt zadeldak, dat aan de achterzijde laag afloopt. Opvallend zijn de vrij grote gemetselde schoorsteen, de toegangsdeur in de westgevel en de vierruitsvensters.

Waardering tuinmanshuisje van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Monumentnummer: 512276
Complexnummer: [512268](#) - 't Oude Hof
Status: rijksmonument

BIJLAGE 2.6

MOESTUIN MET TUINMUUR ANNEX SLANGENMUUR EN KAS

Aan de westkant van de omgrachte moestuin (Oostelijk eiland) staat een 17^e-eeuwse door pilasters gelede bakstenen tuinmuur (links) en een bakstenen slangenmuur (rechts), van elkaar gescheiden door twee pijlers met hardstenen afdekplaat waartussen een houten hek. De slangenmuur is oorspronkelijk in zuidelijke richting enkele meters langer geweest. Hiervan zijn de funderingen nog aanwezig. Achter de tuinmuur staat een plantenkas uit de tweede helft van de 19de eeuw. De kas is opgebouwd uit 7 ijzeren geknikte spanten en meet 18 meter bij 8 meter. In het midden van de westgevel bevindt zich de houten entreedeur met glaspanelen.

Waardering moestuin met tuinmuur en kas van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de zeldzaamheidswaarde van de slangenmuur;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Monumentnummer: 512281
Complexnummer: [512268](#) - 't Oude Hof
Status: rijksmonument

BIJLAGE 2.7

ZWARTE SCHUUR MET TEERPAAL

Ten noordwesten van het hoofdgebouw staat een grote schuur uit ca. 1851, die oorspronkelijk gebouwd is als stal en timmerloods. Het op rechthoekige grondslag van zwart geteerd hout opgetrokken gebouw met bakstenen plint bestaat uit één bouwlaag onder een met rode Oud-hollandse pannen gedekt schilddak. Het schilddak loopt aan de west- en noordzijde laag af. De ingang bevindt zich aan de oostzijde. De gevels zijn ingedeeld met houten vensters met klapramen en kleine roedenverdeling. Thans is de schuur in gebruik voor culturele doeleinden.

Naast de schuur staat een teerpaal uit de tweede helft van de 19de eeuw. De teerpaal is een vierkante kolom gemaakt van 4 houten planken met een hoogte van ca. 2 meter. De paal was gevuld met pek. Bewerkte planken uit de timmerloods werden via een katrol, die aan een nabij staande boom was bevestigd, van boven af in de pek gedoopt.

Waardering zwarte schuur met teerpaal van algemeen belang:

- vanwege de oorspronkelijke functie als stal en timmermanswerkplaats;
- vanwege het materiaalgebruik;
- vanwege de beeldbepalende ligging;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Monumentnummer: 512279
Complexnummer: [512268](#) - 't Oude Hof
Status: rijksmonument

BIJLAGE 2.8

MELKBRUGGETJE

In de zuidwesthoek over de buitensingel ligt een 19e-eeuws bakstenen boogbruggetje, melkbruggetje genaamd.

Waardering melkbruggetje van algemeen belang:

- vanwege de doelmatige vormgeving;
- als functioneel element;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Monumentnummer: 512278
Complexnummer: [512268](#) - 't Oude Hof
Status: rijksmonument

BIJLAGE 2.9

BRUGGETJE

In de zuidoosthoek over de buitensingel ligt een 19e-eeuws boogbruggetje met bakstenen keermuren, die schuin aflopen en natuurstenen zijstukken.

Waardering bruggetje van algemeen belang:

- vanwege de doelmatige vormgeving;
- als functioneel element;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Monumentnummer: 512280
Complexnummer: [512268](#) - 't Oude Hof
Status: rijksmonument

BIJLAGE 2.10

BRUG MET SLUISJE

In de zuidwesthoek van de aanleg ligt een 18de-eeuwse bakstenen boogbrug die door middel van een waterschut afgesloten kan worden ter regulering van het waterpeil van de grachten.

Waardering brug met sluisje van algemeen belang:

- vanwege de doelmatige vormgeving;
- als functioneel element;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Monumentnummer: 512282
Complexnummer: [512268](#) - 't Oude Hof
Status: rijksmonument

BIJLAGE 2.11

BOERDERIJ

Ten noordwesten van het hoofdgebouw ligt een gebouw oorspronkelijk in ca. 1851 gebouwd als koetshuis, maar al snel daarna in gebruik genomen als boerderij (tot 1964). De op vierkante grondslag opgetrokken bakstenen boerderij bestaat uit één bouwlaag onder een met rode Oudhollandse pannen gedekt omlopend schilddak. Het voormalige woondeel bevindt zich achter de west- en zuidmuur, die zijn wit gesausd met een zwarte plint, het staldeel is aan de oostzijde. In de zuidgevel is de toegangsdeur met bovenlicht. De gevels zijn ingedeeld met houten schuifvensters met kleine roedenverdeling. De vensters in de zuid- en westgevels zijn voorzien van groene luiken. Tegen de noordzijde de tot conversatiezaal verbouwde kapberg onder een mansarde dak.

Waardering boerderij van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de beeldbepalende ligging;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

HEERLIJKHEID

In 1428 kreeg Bergen een status, die het verhief boven de andere lokale ambachten. Jacoba van Beieren gaf haar vazal Floris van Haemstede, die haar in de (verloren) strijd met Philips van Bourgondië tot het laatst had gesteund, de hoge en vrije rechten over Bergen. Daarmee kreeg het dorp een soort autonomie, vergelijkbaar met de status van stad. Steden kregen door middel van hun stadsrecht de bevoegdheid om al hun zaken zelf te regelen, inclusief de eigen verdediging. Zover ging het in de Heerlijkheid Bergen niet, maar voortaan was het wel een gebied met een bijzondere status binnen het graafschap Holland. De Heer had de bevoegdheid tot het opleggen en uitvoeren van lijfstraffen (incl. de doodstraf) en had daarvoor de beschikking over een eigen baljuw als hoogste rechtsfunctionaris. Verder kreeg hij allerlei algemene rechten, w.o. het recht op belastingheffing zoals bieraccijnzen en tienden van de oogst. Omdat ook de 'woeste gronden', via de graaf aan de ambachtsheer toevielen, beschikten de Heren van Bergen tevens over een honderden hectaren groot grondbezit.

STUDLER VAN ZURCK

De naam van het geslacht Studler van Zurck, was Heer van Bergen van 1641 tot 1708. Anthonis (1607-1666), die de Heerlijkheid in 1641 kocht en bouwheer was van Het Hof, bestuurdde haar tot zijn dood in 1666. Anthonis was Heer van Sweijburg en Bergen en lid van de Alkmaarse vroedschap en hoogheemraad van de Uitwaterende Sluizen. Bovendien was hij heemraad van de Beemster.

Evenals zijn vader Antonio huwt Anthonis een meisje uit zijn familie Thibaut, zijn nichtje Susanne (1614-1687). Dat neef en nicht met elkaar trouwden was in de 17e eeuw niet bijzonder. Het gezin bewoonde Het Hof als Hoofdhuis en had een pied à terre in Alkmaar.

Vervolgens nam zijn zoon Anthonis jr. het beheer tot 1691 over, daarna diens broer Adriaan van 1691 tot 1695 en tenslotte werd Adriaans dochter, Susanna Cornelia, die gehuwd was met Lodewijk Adriaan van Nassau, Vrouwe van Bergen tot haar dood in 1707, waarna de Heerlijkheid overging in handen van het geslacht Van Nassau - Bergen. De Bataafse Revolutie van 1795 en de eerste Grondwet van 1798 maakten aan de bevoorrechte status van het dorp een einde. Als bestuurlijk- juridische eenheid hield de Heerlijkheid Bergen op te bestaan. Het werd in een aantal stappen een moderne burgerlijke gemeente, die met de Gemeentewet van 1851 haar huidige vorm kreeg. Maar er bleven Heren van Bergen bestaan, die hun rechten één voor één moesten opgeven. Tot alleen het visrecht en het predicaat 'Heer' nog over waren. Het omvangrijke grondbezit kwam echter als privé-deel ongeschonden alle veranderingen door.

VAN REENEN

Mr. Jan Jacobus Henricus van Reenen (1821-1883) kocht in 1851 de Heerlijkheid (Hij was een bemiddeld man geworden door de handel met Nederlands Indië). Dit bestaat uit 1500 ha grond en opstallen, waaronder het sterk verwaarloosde landhuis 't Hof met 17^e-eeuwse landschapstuinen, een uitgestrekt duingebied en een stuk strand. Hij trouwt op 5 april 1854 met jonkvrouwe Wilhelmina Jacoba Rendorp van Marquette. Na een grote verbouwing gaat het echtpaar van Reenen op 't Hof wonen, waar ze zes dochters en zes zonen krijgen en grootbrengen. Ondanks het wegvallen van zijn rechten als 'Heer' kan hij als grootgrondbezitter (40% van Bergens grondgebied) nog altijd veel invloed uitoefenen op de maatschappelijke verhoudingen in het dorp. Ook als raadslid en wethouder drukt hij zijn stempel op het dorp. Zijn echtgenote erft alle onroerend goed (groot 1500 ha) en blijft met haar kinderen op 't Hof wonen. De oudste zoon, Jacob van Reenen (1859-1951) trouwt op 28 september 1882 met Marie Amelie Dorothea Völter (1854-1925), de dochter van een hoogleraar uit Würtemberg. In 1883 trekken zij in huize Kranenburgh dat zijn vader voor hen heeft laten bouwen. Daar ook worden hun vijf kinderen geboren.

Jacob van Reenen (1858-1951) wordt in 1885 tot burgemeester van Bergen benoemd. In 1852. In 1903 koopt Jacob het onroerend goed van de Heerlijkheid van zijn familie. Het Hof is begin 20^e-eeuw sterk in verval geraakt en de restauratiekosten zijn hoog. Om kapitaal te verwerven richt hij de Bouw- en Bouwgrond Maatschappij Bergen-Binnen op. Mensen uit de omgeving van Baarn en Amsterdam kunnen een perceel kopen en een villa laten bouwen langs Eeuwigelaan, Buerweg of elders in Bergen. Ook voor de in 1898 aangelegde renbaan wordt een vernieuwingsplan met villa's gemaakt. Door deze verkopen en door het kapitaal dat door de exploitatie van de nieuwe badplaats Bergen aan Zee wordt verkregen, is de ergste financiële nood geëdigd. De belangenverstrengeling met zijn burgemeesterschap werd geaccepteerd. Bergen groeit uit van een kleine agrarische gemeenschap tot een modern villadorp waar veel welgestelde forenzen hun rust zoeken.

In 1923 vindt burgemeester Jacob van Reenen het kennelijk tijd om in zijn opvolging te voorzien en schuift zijn jongste zoon *mr. Hendrik Daniël Adolf van Reenen* (1889-1972) naar voren. Hoewel het ambt niet erfelijk is wordt hij op 17 april 1923 geïnstalleerd als nieuwe burgemeester. Hendrik wordt pas na de dood van zijn vader in 1951 de nieuwe Heer van Bergen.

BIJLAGE 4

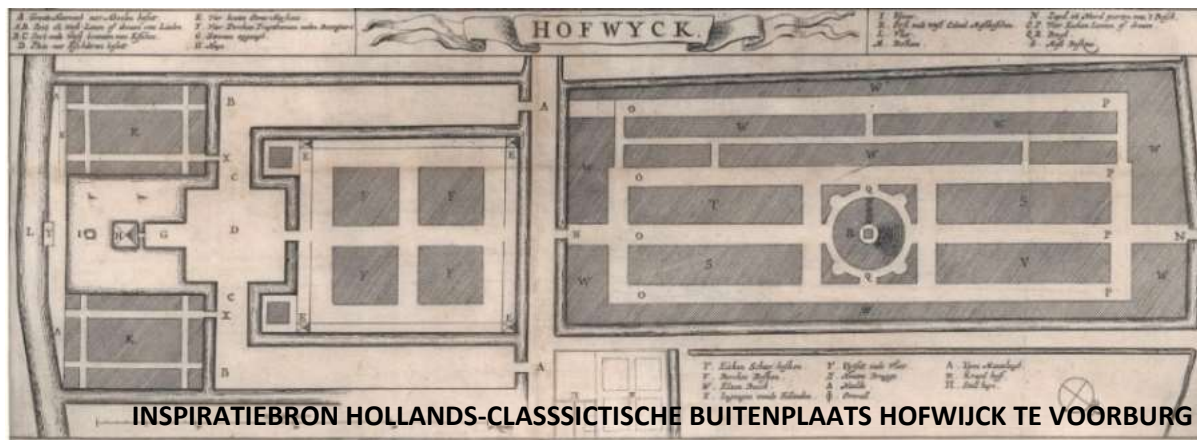
LE JARDIN DU LUXEMBOURG ALS 1e INSPIRATIE VOOR HET HOF TE BERGEN

Jardin du Luxembourg diende even als inspiratiebron voor Studler van Zurck. Dit stadspark beslaat 23 ha, waarvan 21 ha opengesteld voor publiek. Programma: tuinen met terrassen, brede lanen, meer dan 100 standbeelden, grote vijver met fontein, openluchtcafé, poppentheater, ligweides, orangerie, tennisbanen, schaaktafels, muziektent en imkerschool. Diverse metrolijnen. Vermoedelijke architect: Tommaso Francini kreeg in 1612 opdracht om het park te ontwerpen, vergelijkbaar met dat van de Boboli-tuinen in Florence. In 1630 werd extra grond aangekocht zodat het park kon worden vergroot. Deze tweede fase werd ontworpen door Jacques Boyceau de la Barauderie, die ook aan de Tuileries-tuinen en de vroege tuinen van Chateau Versailles had gewerkt. Hij was de ontwerper van de formele Franse tuinstijl met zichtlijnen, vierkanten en rechthoeken. In het centrum voor het paleis bouwde hij een achthoekig bassin met fontein, tegenwoordig gebruikt door kinderen met modelboten. Uiteindelijk vond Studler van Zurck de Franse tuinstijl te bewerkelijk en met haar *parterres de broderie* en andere tierelantijnen te duur in het onderhoud.

Hij liet zich inspireren door een beter passend alternatief, het Hollands-classicisme. Kenmerken van deze stijl: symmetrie, rechthoekige paden en grachten, rechthoekige vormen de tuincompartimenten en omheiningen van bomen of hagen tegen de wind. Bij landgoed Het Hof, waarvan de aanleg startte in 1643, zou er ook nog een aarden wal worden opgeworpen tegen stuifzand uit de aangrenzende duinen. Over de hele lengte van het langwerpige perceel liep in het midden een zichtlijn met uitzicht op de Wildernis vanuit het geplande hoofdgebouw, dat er nooit is gekomen.

Het Hof te Bergen was de eerste grote Hollands-classicistische buitenplaats in het Hollands Noorderkwartier. Inspiratiebron moet het Hofwijck in Voorburg zijn geweest, dat gereed kwam in 1642 naar ontwerp van Pieter Post en naar ideeën van Constantijn Huygens en schetsen van architect Jacob van Campen. Het ontwerp van Hofwijck was letterlijk gebaseerd op de ideale menselijke verhoudingen. Het ontwerp van Het Hof te Bergen was gebaseerd op harmonische toonverhoudingen. Bij het Hof bestond de wilde tuin, het aan het duingebied grenzende Bos of Overbos, grotendeels uit wildbanen, waar waarschijnlijk wild rondliep dat speciaal voor de werd gefokt en verzorgd. De tuinarchitect is onbekend maar Descartes heeft een belangrijke rol gespeeld bij het ontwerp en was bedenker van de 'muziektheorie'. Descartes heeft ook een belangrijke rol gespeeld als bemiddelaar bij Constantijn Huygens voor het verkrijgen van tekeningen van Parijse tuinen, een rondleiding in Hofwijck en de zo felbegeerde jachtvergunning. Huygens was, als secretaris van de stadhouders van de Republiek der Zeven Verenigde Provinciën, de meest invloedrijke vriend van Descartes.

BRON: DESCARTES, ZIJN NEDERLANDSE JAREN, HANS DIJKHUIS 2022

NUT EN NOODZAAK REGULIER BAGGEREN

Als een sloot niet wordt onderhouden loopt deze langzaam vol met bagger. Sloten kunnen hierdoor overstromen en/of knelpunten in het watersysteem veroorzaken. De doodlopende koppen van sloten of vijvers lopen het eerst vol met kroos, afval en bagger.

Bomen of struiken kunnen hun bladeren in de sloot laten vallen. Het verteren van die bladeren haalt zuurstof uit het water. Zonder zuurstof kunnen dieren en planten niet meer leven en kan het water gaan stinken.

Regelmatig baggeren is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat water goed aan- en afgevoerd kan worden, de waterkwaliteit goed is voor waterflora en -fauna en de sloot niet gaat stinken. Ondiepe sloten nemen bij warm weer weinig zuurstof op.

Kroos groeit over het algemeen in (te) voedselrijk water. Er is ook een relatie met de sliblaag op de bodem: hoe meer slib, hoe meer kroos. Dekens van kroos houden licht en lucht tegen en kunnen daardoor verstikkend werken voor het overige leven in de sloot.

Baggeren is meestal eenmaal in de 7 á 10 jaar noodzakelijk. Het waterschap controleert of de sloot of vijver diep genoeg is. De diepte moet minstens 60cm bedragen.

BAGGERWERK ZWANENMEER 2009

GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Tuinkunst, Nederlands jaarboek voor de geschiedenis van tuin- en landschapsarchitectuur, Architectura & Natura, 1995;
- Bergen, Lusthof, Een cultuurhistorische atlas, Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland, drs. M. Visser-Poldervaart e.a., juni 2005;
- Inventarisatie Oude Hof te Bergen NH, Bureau Els en Linde i.o.v. gemeente Bergen, december 2005;
- Globaal Inrichtingsplan Hof te Bergen/ Maesdammerbos/ Meerwegbos, 11 april 2006, Copijn Utrecht Tuin- en Landschapsarchitecten;
- Bergense Kroniek, Themanummer juni 2014, Een Hof voor een heer, Geschiedenis van Het (Oude) Hof te Bergen vanaf 1643;
- Rijksmonumenten Het Oude Hof: Rijksmonumenten.nl;
- Bestemmingsplan Dorpskern-Zuid: ruimtelijkeplannen.nl;
- Voorontwerp B.P. Oude Hof: ruimtelijkeplannen.nl;
- Waardestelling cultureel erfgoed: Rijksmonumentenregister.nl;
- Natura 2000: Natura2000.nl;
- Het Oude Hof in Bergen, inspiratie, kunst, kennis en natuur, uitgave van de Stichting Bergen | Geestgrond i.s.m. Stichting Uitgeverij Kranenburgh, 2014. Auteurs: Marleen Bouma – Kalshoven, Alette Fleischer, Taetske Heilinga en Pieter Bijwaard;
- Canon van Bergen, 25 vensters op de geschiedenis van Bergen en Bergen aan Zee. Frits David Zeiler. Uitgave Historische Vereniging Bergen NH, 2013;
- Straatnamen van Bergen door de eeuwen heen, Jubileumuitgave ter gelegenheid van het 10-jarige bestaan van de Historische Vereniging Bergen NH, november 2003;
- Inzicht in acceptabele loopafstanden, CROW-publicatie 29062022;
- Het Verkeerlykt Watergraafs- of Diemermeer, By de Stadt Amsterdam, Vertoont in verscheide vermakelyke Gezichten, Daniel Stoopendaal, MDCCXXV;
- Damm, 2015 Oude Hof te Bergen, Flora- en faunagegevens vanaf 2005. Van der Goes en Groot, Alkmaar. G&G-rapport 2015-15;
- Descartes, zijn Nederlandse jaren, Hans Dijkhuis, Athenaeum – Polak & Van Gennep, Amsterdam 2022.

EERDERE UITGAVEN VAN SB BB

- *'Naar een nieuw erfgoedbestand Bergen NH'* eerste druk februari 2021, tweede druk december 2021;
- *'Kloosterkapel Landgoed Merici, ter lering...'* januari 2022;
- *'Park Meerwijk, stand van zaken rijksmonument en beschermd dorpsgezicht'*, mei 2022.

'Het gemeentebestuur is de weg ingeslagen van een open, transparante en herkenbare bestuurscultuur waar ruimte is voor de inbreng van de inwoners.'

Uit: Eindejaarswoordje burgemeester Lars Voskuil gemeenteraadsvergadering 15 december 2022

HET HOF ALS INSPIRATIEBRON

MOMMIE SCHWARZ 1916

PETER DE RIJCKE 2019

KLAARTJE PANDER 2017

ELSE BERG 1917

GERRIT VAN BLAADEREN 1930

JAAP MIN 1980

ARNOUT COLNOT 1925

MATTHIEU WIEGMAN 1920

MARGJE KUYPER 1999

MATTHIEU WIEGMAN 1920

ARNOUT COLNOT 1927

ARNOUT COLNOT 1927

Bergen N.H. Kaltenberg

Kattenberg

Onder het loof dat in dit licht
blad is kijk ik om te lopen

of loop ik om te kijken hoe
contouren van een kasteel

dat nooit voltooid werd
me langs lijnen water lanen

een van blad zachte heuvel op
leiden. Kinderen zijn hier

kijk uit! sneller dan het licht.
De uitkijk bleef eeuwen staan

maar waar is het uitzicht?
Ik weet niet waarin ik afdaal

wanneer ik de kinderen achterna
ga langs bomen suizend

uit hun vaste vorm gerekt
omlaag raas en waarvandaan.

Maria Barnas
2023

